

Funded by
the European Union

(ฉบับร่าง)

รายงานการทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจ
เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Voluntary Provincial Review: VPR)

นราธิวาส

(ฉบับร่าง)

รายงานการทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Voluntary Provincial Review: VPR)

นราธิวาส

โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ ระยะที่ 2
(Strengthening SDG Localisation in Thailand Phase II)

ดำเนินการโดย: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP Thailand) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย

ภายใต้การสนับสนุนจาก: สหภาพยุโรป (European Union: EU)

จัดทำโดย: บริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม จำกัด (ERM)จัดทำโดย: บริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม จำกัด (ERM-Siam Co., Ltd.)

United Nations Development Programme in Thailand

12th Floor United Nations Building, Rajdamnern Nok Avenue Bangkok 10200, Thailand14th

Floor United Nations Building, Rajdamnern Nok Avenue Bangkok 10200, Thailand

UNDP is the leading United Nations organisation fighting to end the injustice of poverty, inequality, and climate change. UNDP is the leading United Nations organisation fighting to end the injustice of poverty, inequality, and climate change. Working with our broad network of experts and partners in 170 countries, we help nations to build integrated, lasting solutions for people and planet. Learn more at www.undp.org or follow at @UNDP.

คำชี้แจง

รายงาน Voluntary Provincial Review (VPR) ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากสหภาพยุโรป (EU) ภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ในประเทศไทย (Strengthening SDG Localisation in Thailand Project) ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)

รายงานฉบับนี้จัดทำโดยบริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม (จำกัด) โดยได้รับการให้คำปรึกษาทางวิชาการโดย UNDP ประเทศไทย ข้อค้นพบ การตีความ และข้อสรุปที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนและมิได้สะท้อนมุมมองของสหภาพยุโรป สหประชาชาติ รวมถึง UNDP หรือประเทศสมาชิกสหประชาชาติแต่อย่างใด

เกี่ยวกับ UNDP

UNDP เป็นองค์กรชั้นนำแห่งสหประชาชาติที่มุ่งมั่นยุติความอยุติธรรมอันเกิดจากความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญและภาคีความร่วมมือที่กว้างขวางครอบคลุม 170 ประเทศ เราช่วยเหลือนานาชาติต่าง ๆ ในการสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาที่บูรณาการและยั่งยืนเพื่อผู้คนและโลกใบนี้ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ undp.org หรือติดตามได้ที่ @UNDP

กิตติกรรมประกาศ

UNDP ประเทศไทยขอขอบคุณต่อบุคคลและองค์กรจำนวนมากที่มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานฉบับนี้ โดยขอขอบคุณเป็นพิเศษแก่หน่วยงานดังต่อไปนี้ คณะกรรมการโครงการ (Project Board) ซึ่งมีสมาชิกจาก กระทรวงมหาดไทย และ UNDP ประเทศไทย เป็นประธานร่วม; กระทรวงการต่างประเทศ; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; สำนักงานสถิติแห่งชาติ; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม; กระทรวงศึกษาธิการ; กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์; และกระทรวงแรงงาน

เจ้าหน้าที่ UNDP ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญยิ่งตลอดกระบวนการจัดทำรายงานฉบับนี้ ได้แก่

Niamh Collier-Smith (นีฟ คอลิเออร์ สมิธ), Resident Representative

Irina Goryunova (อิรีนา กอร์ยูนอวา), Deputy Resident Representative

กานต์ งามอินทรา, Head of Programme

อมรรวรรณ เรศานนท์, Project Manager, SDG-Localisation

พิทยรัตน์ โง่นสุข, Project Coordinating Associate

จีจี สฤชดิชัยนันท์, Project Associate

กานท์กลอน รักธรรม, Head of Communications

สุกัญญา ทองธำรง, Integrated Programme Analyst

พีรณัฐ สุปินานนท์, Results Based Management and Monitoring and Evaluation Analyst

ณัฐสุดา สุวัฒนบรรพต, Management and Oversight Analyst

ธิดาพร วารินทร์, Programme Associate

ศุภณัฐ คำฝั้น, Executive Associate

อรอนงค์ วุฒิมงคลกุล, Procurement Associate

คณะที่ปรึกษา ประกอบด้วย

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส

บริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม จำกัด

ถ้อยแถลงเปิด/การประกาศเจตนารมณ์

สารจากผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาสเป็นพื้นที่ชายแดนใต้ที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ เต็มไปด้วยศักยภาพโดดเด่น ทั้งด้านการค้าชายแดนผ่านด่านสำคัญ 3 จุด การท่องเที่ยวบนฐานพหุวัฒนธรรม และภาคเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม บริบทการเป็นเมืองชายแดนและสังคมเกษตรกรรมนี้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ได้นำมาซึ่งความท้าทายที่ซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพการค้าชายแดน ปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการศึกษา สาธารณสุข ความมั่นคงทางอาหาร และสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่

จากศักยภาพและความท้าทายดังกล่าว จังหวัดนราธิวาสมุ่งมั่นขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด "เมืองสงบสุข น่ายุ" เชื่อมโยงการดำเนินงานของทุกภาคส่วนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างการพัฒนาที่สมดุล ครอบคลุม และยั่งยืนสำหรับพี่น้องประชาชนในพื้นที่

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างรอบด้าน จังหวัดนราธิวาสได้กำหนดทิศทางการพัฒนาไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ (1) สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ ให้ประชาชนมีรายได้อย่างยั่งยืน (2) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รองรับการค้าเป็นเมืองน่ายุ และ (4) การพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติ ซึ่งเป็นหมุดหมายสำคัญในการเปลี่ยนผ่านนราธิวาสสู่เมืองสงบสุขและน่ายุอย่างแท้จริง

รายงาน VPR ฉบับนี้ ไม่เพียงเป็นเครื่องมือติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของจังหวัด แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการพัฒนาท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ พร้อมสะท้อนความมั่นใจและเจตนารมณ์อันแน่วแน่ของจังหวัดนราธิวาสในการร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในเวทีสากล

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่า ความสำเร็จที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้จากพลังความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน วิชาการ ประชาสังคม และพี่น้องประชาชน จังหวัดนราธิวาสพร้อมเดินหน้าสานต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยยึดหลัก "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" เพื่อเปลี่ยนผ่านเมืองชายแดนแห่งนี้สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง สันติสุข และเติบโตอย่างยั่งยืนเพื่อทุกคน

(ลงชื่อ) .....

(นายบุญช่วย หอมยามเย็น)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. 2569

สารบัญ

สารบัญรูป	ix
สารบัญตาราง.....	xi
สารบัญคำย่อ.....	xii
อภิธานศัพท์	xvi
บทสรุปผู้บริหาร	1
1) สาระสำคัญของรายงาน	2
2) จุดเด่นและความท้าทายที่สำคัญ	4
3) ความท้าทายและช่องว่างสำคัญ	9
4) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ต้องให้ความสำคัญ.....	10
1 บทนำ: การจัดทำรายงานการทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	12
1.1 ความเป็นมาของการจัดทำรายงาน VPR	12
1.2 ขอบเขตเชิงกระบวนการ.....	13
1.3 กรอบอ้างอิงหลัก	13
1.3.1 กรอบและขอบเขตข้อมูล	14
1.3.2 ประโยชน์ของรายงาน VPR.....	14
1.3.3 โครงสร้างรายงาน	16
2 เกี่ยวกับจังหวัดนราธิวาส	17
2.1 ลักษณะพื้นที่และบริบทเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนราธิวาส	17
2.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์.....	17
2.1.2 บริบทด้านเศรษฐกิจ.....	19
2.1.3 บริบทด้านสังคม.....	19
2.1.4 บริบทด้านสิ่งแวดล้อม.....	20
2.2 โครงสร้างและบทบาทของหน่วยงาน	21
2.3 วิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นและการยกระดับ SDGs.....	23
2.4 การบูรณาการ SDGs กับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาสและแผนงบประมาณ	25
2.5 ความเชื่อมโยงกับกรอบระดับชาติ.....	27
2.5.1 ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ	27
2.5.2 การบูรณาการนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส.....	31
3 จังหวัดนราธิวาสกับความคืบหน้าในการดำเนินงานด้าน SDG	32
3.1 ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย.....	40
3.2 ผลการดำเนินงานในโครงการที่สำคัญของจังหวัดนราธิวาส	40
SDG 1: ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่.....	40

SDG 4: สร้างหลักประกันให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	46
SDG 8: งานที่ดีและการเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	51
SDG 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน ทนและยั่งยืน	60
SDG 12: การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน	66
SDG 14: ทรัพยากรทางทะเล	70
SDG 15: ระบบนิเวศบนบก	71
SDG 16: สังคมสงบสุข ยุติธรรม	74
4 สถานะและช่องว่างการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกเหนือจากเป้าหมายหลัก.....	76
SDG 2: ขจัดความหิวโหย	76
SDG 3: สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี.....	77
SDG 5: ความเท่าเทียมทางเพศ	77
SDG 6: น้ำสะอาดและสุขาภิบาล.....	78
SDG 7: พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้.....	79
SDG 9: อุตสาหกรรม นวัตกรรม.....	79
SDG 10: ลดความเหลื่อมล้ำ	80
5 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน	82
5.1 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน.....	83
5.1.1 การเงินและงบประมาณเพื่อ SDGs	83
5.1.2 ระบบข้อมูลและการยกระดับคุณภาพข้อมูล	84
5.1.3 ความร่วมมือและภาคีการพัฒนา.....	84
5.1.4 การเสริมสร้างศักยภาพและการพัฒนากลไก	87
5.2 บทสรุปและการดำเนินงานในลำดับถัดไป	87
5.2.1 ข้อค้นพบหลักและบทเรียนสำคัญ	87
5.2.2 กลไกติดตามผลและกรอบการทบทวน.....	88
เอกสารอ้างอิง	89
ภาคผนวก (ANNEX).....	95
ภาคผนวก 1 : ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัด	95
ภาคผนวก 2 : ระเบียบวิธี และกระบวนการจัดทำรายงาน (METHODOLOGY AND PROCESS FOR PREPARATION OF THE REVIEW).....	105
1) กระบวนการจัดทำรายงาน.....	105

---

2)	แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย	108
3)	แนวทางการรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกตัวชี้วัด	114
4)	การกำหนดกรอบตัวชี้วัด.....	114
5)	ผลการวิเคราะห์บริบทของจังหวัดนราธิวาส.....	117
ภาคผนวก 3: สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ		119

สารบัญญรูป

รูปที่ 1	ความท้าทายและช่องว่างสำคัญของจังหวัดนราธิวาส.....	9
รูปที่ 2	ประโยชน์ของรายงาน VPR	15
รูปที่ 3	แผนที่จังหวัดนราธิวาส	18
รูปที่ 4	ภาพรวมเศรษฐกิจจังหวัดนราธิวาส.....	19
รูปที่ 5	โครงสร้างประชากรจังหวัดนราธิวาส	20
รูปที่ 6	การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนราธิวาส	21
รูปที่ 7	โครงสร้างการกำกับดูแลการขับเคลื่อนความยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส	22
รูปที่ 8	หลักการพัฒนายั่งยืนจังหวัดนราธิวาส.....	27
รูปที่ 9	ความเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาจากแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาสกับกรอบนโยบายระดับประเทศ.....	29
รูปที่ 10	สถานะของจังหวัดนราธิวาส เทียบกับค่าอ้างอิง ปี 2567	41
รูปที่ 11	เส้นความยากจน จังหวัดนราธิวาส (2563-2567)	41
รูปที่ 12	สัดส่วนคนจนด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จังหวัดนราธิวาส (2563-2567).....	42
รูปที่ 13	ภาพรวมการขึ้นทะเบียนประกันสังคม จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566-2568.....	43
รูปที่ 14	สัดส่วนของประชากรที่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน จังหวัดนราธิวาส	43
รูปที่ 15	ผลกระทบจากอุทกภัย จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2563-2568.....	44
รูปที่ 16	อัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอัตราการจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2565 - 2567 (ร้อยละ).....	47
รูปที่ 17	คะแนนเฉลี่ย O-NET นักเรียน ม.6 และร้อยละเด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย จังหวัดนราธิวาส เทียบกับประเทศไทย (2560-2564).....	48
รูปที่ 18	ข้อมูลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนราธิวาส	52
รูปที่ 19	แนวโน้ม GPP ณ ราคาคงที่และจำนวนผู้มีงานทำ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2558-2565	52
รูปที่ 20	ผลิตภาพแรงงานจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2558-2565	53
รูปที่ 21	กำลังแรงงานและอัตราการว่างงาน จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2561-2567	54
รูปที่ 22	แรงงานนอกระบบ จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2565-2568 (คน)	54
รูปที่ 23	การตรวจคุ้มครองแรงงานและความปลอดภัยแรงงาน พ.ศ. 2565-2568.....	55
รูปที่ 24	รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2562-2567	56
รูปที่ 25	จำนวนครัวเรือนที่ประสบภัย พื้นที่ประสบภัย ผู้ประสบภัย และมูลค่าความเสียหาย พ.ศ. 2563-2567	61
รูปที่ 26	การจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดนราธิวาส.....	62
รูปที่ 27	สถิติคดีอาญา 4 กลุ่ม จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2561-2565	63

รูปที่ 28	ผลการดำเนินงานด้านการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส.....	66
รูปที่ 29	การบริหารจัดการขยะอันตรายชุมชนของจังหวัดนราธิวาส.....	67
รูปที่ 30	ปริมาณขยะมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2564–2568.....	68
รูปที่ 31	กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566	68
รูปที่ 32	สัดส่วนพลังงานสะอาดในจังหวัดนราธิวาส	69
รูปที่ 33	สภาพพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2567.....	72
รูปที่ 34	พื้นที่ป่าไม้จังหวัดนราธิวาส แนวโน้ม พ.ศ. 2556–2565	73
รูปที่ 35	สถิติด้านความปลอดภัยและอาชญากรรม พ.ศ. 2567	75
รูปที่ 36	เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส	75
รูปที่ 37	การดำเนินงานภายใต้โครงการวิสาหกิจเพื่อสังคม รู้รักสามัคคีนราธิวาส (RRSMK)	86
รูปที่ 38	ผลการดำเนินงานภายใต้โครงการวิสาหกิจเพื่อสังคม รู้รักสามัคคีนราธิวาส (RRSMK).....	86

สารบัญญัตินำ

ตารางที่ 1	โครงการสำคัญที่สนับสนุน SDGs	7
ตารางที่ 2	คำมั่นเชิงนโยบายและการแปลงสู่การปฏิบัติ.....	10
ตารางที่ 3	วิสัยทัศน์จังหวัดนราธิวาส: เมืองสงบสุข น่าอยู่.....	24
ตารางที่ 4	แนวโน้มการดำเนินงานและผลการดำเนินงานเทียบค่าประเทศตามเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านความยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส	34
ตารางที่ 5	โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 1: ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่	44
ตารางที่ 6	โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 4: สร้างหลักประกันให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	49
ตารางที่ 7	โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 8: งานที่ดีและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ตาราง.....	56
ตารางที่ 8	โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน	63
ตารางที่ 9	โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 12: การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน.....	69
ตารางที่ 10	โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 14: ทรัพยากรทางทะเล	71
ตารางที่ 11	โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 15: ระบบนิเวศบนบก.....	74
ตารางที่ 12	แสดงข้อค้นพบสำคัญในการผลักดันการดำเนินงาน และการดำเนินงานในลำดับถัดไป	82
ตารางที่ 13	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานในประเด็นความร่วมมือและภาคีการพัฒนา.....	85
ตารางที่ 14	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานในประเด็นกลไกติดตามผลและรอบการทบทวน	88
ตารางที่ 15	ภาพรวมของสถานะตัวชี้วัด SDGs จังหวัดนราธิวาส	96
ตารางที่ 16	ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัดนราธิวาส	97

สารบัญคำย่อ

คำย่อ	ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ)	ความหมาย (ภาษาไทย)
BAU	Business-as-Usual	สถานการณ์ปกติที่ไม่มีการดำเนินมาตรการเพิ่มเติม
BCG	Bio-Circular-Green Economy	โมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว
COVID-19	Coronavirus Disease 2019	โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
CP	Charoen Pokphand Group	เครือเจริญโภคภัณฑ์
CVM	Chain Volume Measures	ราคาคงที่แบบปริมาณลูกโซ่
EF	Executive Functions	ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
ERM	Environmental Resources Management	บริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม จำกัด (ที่ปรึกษาโครงการ)
ESG	Environmental, Social and Governance	สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล
EU	European Union	สหภาพยุโรป
GDP	Gross Domestic Product	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
GPP	Gross Provincial Product	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด
HAI	Human Achievement Index	ดัชนีความก้าวหน้าของคน
HIV	Human Immunodeficiency Virus	เชื้อไวรัสภูมิคุ้มกันบกพร่อง
HLPF	High-Level Political Forum on Sustainable Development	เวทีหารือระดับสูงทางการเมืองว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ
IMT-GT	Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle	แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย
ITA	Integrity and Transparency Assessment	การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
JDS	Joint Development Strategy for Border Areas	ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมสำหรับพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย
KPI	Key Performance Indicator	ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก

คำย่อ	ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ)	ความหมาย (ภาษาไทย)
LNOB	Leaving No One Behind	การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง
MFA	Ministry of Foreign Affairs	กระทรวงการต่างประเทศ
MOI	Ministry of Interior	กระทรวงมหาดไทย
MPI	Multidimensional Poverty Index	ดัชนีความยากจนหลายมิติ
MW	Megawatt	เมกะวัตต์ (หน่วยกำลังไฟฟ้า)
NEET/NEETs	Not in Employment, Education, or Training	เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การจ้างงาน หรือการฝึกอบรม
NESDC	National Economic and Social Development Council	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์)
NSO	National Statistical Office	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
O-NET	Ordinary National Educational Test	การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน
OTOP	One Tambon One Product	หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
PM10	Particulate Matter 10 Micrometers	ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน
PM2.5	Particulate Matter 2.5 Micrometers	ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน
PPPConnex	Practical Poverty Provincial Connex	ระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนรายพื้นที่เพื่อการชี้เป้าความช่วยเหลือ
RRSMK	Ru Rak Samakkhi Narathiwat Social Enterprise	วิสาหกิจเพื่อสังคม รุรักสามัคคีนราธิวาส
SDG	Sustainable Development Goals	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
SDG-L 2.0	Strengthening SDG Localisation in Thailand - Phase II	โครงการเสริมสร้างการขับเคลื่อน SDGs ในระดับพื้นที่ ระยะที่ 2
SMEs	Small and Medium Enterprises	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
T-VER	Thailand Voluntary Emission Reduction Program	โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย
TDRI	Thailand Development Research Institute	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

คำย่อ	ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ)	ความหมาย (ภาษาไทย)
TGO	Thailand Greenhouse Gas Management Organisation (Public Organisation)	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
TOR	Terms of Reference	ขอบเขตของงาน/รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ
TPMAP	Thai People Map and Analytics Platform	ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
UN-Habitat	United Nations Human Settlements Programme	โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ
UNDESA	United Nations Department of Economic and Social Affairs	สำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ
UNDP	United Nations Development Programme	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
UNESCAP	United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific	คณะกรรมการธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก
UNICEF	United Nations Children's Fund	องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ
VLR	Voluntary Local Review	รายงานการทบทวนโดยสมัครใจระดับท้องถิ่น
VNR	Voluntary National Review	รายงานการทบทวนโดยสมัครใจระดับชาติ
VPR	Voluntary Provincial Review	รายงานการทบทวนโดยสมัครใจระดับจังหวัด
ก.บ.จ.	Provincial Integrated Administration Committee	คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ
ค.ศ.	Common Era (C.E.)	คริสต์ศักราช
น.ส. 3	Certificate of Utilisation (Nor Sor 3)	หนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน
พ.ศ.	Buddhist Era (B.E.)	พุทธศักราช

คำย่อ	ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ)	ความหมาย (ภาษาไทย)
พพ.	Department of Alternative Energy Development and Efficiency (DEDE)	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
ม.6	Mathayom 6 (Grade 12)	มัธยมศึกษาปีที่ 6
ม.ป.ป.	No date (n.d.)	ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์
สศช.	Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC)	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
อบจ.	Provincial Administrative Organisation (PAO)	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
อบต.	Subdistrict Administrative Organisation (SAO)	องค์การบริหารส่วนตำบล
อปท.	Local Administrative Organisation (LAO)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อพม.	Social Development and Human Security Volunteers	อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
อสต.	Migrant Health Volunteer	อาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว

อภิธานศัพท์

คำศัพท์	คำอธิบาย
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	กรอบเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาติร่วมรับรองใน พ.ศ. 2558 ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก 17 ข้อ ครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายเพื่อขจัดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใน พ.ศ. 2573
เป้าหมาย (Goal)	กรอบการพัฒนาหลัก 17 ด้านของ SDGs
เป้าหมายย่อย (Target)	ผลลัพธ์หรือจุดมุ่งหมายที่อยู่ภายใต้แต่ละเป้าหมาย
ตัวชี้วัด (Indicators)	ตัวชี้วัดที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้นเพื่อใช้ติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน
ชุดข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Profile)	รายงานระดับจังหวัดที่รวบรวมข้อมูลบริบทของจังหวัด ผลการประเมินตัวชี้วัด SDGs ความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ ช่องว่าง และโอกาสในการพัฒนาของจังหวัด
รายงานการทบทวนระดับชาติโดยสมัครใจ (Voluntary National Review: VNR)	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs ที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาตินำเสนอต่อเวทีหารือระดับสูงทางการเมืองว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติโดยสมัครใจ
รายงานการทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจ (Voluntary Provincial Review: VPR)	รายงานที่จังหวัดจัดทำขึ้นโดยสมัครใจ เพื่อทบทวนและรายงานความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ สอดคล้องกับแนวทางการรายงาน VNR ระดับประเทศ
รายงานการทบทวนระดับท้องถิ่นโดยสมัครใจ (Voluntary Local Review: VLR)	รายงานลักษณะเดียวกับ VPR แต่จัดทำในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเมือง เพื่อรายงานความคืบหน้าการขับเคลื่อน SDGs ในระดับพื้นที่ที่เล็กกว่าระดับจังหวัด
การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (SDG Localisation)	กระบวนการปรับใช้เป้าหมาย เป้าหมายย่อย และตัวชี้วัด SDGs ระดับโลกให้สอดคล้องกับบริบทและแผนพัฒนาของพื้นที่ในระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น
การติดรหัสงบประมาณตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Tagging)	กระบวนการระบุและจำแนกงบประมาณหรือค่าใช้จ่ายภาครัฐว่ามีส่วนสนับสนุนเป้าหมายและเป้าหมายย่อยของ SDGs ใด เพื่อใช้

คำศัพท์	คำอธิบาย
	ติดตาม รายงาน และประเมินการใช้จ่ายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างโปร่งใส
การกล่าวอ้างการมีส่วนร่วมต่อ SDGs เกินจริง (SDG Washing)	การอ้างว่าโครงการ นโยบาย หรือการดำเนินงานมีส่วนสนับสนุน SDGs โดยไม่มีหลักฐานหรือผลลัพธ์ที่วัดได้รองรับ หรือเลือกนำเสนอเฉพาะผลกระทบเชิงบวกโดยละเลยผลกระทบเชิงลบ ซึ่งทำให้การตีตราส่งงบประมาณและการรายงานความก้าวหน้า SDGs คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง
การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind: LNOB)	หลักการสำคัญของ SDGs ที่มุ่งให้ผลการพัฒนาครอบคลุมถึงกลุ่มเปราะบางและกลุ่มที่เข้าถึงโอกาสได้ยาก มิใช่เพียงการพัฒนาในภาพรวมของประเทศหรือพื้นที่เท่านั้น

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย (แสดงดัง) 169 เป้าหมายย่อย และ 234 ตัวชี้วัดที่เป็นเอกลักษณ์ ครอบคลุมการพัฒนาใน 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การขับเคลื่อน SDGs ตั้งอยู่บนแนวคิดสำคัญสองประการ คือ การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave No One Behind) อันสะท้อนพันธกิจด้านสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียม และการพัฒนาเศรษฐกิจที่แยกออกจากการทำลายสิ่งแวดล้อม (Decoupling) ซึ่งมุ่งให้การเติบโตทางเศรษฐกิจดำเนินควบคู่กับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติสำหรับคนรุ่นต่อไป

ที่มา สหประชาชาติในประเทศไทย. (2567). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. <https://thailand.un.org/th/sdgs>

บทสรุปผู้บริหาร

823,996 ปี 2567
ประชากร (คน)

4,475.43
พื้นที่ (ตร.กม.)

47,353 ปี 2566
GPP (ล้านบาท)

ขจัดความยากจน

3.41%

อัตราความยากจน (2566) ลดจาก
7.19% (2558)

คนจนหลายมิติ 20.08% → 8.76%

อุตสาหกรรมเกษตร (OPOAI-C)

3

ผลิตภัณฑ์ใหม่พร้อมบรรจุภัณฑ์
(บรรลุเป้าหมาย)

งบ 188,000 บาท / เป้ารายได้เพิ่ม ≥10%

พลังงานสะอาด

40%

ลดการใช้พลังงาน (วิสาหกิจชุมชน)

งบ 16.88 ล้านบาท / 2564-2568

ประมงและฟื้นฟูชายฝั่ง

100,000

บาท งบยกระดับอาคารผลิต

แผนพื้นที่ทะเล: ขั้นตอนที่ 2 (2567)

สุขภาพประชาชน (NCD)

73.25%

คัดกรองความดันโลหิตสูง

เป้าหมาย 71.65% / ปี 2569

บ้านพอเพียง

236

ครัวเรือน ได้รับการซ่อม/สร้างบ้าน

งบ 8.92 ล้านบาท / 34 ตำบล

ป่าไม้และคาร์บอน

1,979,710

tCO2e กักเก็บคาร์บอน

(3 เทศบาล)

พื้นที่ป่าไม้ประเทศ 31.47% (2566, VNR)

เศรษฐกิจหมุนเวียน

57.11%

ขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้

ประโยชน์ทั้งจังหวัด (2568)

450 ตัน/วัน / บริบทประเทศ 34% (2566)

1) **สาระสำคัญของรายงาน**

รายงานการทบทวนการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Voluntary Provincial Review, VPR) ในระดับจังหวัดโดยสมัครใจของจังหวัดนราธิวาส จัดทำขึ้นเพื่อทบทวนสถานการณ์ ความก้าวหน้า และความท้าทายในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของจังหวัดนราธิวาส โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา และการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ภายใต้หลักการ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

จังหวัดนราธิวาสได้กำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดโดยเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 เป้าหมาย ขององค์การสหประชาชาติ เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566-2570 ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เมืองสงบสุข น่ายุ” โดยมุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจจากภาคการผลิต เกษตรกรรม การท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และการค้าชายแดน ควบคู่กับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานอัตลักษณ์และพหุวัฒนธรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความมั่นคงและสันติสุขในพื้นที่

จากการทบทวนพบว่า จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าในหลายประเด็น โดยมีผลการดำเนินงานสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศใน 3 เป้าหมาย ได้แก่ สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน โดยเฉพาะความก้าวหน้าด้านการควบคุมโรคติดต่อ ความครอบคลุมของหลักประกันสุขภาพ และอัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ที่เพิ่มขึ้น สะท้อนศักยภาพของจังหวัดนราธิวาสในการนำ SDGs ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่และท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม จังหวัดนราธิวาวยังคงเผชิญความท้าทายเชิงโครงสร้างในหลายมิติ ทั้งด้านการขาดความยากจนและความอดอยาก การเข้าถึงพลังงานสะอาด งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน การลดความเหลื่อมล้ำ และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบกับข้อจำกัดด้านความครบถ้วนและความต่อเนื่องของข้อมูลที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล ตลอดจนความท้าทายในการบูรณาการข้อมูลและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงมุ่งยกระดับจากการดำเนินโครงการรายประเด็น ไปสู่การบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการในระดับจังหวัดที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ ควบคู่กับการยกระดับระบบข้อมูลเปิด และการจำแนกข้อมูลรายกลุ่มประชากร โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับกลุ่มเปราะบางและพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

ข้อมูลพื้นฐานและบริบททางกายภาพ จังหวัดนราธิวาส

ขนาดพื้นที่และลักษณะเฉพาะ

4,475.43 ตารางกิโลเมตร

(ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าและภูเขา มีที่ราบลุ่มแม่น้ำบริเวณอ่าวไทย และแม่น้ำสายหลัก 4 สาย ได้แก่ สายบุรี บางนรา ตากใบ และโก-ลก แบ่งการปกครองเป็น 13 อำเภอ 77 ตำบล)

ประชากรรวม

(ตามทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2568)

ประมาณ 8.28 แสนคน (พ.ศ. 2568)

(เพศชาย 4.10 แสนคน / เพศหญิง 4.19 แสนคน)

ความหนาแน่นประชากร

ประมาณ 185 คน / ตารางกิโลเมตร

พื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด

คิดเป็นประมาณร้อยละ 26.64 ของพื้นที่จังหวัด (พ.ศ. 2567)

ประมาณ 49,622 ล้านบาท (พ.ศ. 2567)

ภาคบริการเป็นภาคส่วนหลักของเศรษฐกิจจังหวัด (ร้อยละ 61.1)

รองลงมาคือภาคเกษตร (ร้อยละ 29.3) ซึ่งมีพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวอยู่ที่ 66,785 บาท ซึ่งต่ำที่สุดของประเทศ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)

ที่มา: จังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). ข้อมูลทั่วไปจังหวัด. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก

<https://www.narathiwat.go.th/nara2016/content/general>

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนราธิวาส. (2567). ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก

<https://narathiwat.moc.go.th/th/file/get/file/20240907d41d8cd98f00b204e9800998ecf8427e230102.pdf>

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2569). สถิติประชากรรายอายุ แยกตามช่วงอายุและเพศ จังหวัดนราธิวาส ข้อมูลปี 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/>

กรมป่าไม้. (ม.ป.ป.). รายงานการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2567 (จังหวัดนราธิวาส). สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2569, จาก

<https://data.forest.go.th/dataset/dc4e33df-5397-41b1-9b42-4e6b30273684/resource/487873a3-4cf5-49e0-90d7-2fb0614e6cb3/download/-2567.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2569). ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th/info/gross-regional-and-provincial-product/>

2) จุดเด่นและความก้าวหน้าที่สำคัญ

จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อน SDGs โดยเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้ากับบริบทและศักยภาพเฉพาะของพื้นที่ ทั้งการเป็นจังหวัดชายแดนที่เชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย การมีทุนทางวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติและภาคเกษตร ตลอดจนเครือข่ายชุมชนและภาคีในพื้นที่ โดยมีจุดเด่นและความก้าวหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1) ใช้ศักยภาพชายแดนและโครงสร้างพื้นฐานเป็นฐานสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ

นราธิวาสมีจุดแข็งด้านที่ตั้งและการเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย โดยมีด่านสุโงโก-ลก ตากใบ และบูเกะตา เป็นช่องทางสำคัญด้านการค้า การลงทุน และการเดินทาง ประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานด้านถนน รถไฟ ทางน้ำ และท่าอากาศยานนานาชาตินราธิวาส ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับพื้นที่ชายแดนและภูมิภาค

เศรษฐกิจจังหวัดมีแนวโน้มฟื้นตัว โดย GPP ใน พ.ศ. 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.67 และจังหวัดมุ่งต่อยอดศักยภาพด้านเกษตร อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และการค้าชายแดน เพื่อสร้างรายได้และการจ้างงาน สอดคล้องกับ SDG 8, SDG 9, SDG 10 และ SDG 17 โดยใช้ความได้เปรียบด้านชายแดนและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นกลไกสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและกระจายประโยชน์สู่ประชาชนในพื้นที่

ทำเลชายแดน โครงข่ายคมนาคม การค้าชายแดน เป็นทุนทางเศรษฐกิจที่สามารถต่อยอดไปสู่การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการจ้างงานได้

2) ใช้ทุนวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรม และชุมชนสร้างเศรษฐกิจฐานราก

นราธิวาสมีทุนทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่หลากหลาย สามารถต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยจังหวัดกำหนดการส่งเสริมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นหนึ่งในประเด็นการพัฒนาหลัก มุ่งเพิ่มคุณภาพและมูลค่าของสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม และกระจายรายได้สู่ชุมชน สะท้อนการใช้ ทุนที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นฐานของการพัฒนา

แนวทางดังกล่าวเชื่อมโยงโดยตรงกับ SDG 8 ผ่านการสร้างงานและรายได้จากการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน และ SDG 11 เมืองและชุมชนยั่งยืน ผ่านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ทาง

วัฒนธรรมของพื้นที่ ขณะเดียวกันการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าสามารถเชื่อมโยงกับ SDG 12 การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน และการทำงานร่วมกันของภาครัฐ ชุมชน เอกชน และเครือข่ายไทย-มาเลเซียสอดคล้องกับ SDG 17

จุดแข็งสำคัญของจังหวัดนราธิวาส คือ “ทุนวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรม และชุมชน” ที่สามารถต่อยอดสร้างรายได้ ควบคู่กับการรักษาอัตลักษณ์และความเข้มแข็งของพื้นที่อย่างยั่งยืน

3) ให้ความสำคัญกับเด็ก เยาวชน สุขภาพ และคุณภาพชีวิตตั้งแต่ระดับฐานราก

จังหวัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตั้งแต่เด็กปฐมวัย ครอบคลุมทั้งโภชนาการ การศึกษา สุขภาพ และการพัฒนาศักยภาพเยาวชน โดยมีการส่งเสริมโภชนาการและจัดอาหารเข้าเพื่อป้องกันทุพโภชนาการตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ควบคู่กับการพัฒนาระบบสุขภาพและการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ

ด้านเด็กและเยาวชน จังหวัดส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ พร้อมพัฒนาทักษะที่เชื่อมโยงกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ โดยมุ่งให้การพัฒนาคนตั้งแต่ต้นทางนำไปสู่โอกาสทางการศึกษา ทักษะอาชีพ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นราธิวาสให้ความสำคัญกับ การพัฒนาคนตั้งแต่ต้นน้ำ เชื่อมโยงโภชนาการ สุขภาพ การศึกษา และทักษะอาชีพ เพื่อสร้างโอกาส ลดความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน

4) มีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย และมีความก้าวหน้าในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

จังหวัดนราธิวาสมีทุนด้าน ป่าไม้ ระบบนิเวศ แหล่งน้ำ พื้นที่เกษตร และทรัพยากรชายฝั่ง ซึ่งเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ แหล่งอาหาร และฐานการดำรงชีวิตของประชาชน จังหวัดจึงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการพัฒนา โดยครอบคลุมทั้งการจัดการน้ำ การอนุรักษ์ป่า และระบบนิเวศ การจัดการขยะและของเสีย และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ในด้านการจัดการทรัพยากรและของเสีย จังหวัดมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับ SDG 6 น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล, SDG 12 การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน, SDG 14 ระบบนิเวศทางทะเล และ SDG 15 ระบบนิเวศบนบก โดยเฉพาะ SDG 12 ซึ่งผลการประเมินของจังหวัดสะท้อนว่าเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่มีความก้าวหน้า

นราธิวาส มีฐานทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศที่หลากหลาย สามารถเป็นฐานของความมั่นคงทางอาหาร เศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน หากสามารถบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ และการฟื้นฟู

5) เริ่มวางระบบการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับจังหวัด

จังหวัดนราธิวาสเริ่มบูรณาการงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) เข้าสู่การวางแผนพัฒนา โดยกำหนดเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใน พ.ศ. 2573 และประเมินศักยภาพมาตรการลดการปล่อยได้ประมาณ 446,403.48 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า หรือร้อยละ 29.62 เมื่อเทียบกับกรณีดำเนินงานตามแนวทางเดิม (Business-as-Usual: BAU) โดยครอบคลุมการดำเนินการในภาคเกษตร ป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน พลังงาน ของเสีย และการขนส่ง

การกำหนดเป้าหมายดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการเชื่อม การลดก๊าซเรือนกระจกกับการพัฒนาพื้นที่และการจัดการทรัพยากร โดยสอดคล้องกับ SDG 13 และเชื่อมโยงกับ SDG 2, 6, 11, 12 และ 15 ในด้านเกษตร น้ำ เมือง ขยะ และทรัพยากรธรรมชาติ

เริ่มวางระบบการรับมือ (Climate Action) ตั้งแต่ระดับจังหวัด เชื่อมเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกกับเกษตร ป่าไม้ พลังงาน ของเสีย และการขนส่ง เพื่อให้การรับมือกับภาวะโลกร้อนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นระบบ

จุดเด่นของจังหวัดนราธิวาส

ความโดดเด่นของจังหวัดนราธิวาสในการขับเคลื่อน SDGs ไม่ได้ได้อยู่เพียงที่จำนวนโครงการ แต่คือความสามารถในการเชื่อมโยงศักยภาพพื้นที่ชายแดน ทุนวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรม คุณภาพชีวิตของประชาชน และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเข้าด้วยกัน โดยมีจุดแข็ง 5 ด้าน ได้แก่

- (1) การใช้ศักยภาพชายแดนและโครงสร้างพื้นฐานเป็นฐานสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน
- (2) การใช้ทุนวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรม และชุมชนสร้างเศรษฐกิจฐานรากผ่านการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชน
- (3) การให้ความสำคัญกับเด็ก เยาวชน สุขภาพ และคุณภาพชีวิตตั้งแต่ระดับฐานราก
- (4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม บนฐานทรัพยากรที่หลากหลายของพื้นที่ และ
- (5) การเริ่มวางระบบรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับจังหวัด

โครงการสำคัญที่สนับสนุน SDGs ของจังหวัดนราธิวาส แสดงดัง**ตารางที่ 1**

ตารางที่ 1   โครงการสำคัญที่สนับสนุน SDGs

ประเด็นขับเคลื่อน	โครงการ/กลไกสำคัญ	ผลลัพธ์ที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลง	
เศรษฐกิจและรายได้	การส่งเสริมเกษตร อุตสาหกรรม การค้า การ ลงทุน และการค้าชายแดน	GPP พ.ศ. 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.67 และมีเป้าหมายเพิ่ม GPP ต่อ หัวอย่างต่อเนื่อง	8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH 9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE 10 REDUCED INEQUALITIES 17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS
การท่องเที่ยวและ ชุมชน	การพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์และพหุ วัฒนธรรม	ใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นและ ผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นฐานสร้าง รายได้	8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH 11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES 12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

ประเด็นขับเคลื่อน	โครงการ/กลไกสำคัญ	ผลลัพธ์ที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลง
เด็กและโภชนาการ	โครงการส่งเสริม โภชนาการ/จัดอาหารเข้า เด็กปฐมวัย	มุ่งลดภาวะทุพโภชนาการและ สร้างพัฒนาการเด็กตั้งแต่ ระยะแรก
เยาวชนและการ เรียนรู้เพิ่ม	โครงการพัฒนาศักยภาพ เยาวชน “สืบสานศาสตร์ ศิลป์เมื่อนารอ”	พื้นที่เรียนรู้และพัฒนาทักษะบน ฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่น
สุขภาพ	การพัฒนาระบบบริการ สาธารณสุขและบุคลากร	บุคลากรสาธารณสุขสุภาพครีรัฐ 4,399 คนใน พ.ศ. 2567
การรับมือการ เปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ (Climate Action)	แผนลดก๊าซเรือนกระจก ระดับจังหวัด	มีเป้าหมายและศักยภาพลดการ ปล่อยประมาณ 446,403.48 tCO ₂ e
โครงสร้างพื้นฐาน และความปลอดภัย	การพัฒนาถนนและเขื่อน ป้องกันตลิ่ง/โครงสร้าง พื้นฐาน	เพิ่มความเชื่อมโยงและลดความ เสี่ยงจากน้ำและการเดินทาง

ที่มา: จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (หมวดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการกำหนดเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกระดับจังหวัด) จัดทำโดยคณะทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจังหวัดนราธิวาส

3) ความท้าทายและช่องว่างสำคัญ

จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าในหลายด้าน อย่างไรก็ตามยังมีช่องว่างสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข เพื่อให้การพัฒนาเกิดความทั่วถึงและยั่งยืน โดยสรุปเป็น 5 ประเด็นหลัก ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 ความท้าทายและช่องว่างสำคัญของจังหวัดนราธิวาส

4) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ต้องให้ความสำคัญ

จากผลการทบทวน จังหวัดนราธิวาสควรยกระดับการขับเคลื่อน SDGs ในระยะต่อไปจากการดำเนินงานรายโครงการไปสู่การพัฒนาเชิงระบบที่มุ่งลดช่องว่างการพัฒนาและสร้างโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ฐานราก โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด "เมืองสงบสุข น่ายู" และ 4 ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด รายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ 2**

แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566–2570 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดไว้ว่า "เมืองสงบสุข น่ายู" โดยมีเป้าประสงค์และตัวชี้วัดสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
2. ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของจังหวัดลดลง โดยสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ลดลงต่ำกว่า 0.445
3. ลดความเหลื่อมล้ำทุกมิติเพื่อการพัฒนาคนที่ยั่งยืน ลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 0.7

ตารางที่ 2 คำนึงเชิงนโยบายและการแปลงสู่การปฏิบัติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญ	ประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง	เป้าหมาย SDGs หลัก
1. แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิต มุ่งแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงรุก โดยสัดส่วนคนจนของจังหวัดอยู่ที่ร้อยละ 21.17 เทียบกับค่าเฉลี่ยประเทศร้อยละ 4.89 (พ.ศ. 2567) ควบคู่กับการสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ การขยายความครอบคลุมของสวัสดิการแรงงาน การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการแก้ปัญหาเด็กที่หลุดออกจากระบบ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับกลุ่มเปราะบางและพื้นที่ห่างไกล	ประเด็นการพัฒนาที่ 4	
2. พัฒนาเกษตรมูลค่าสูง เศรษฐกิจชายแดน และการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม มุ่งเพิ่มผลิตภาพและมูลค่าสินค้าเกษตรหลัก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล ควบคู่กับการยกระดับการค้าชายแดน ผ่านด่านสำคัญ 3 ด่านให้เปลี่ยนจากภาวะขาดดุลไปสู่การ	ประเด็นการพัฒนาที่ 1, 2	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญ	ประเด็นการ พัฒนาที่ เกี่ยวข้อง	เป้าหมาย SDGs หลัก
สร้างมูลค่าเพิ่ม และการส่งเสริมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม เพื่อกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานราก		
3. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐาน และการรับมือภัยพิบัติ มุ่งบริหารความเสี่ยงจากอุทกภัยในลุ่มน้ำสายหลัก 4 สาย และการกัดเซาะชายฝั่ง ควบคู่กับการรักษาพื้นที่ป่าไม้และป่าพรุ การแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและความทับซ้อนของที่ดินทำกิน การจัดการขยะอย่างถูกหลักวิชาการ ตลอดจนการปิดช่องว่างด้านระบบประปาและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกล	ประเด็นการ พัฒนาที่ 3	
4. เสริมสร้างสันติสุข ธรรมภิบาล และระบบข้อมูลเชิงพื้นที่ มุ่งสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการลงทุนและการท่องเที่ยว พร้อมพัฒนาระบบข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากปัจจุบันติดตามตัวชี้วัด SDGs ได้เพียง 58 จาก 164 ตัวชี้วัด รวมถึงการจำแนกข้อมูลตามเพศ อายุ ชาติพันธุ์ ศาสนา และสถานะความพิการ และการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน	ประเด็นการ พัฒนาที่ 4	

1 บทนำ: การจัดทำรายงานการทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.1 ความเป็นมาของการจัดทำรายงาน VPR

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP Thailand) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ภายใต้การสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (EU) ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นของประเทศไทย ผ่านการส่งเสริมความร่วมมือแบบพหุภาคี เป็นกลไกสำคัญที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นได้ทบทวนความก้าวหน้า ติดตามและประเมินผลสะท้อนภาพรวมการดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาสต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยรายงานฉบับนี้จะช่วยยกระดับการประเมินความยั่งยืนบนฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับหมวดหมายสากล ควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างครอบคลุม รวมถึงช่วยชี้เป้าช่องว่างเพื่อปรับปรุงนโยบายให้ท้องถิ่นได้แก้ปัญหอย่างตรงจุด ตลอดจนเสริมสร้างกลไกธรรมาภิบาลและการบริหารเมืองให้เข้มแข็งพร้อมรับมือความเปลี่ยนแปลงในระยะยาว ผ่านการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน วาระ ค.ศ. 2030 เข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12-13 เพื่อสื่อสารการดำเนินการของท้องถิ่นต่อการบรรลุ SDGs สู่เวทีระดับชาติและนานาชาติ นอกจากนี้รายงาน VPR ยังมีวัตถุประสงค์ด้านอื่นๆดังนี้

- เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสถานะ ชีตความสามารถ และบริบทการพัฒนาที่แท้จริงของจังหวัดนราธิวาสในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
- เพื่อนำกรอบ SDGs มาใช้ในการออกแบบนโยบายและบริหารจัดการการพัฒนาพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลเชิงลึกและการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย SDGs กับแผนพัฒนาพื้นที่ อันจะนำไปสู่การระบุจุดเด่นและช่องว่างเชิงโครงสร้าง ตลอดจนต่อยอดชุดข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Profile) ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนอย่างครอบคลุม และผลักดันการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักการ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind)”
- เพื่อเชื่อมโยงและประสานการรายงานการทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Voluntary Provincial Review: VPR) ให้สอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์กับการรายงานผลการทบทวนการดำเนินงานตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ระดับชาติโดยสมัครใจของไทย (Thailand's Voluntary National Review on The Implementation of the 2030

Agenda for Sustainable Development: VNR) ตามแนวทางของสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UNDESA)

1.2 ขอบเขตเชิงกระบวนการ

- กำหนดนโยบายและการวางแผนด้าน SDGs โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญในพื้นที่เข้ามามีบทบาท และเพื่อผนวกรวมความต้องการของกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก กลุ่มความหลากหลายทางเพศ
- การประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ หน่วยงานประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง องค์การภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา กลุ่มเปราะบาง และภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
- จัดทำและเผยแพร่รายงาน ฉบับสมบูรณ์ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมเผยแพร่หรือเวทีเสวนา เพื่อถ่ายทอดผลการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ

1.3 กรอบอ้างอิงหลัก

รายงานฉบับนี้อ้างอิงกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติจากทั้งระดับสากลและระดับประเทศ เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลมีความครบถ้วน สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานผลการขับเคลื่อน SDGs ในระดับพื้นที่ และเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาของประเทศและจังหวัดนราธิวาสอย่างเป็นระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กรอบอ้างอิง	การนำไปใช้ในรายงานฉบับนี้
UNDESA (2020): Global Guiding Elements for VLRs	กำหนดองค์ประกอบและโครงสร้างของรายงาน
UNESCAP (2020): Asia-Pacific Regional Guidelines on VLRs	กำหนดกระบวนการจัดทำรายงานและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13	การบูรณาการ SDGs กับแผนระดับชาติ
แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน และแผนปฏิบัติการประจำปี	การเชื่อมโยง SDGs กับแผนระดับพื้นที่
รายงานชุดข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Profile) จังหวัดนราธิวาส	ผลการดำเนินงาน SDGs ในระดับจังหวัด

1.3.1 กรอบและขอบเขตข้อมูล

การจัดทำรายงานฉบับนี้ครอบคลุมพื้นที่ปกครองทั้งหมดของจังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น 13 อำเภอ 77 ตำบล ขอบเขตด้านเนื้อหาเน้นการอ้างอิงข้อมูลสถิติจังหวัดนราธิวาสจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (NSO) ตัวชี้วัด SDGs ระดับพื้นที่จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และข้อมูลเฉพาะสาขาจากส่วนราชการต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการประเมินโครงการสำคัญภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และงานบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ยิ่งไปกว่านั้น ยังสะท้อนมิติการพัฒนาเชิงลึกผ่านผลการรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จากการลงพื้นที่ภาคสนามร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ทั้งนี้รายงานฉบับนี้ได้วางแนวทางพัฒนาตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง โดยในระยะเริ่มต้นได้คัดเลือกตัวชี้วัดจากข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสามารถติดตามได้ในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นฐานสำคัญของการติดตามผล โดยในระยะถัดไปจังหวัดนราธิวาสมุ่งยกระดับตัวชี้วัดให้สะท้อนบริบทเชิงพื้นที่และเป้าหมายการพัฒนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมกำหนดแหล่งข้อมูล วิธีจัดเก็บ และรอบการติดตามอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างระบบข้อมูล SDGs ระดับจังหวัดที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

1.3.2 ประโยชน์ของรายงาน VPR

รายงานฉบับนี้มีได้มีคุณค่าเพียงในฐานะเอกสารบันทึกผลการดำเนินงานที่ผ่านมา หากแต่ได้รับการออกแบบให้เป็นเครื่องมือเชิงบริหารที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดในกระบวนการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามประเมินผลของจังหวัดนราธิวาสในระยะถัดไป สอดคล้องกับแนวทางของ UNDESA (2020) ที่เน้นว่ากระบวนการจัดทำรายงานการทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกหนึ่งของการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มิใช่เป็นเพียงผลผลิตปลายทางของการรายงาน โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อภาคส่วนต่าง ๆ สรุปได้ดังแสดงในรูปที่ 2

ผู้บริหารจังหวัดนราธิวาสและผู้กำหนดนโยบาย

ใช้ผลการทบทวนความก้าวหน้าและช่องว่างการพัฒนาเป็นข้อมูลประกอบการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส และการกำหนดลำดับความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้มุ่งไปยังประเด็นและพื้นที่ที่มีความต้องการสูง

หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและอำเภอ

ใช้เป็นกรอบอ้างอิงในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยเชื่อมโยงตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการเข้ากับเป้าหมายย่อยของ SDGs และใช้ผลการวิเคราะห์ระดับพื้นที่ประกอบการออกแบบบริการสาธารณะที่ตอบโจทย์บริบทเฉพาะของแต่ละอำเภอ

หน่วยงานด้านข้อมูลของจังหวัดนราธิวาส

ใช้ผลการประเมินความพร้อมของข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดนราธิวาสให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่ยังขาดข้อมูล และยกระดับความสามารถในการจำแนกข้อมูลตามเพศ อายุ และพื้นที่ ตามหลักการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

ใช้เป็นข้อมูลกลางในการระบุประเด็นที่ภาคเอกชนสามารถร่วมลงทุนหรือร่วมดำเนินการได้ ตลอดจนใช้ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานภาครัฐอย่างมีหลักฐานรองรับ ซึ่งช่วยเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการบริหารจังหวัด

สถาบันการศึกษาและประชาชนทั่วไป

ใช้เป็นฐานข้อมูลตั้งต้นสำหรับการวิจัยพื้นที่ การพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนต่อสถานะการพัฒนาของจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่

รูปที่ 2 ประโยชน์ของรายงาน VPR

นอกเหนือจากประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ใช้ข้างต้น กระบวนการจัดทำรายงานฉบับนี้ยังก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงสถาบันที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการปรับใช้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในการใช้ตัวชี้วัดเพื่อติดตามผลการพัฒนา และการเปิดพื้นที่การหารือระหว่างภาครัฐกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารเมืองที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานในระยะยาว

รายงานฉบับนี้ทำหน้าที่เชื่อมโยงการดำเนินงานระดับจังหวัดเข้ากับการรายงานผลในระดับที่กว้างขึ้น เช่น รายงานการทบทวนระดับชาติโดยสมัครใจ (VNR) และเปิดโอกาสให้จังหวัดนราธิวาสได้แลกเปลี่ยนบทเรียนกับจังหวัดอื่นทั้งในระดับประเทศ และในเวทีความร่วมมือระหว่างเมืองระดับสากล อันเป็นการยกระดับบทบาทของเมืองในฐานะผู้ขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2573

ทั้งนี้ รายงานฉบับนี้จะทำหน้าที่เป็นข้อมูลฐานสำหรับการทบทวนในรอบถัดไป ทำให้สามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง ตามกลไกติดตามผลและรอบการทบทวนที่กำหนดไว้ใน

บทที่ 5

1.3.3 โครงสร้างรายงาน

รายงานฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 บทและภาคผนวก โดยบทที่ 1 กล่าวถึงหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงานทบทวนระดับจังหวัดโดยสมัครใจ (VPR) บทที่ 2 นำเสนอบริบททั่วไปของจังหวัดนราธิวาส บทที่ 3 ซึ่งเป็นเนื้อหาหลักสรุปความคืบหน้าการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย บทที่ 4 วิเคราะห์สถานะและช่องว่างของการพัฒนาทั้งในเชิงผลลัพธ์และเชิงข้อมูล บทที่ 5 นำเสนอปัจจัยและกลไกที่สนับสนุนการขับเคลื่อนงานในระยะต่อไป และปิดท้ายด้วยภาคผนวกที่รวบรวมข้อมูลประกอบเพิ่มเติมสำหรับผู้อ่านที่ต้องการรายละเอียดเชิงลึก

2 เกี่ยวกับจังหวัดนราธิวาส

2.1 ลักษณะพื้นที่และบริบทเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาสเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และมีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย จึงมีศักยภาพด้านการค้าชายแดน การเกษตร และการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน จังหวัดยังเผชิญกับความท้าทายด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความเหลื่อมล้ำ คุณภาพชีวิต ความมั่นคงในพื้นที่ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างสมดุลในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

2.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดนราธิวาสตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย มีพื้นที่ 4,475.43 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 77 ตำบล ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 13 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 72 แห่ง จังหวัดมีพรมแดนด้านทิศใต้และทิศตะวันออกติดกับประเทศมาเลเซีย จึงเป็นพื้นที่สำคัญด้านการค้าชายแดน ลักษณะภูมิประเทศประมาณร้อยละ 67 เป็นพื้นที่ป่าและภูเขา ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ราบลุ่มบริเวณอ่าวไทยและลุ่มแม่น้ำสายสำคัญ ซึ่งเอื้อต่อการเกษตร และการตั้งถิ่นฐานของประชาชน ดังแสดงในรูปที่ 3

ที่มา: แผนที่จังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). แผนที่จังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2569, จาก

<https://narathiwat.nso.go.th/statistical-information-service/infographic-interactive/infographic/infographic-00.html>

รูปที่ 3 แผนที่จังหวัดนราธิวาส

2.1.2 บริบทด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดนราธิวาสมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ที่เติบโตขึ้นอย่างมีนัยสำคัญสู่ระดับ 49,622 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2567 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อประชากร (GPP Per Capita) อยู่ที่ 66,785 บาทต่อคนต่อปี แต่ยังมีขนาดเศรษฐกิจต่ำที่สุดในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงสร้างเศรษฐกิจยังคงเน้นภาคบริการเป็นหลัก โดยคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงประมาณร้อยละ 61.1 ของ GPP ทั้งหมด ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนรองลงมาอยู่ที่ประมาณร้อยละ 29.3 และภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนน้อยมากเพียงร้อยละ 9.6 เท่านั้น ซึ่งสะท้อนบทบาทของการค้าชายแดน การเกษตร และการท่องเที่ยว ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด ทั้งนี้ จังหวัดมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจผ่านการยกระดับภาคเกษตร การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการค้า-การลงทุน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน ดังแสดงใน **ที่มา:** สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2569). ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th/info/gross-regional-and-provincial-product/>

รูปที่ 4

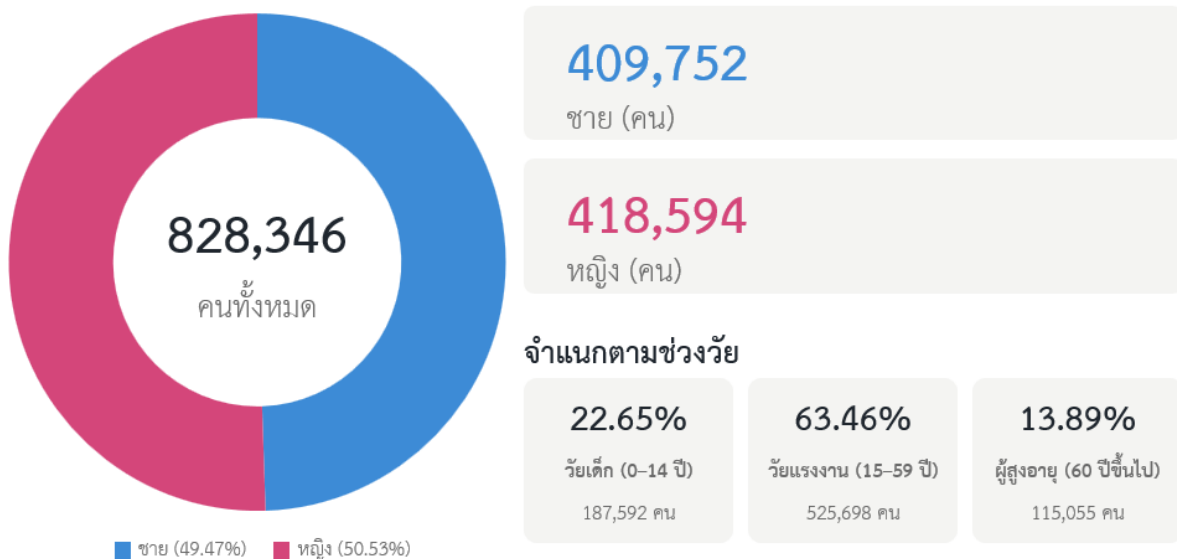

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2569). ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th/info/gross-regional-and-provincial-product/>

รูปที่ 4 ภาพรวมเศรษฐกิจจังหวัดนราธิวาส

2.1.3 บริบทด้านสังคม

จังหวัดนราธิวาส ข้อมูล ณ พ.ศ. 2568 มีประชากรทั้งหมด 828,346 คน แบ่งเป็นเพศชาย 409,752 คน และเพศหญิง 418,594 คน ขณะเดียวกันจังหวัดนราธิวามุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างความมั่นคงและสันติสุขในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังแสดงใน **รูปที่ 5**

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2569). สถิติประชากรรายอายุ แยกตามช่วงอายุและเพศ จังหวัดนราธิวาส ข้อมูลปี 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/>

รูปที่ 5 โครงสร้างประชากรจังหวัดนราธิวาส

2.1.4 บริบทด้านสิ่งแวดล้อม

จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงแหล่งน้ำสำคัญของจังหวัด ควบคู่กับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสนับสนุนภาคการเกษตรและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การจัดการขยะและส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า ตลอดจนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง แม้ว่าจังหวัดจะมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีระบบนิเวศที่หลากหลาย แต่ยังคงเผชิญความท้าทายด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่า การจัดการขยะ และผลกระทบต่อพื้นที่ชายฝั่ง จึงจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อน SDG 6 (น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล) SDG 12 (การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน) SDG 14 (ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) และ SDG 15 (ระบบนิเวศบนบก) ดังแสดงในรูปที่ 7

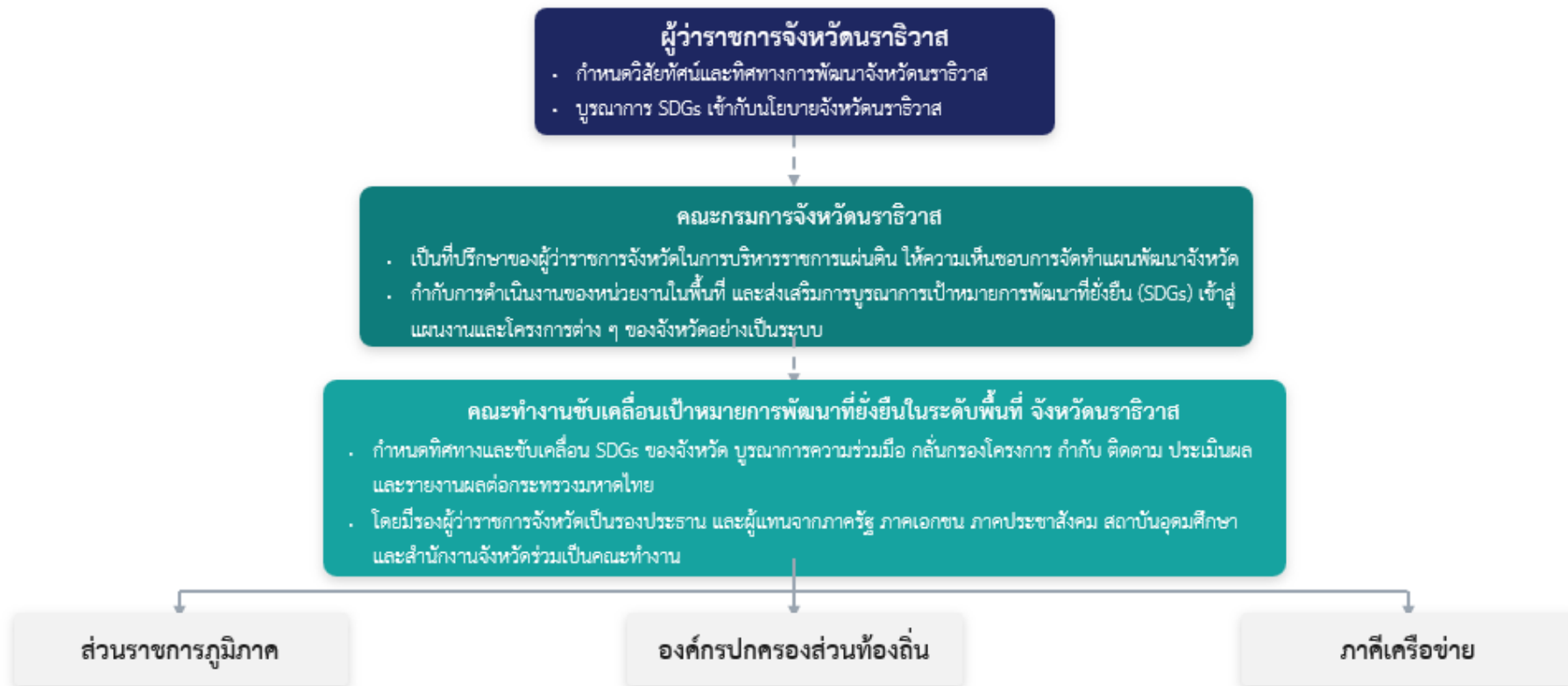

รูปที่ 6 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนราธิวาส

2.2 โครงสร้างและบทบาทของหน่วยงาน

การขับเคลื่อน SDGs ในระดับจังหวัดนราธิวาส อาศัยกลไกการบริหารจัดการเชิงบูรณาการที่มีประสิทธิภาพและการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ดังแสดงในรูปที่ 8 โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานหลักในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และกำกับดูแลการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการจังหวัดนราธิวาสที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้ความเห็นชอบแผนงาน ขณะที่คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด ซึ่งมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธานคณะทำงาน และมีคณะทำงานประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ประธานสันนิบาตเทศบาลจังหวัดนราธิวาส ประธานชมรมนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนราธิวาส ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ โดยมีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นคณะทำงานและเลขานุการ รับผิดชอบประสานงาน กลั่นกรองโครงการ และติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

ในระดับปฏิบัติการ จังหวัดนราธิวาสได้จัดตั้งคณะอนุทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ เพื่อกลั่นกรองโครงการ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน SDGs โดยแบ่งการดำเนินงานตามกรอบ 5 มิติ (5P) ได้แก่ คณะอนุทำงานขับเคลื่อน SDGs มิติการพัฒนาคน (People) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) มิติสันติภาพและความยุติธรรม (Peace) และมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) โดยแต่ละมิติมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดในกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องเป็นประธานคณะอนุทำงาน ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน กำกับ และให้ความเห็นต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน และโครงการในแต่ละมิติ

ที่มา: ปรับปรุงจากคำสั่งจังหวัดนราธิวาส ที่ 5839/2568 ลงวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2568 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ จังหวัดนราธิวาส และสำนักงานจังหวัดนราธิวาส. (2569). บันทึกข้อความ ที่ นธ 0017.2/ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ จังหวัดนราธิวาส พร้อม (ร่าง) คำสั่งจังหวัดนราธิวาส ที่ /2569 [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]

รูปที่ 7 โครงสร้างการกำกับดูแลการขับเคลื่อนความยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส

2.3 วิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นและการยกระดับ SDGs

จังหวัดนราธิวาสได้แสดงเจตนารมณ์เชิงนโยบายในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ ผ่านการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด "เมืองสงบสุข น่าอยู่" โดย "เมืองสงบสุข" หมายถึงความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยและสันติสุขที่ยั่งยืน บนฐานของชุมชนเข้มแข็ง การอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ และการลดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และภัยคุกคามในพื้นที่ ส่วน "เมืองน่าอยู่" หมายถึงสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีรายได้ที่มั่นคง ระบบบริการภาครัฐมีธรรมาภิบาล ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และโครงสร้างพื้นฐานทันสมัยอย่างทั่วถึง

วิสัยทัศน์ดังกล่าวถ่ายทอดสู่การปฏิบัติผ่านแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 ซึ่งครอบคลุม 4 ประเด็นการพัฒนา ได้แก่

1. การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม การค้าการลงทุนและการค้าชายแดน สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจให้ประชาชนมีรายได้อย่างยั่งยืน
2. การส่งเสริมการท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้มีคุณภาพบนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโครงข่ายคมนาคม เพื่อรองรับการเติบโตเป็นเมืองน่าอยู่ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล
4. การพัฒนาคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และสันติสุขอย่างยั่งยืน

โดยมิได้ถือว่า SDGs เป็นกรอบแนวคิดที่แยกต่างหากจากภารกิจประจำของจังหวัด หากแต่ใช้เป็นภาษากลางในการกำหนดทิศทาง จัดสรรงบประมาณ วัตถุประสงค์ และสื่อสารการพัฒนาจังหวัดต่อสาธารณะและต่อภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่

ค้ำประกันนโยบายและการแปลงสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนการพัฒนาของจังหวัดนราธิวาสดำเนินการภายใต้คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดนราธิวาส (ก.บ.จ.นราธิวาส) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ทำหน้าที่กำกับกับการจัดทำและทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด พิจารณายุทธศาสตร์การชุดโครงการสำคัญ และรับฟังความคิดเห็นจากหัวหน้าส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ โดยสำนักงานจังหวัดนราธิวาสทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในการรวบรวมและประมวลผลปัญหา ความต้องการ และแนวทางการแก้ไขระดับพื้นที่

จังหวัดนราธิวาสเป็น 1 ใน 15 จังหวัดเป้าหมายของโครงการจัดทำชุดข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด (SDG Profile) ภายใต้ความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทย โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

(UNDP) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดยจากตัวชี้วัด SDGs สากลทั้งหมด 248 ตัวชี้วัด พบว่ามีตัวชี้วัดที่สามารถปรับใช้ได้กับบริบทของจังหวัดนราธิวาสทั้งสิ้น 164 ตัวชี้วัด และรายงาน SDG Profile ฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568) ซึ่งสะท้อนว่าการขับเคลื่อน SDGs ได้รับการเชื่อมโยงกับกระบวนการวางแผนหลักของจังหวัด มิใช่เป็นเพียงกิจกรรมเฉพาะกิจ ทั้งนี้ มีตัวชี้วัด 58 จาก 164 ตัวชี้วัดดังกล่าวที่สามารถติดตามและประเมินผลโดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศได้ เนื่องจากตัวชี้วัดส่วนที่เหลือยังขาดข้อมูลหรือข้อมูลไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ

จังหวัดนราธิวาสยังให้คำมั่นในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนคำนึงในการเปิดเผยข้อมูลความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและการทบทวนผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบได้และมีความต่อเนื่องในระยะยาว บนหลักการ "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" เพื่อเปลี่ยนผ่านจังหวัดนราธิวาสสู่การเป็นเมืองสงบสุขและน่าอยู่อย่างแท้จริง

รายงานฉบับนี้นำเสนอการเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการพัฒนาทั้ง 4 ด้านของจังหวัดนราธิวาส ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด "เมืองสงบสุข น่าอยู่" กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยแสดงเป้าหมาย SDG หลักที่เกี่ยวข้อง วงเงินตามบัญชีรายการชุดโครงการสำคัญในแต่ละด้าน รวมถึงแผนงานและโครงการสำคัญ เพื่อสะท้อนการนำกรอบ SDGs มาบูรณาการในกระบวนการวางแผนและขับเคลื่อนนโยบายของจังหวัด อย่างเป็นรูปธรรม ดังแสดงใน **ตารางที่ 3**

ตารางที่ 3 วิสัยทัศน์จังหวัดนราธิวาส: เมืองสงบสุข น่าอยู่

ประเด็นการพัฒนา จังหวัดนราธิวาส	SDGs เป้าหมายหลัก	งบประมาณ (ล้านบาท)	ประเด็นพัฒนา และโครงการ
 เศรษฐกิจดี (ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม การค้า การลงทุนและการค้า ชายแดน)		34.9	- พัฒนาคุณภาพการผลิตและบริหารจัดการผลผลิตภาคการเกษตร - ยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (ลองกองคุณภาพตลอดห่วงโซ่อุปทาน) - พัฒนาพื้นที่และปัจจัยสภาพแวดล้อมส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน
		73.8	เสริมสร้างความเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการพัฒนา จังหวัดนราธิวาส	SDGs เป้าหมายหลัก	งบประมาณ (ล้านบาท)	ประเด็นพัฒนา และโครงการ
ท่องเที่ยว-ชุมชนดี (ส่งเสริมการท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ชุมชนบนฐานอัตลักษณ์ พหุวัฒนธรรม)			- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและ ภูมิทัศน์เมือง - ยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานอัต ลักษณ์พหุวัฒนธรรม
 โครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งแวดล้อมดี (พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน เชื่อมโครงข่าย คมนาคม เพื่อรองรับ การเติบโตเป็นเมืองน่า อยู่)		16,986.1	- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ สาธารณูปโภคพื้นฐาน และโครงข่าย การเดินทาง - บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม - ป้องกันอุทกภัยและการกัดเซาะชายฝั่ง
 คุณภาพชีวิตและความ มั่นคงดี (พัฒนาคุณภาพชีวิต ลด ความเหลื่อมล้ำ นำไปสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง และ สันติสุขอย่างยั่งยืน)		1,453.3	- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้เกิดความ มั่นคงและสันติสุข - พัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต - ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ และการ พัฒนาทักษะและสมรรถนะด้านอาชีพ

2.4 การบูรณาการ SDGs กับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาสและแผนงบประมาณ

การบูรณาการSDGs กับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส

การขับเคลื่อนการพัฒนาของจังหวัดนราธิวาสดำเนินการภายใต้ลำดับชั้นของแผนที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับทิศทางระยะยาวจนถึงระดับการจัดสรรทรัพยากรรายปี โดยแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาสมีสถานะเป็นแผนระดับที่ 3 ตามการจัดแบ่งแผนของประเทศ ซึ่งต้องมุ่งตอบสนองต่อเป้าหมายของแผนระดับที่ 1 คือ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรอบการวางแผนของจังหวัดประกอบด้วย แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566-2570 ซึ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด "เมืองสงบสุข น่าอยู่" ผ่านประเด็นการพัฒนา 4 ด้าน และมีตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว และดัชนีความก้าวหน้าของการพัฒนาคน จากนั้นจึงถ่ายทอดสู่การปฏิบัติผ่านแบบฟอร์มสรุปบัญชีรายการชุดโครงการ และแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด หน่วยดำเนินการ และงบประมาณรายปีของแต่ละโครงการไว้อย่างชัดเจน พร้อมระบุความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นรายโครงการ

ในระดับปฏิบัติ ประเด็นการพัฒนาทั้ง 4 ด้านถูกแปลงเป็นแผนงานและโครงการผ่านหน่วยงานราชการ ส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจังหวัดจัดสรรงบประมาณจากแหล่งหลัก ได้แก่ งบจังหวัด งบกระทรวงและกรมที่เบิกจ่ายในพื้นที่ และงบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ งบประมาณตามบัญชีรายการชุดโครงการสำคัญในแผนฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 มีมูลค่ารวมประมาณ 18,548.1 ล้านบาทต่อปี โดยกระจุกตัวอยู่ที่ประเด็นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก ซึ่งสะท้อนลำดับความสำคัญของจังหวัดในการพัฒนาเพิ่มเติมด้านสาธารณูปโภคและโครงข่ายคมนาคม

กลไกการติดตามและประเมินผล

การจัดทำและทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาสดำเนินการผ่านคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ซึ่งทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็นจากหัวหน้าหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนในพื้นที่ ประกอบกับการจัดทำแบบรวบรวมโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดประจำปีงบประมาณ ซึ่งทำหน้าที่เป็นเครื่องมือติดตามการเชื่อมโยงโครงการรายปีกับ SDG เป้าหลัก-เป้าหมายเป็นรายโครงการ โดยหน่วยงานสามารถสืบค้นตัวชี้วัดเป้าหมายย่อยเพิ่มเติมได้จาก SDG Port (<https://www.sdgport-th.org>)

สถานะปัจจุบันของการบูรณาการและทิศทางในระยะถัดไป

แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566-2570 เชื่อมโยงความสอดคล้องกับแผนระดับชาติเป็นหลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่สอดคล้องกับหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อยู่แล้วในเชิงเนื้อหา

ทั้งนี้ การจัดทำบัญชีโครงการขับเคลื่อน SDGs ประจำปีงบประมาณ 2569 ถือเป็นก้าวสำคัญที่จังหวัดนราธิวาสเริ่มจับคู่โครงการรายโครงการกับเป้าหมายและเป้าหมายย่อย SDG อย่างเป็นระบบ สอดรับกับสถานะการเป็น 1 ใน 15 จังหวัดเป้าหมายภายใต้โครงการ "Partnership to Accelerate SDG Localisation in Thailand" ของกระทรวงมหาดไทยร่วมกับ UNDP ในระยะถัดไป การเชื่อมโยงฐานข้อมูลบัญชีโครงการ SDGs เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดฉบับหลักให้เป็นเอกภาพยิ่งขึ้น จะช่วยเสริมความสมบูรณ์ของการจัดทำแผนและรายงานฉบับถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.5 ความเชื่อมโยงกับกรอบระดับชาติ

จังหวัดนราธิวาสขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยยึดกรอบการดำเนินงานของประเทศไทยตาม Thailand's SDG Roadmap และหลักการ SDG Localisation เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่การพัฒนาเมืองอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการเชื่อมโยงนโยบาย แผนพัฒนา การดำเนินงาน และระบบติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบริหารจัดการเมืองและการจัดสรรทรัพยากรของจังหวัดสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศและเป้าหมาย SDGs

2.5.1 ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

จังหวัดนราธิวาสนำหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศมาเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาเมือง โดยยึดหลักไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind) และแนวคิด SDG Localisation เป็นพื้นฐานในการกำหนดวิสัยทัศน์ "เมืองสงบสุข น่ายอยู่" พร้อมขับเคลื่อนผ่าน 4 ประเด็นการพัฒนา ได้แก่ 1) สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจให้ประชาชนมีรายได้อย่างยั่งยืน 2) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รองรับการเดินทางเป็นเมืองน่ายอยู่ และ 4) พัฒนาคุณภาพชีวิต

เพื่อให้การพัฒนาสามารถตอบสนองประเด็นสำคัญของเมือง จังหวัดนราธิวาสได้นำเป้าหมายย่อย (SDG Targets) และตัวชี้วัดระดับประเทศมาใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับประเด็นเร่งด่วน อาทิ การลดความเหลื่อมล้ำ การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังแสดงในรูปที่ 9

รูปที่ 8 หลักการการพัฒนาที่ยั่งยืนจังหวัดนราธิวาส

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จังหวัดนราธิวาสได้เชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาจากแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส กับกรอบนโยบายระดับประเทศ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ก่อนถ่ายทอดสู่ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้การจัดทำแผนงาน โครงการ และการจัดสรรทรัพยากรของจังหวัดนราธิวาส มีทิศทางเดียวกันกับนโยบายระดับประเทศ

ทั้งนี้ ตารางความสอดคล้องด้านล่างเป็นการวิเคราะห์เทียบเคียงที่จัดทำขึ้นในกระบวนการจัดทำรายงานฉบับนี้ เนื่องจากแผนผังความสอดคล้องที่ปรากฏในแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาสได้จัดทำไว้กับแผน 3 ระดับเป็นหลัก ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ดังแสดงในรูปที่ 9

มิติการพัฒนา ตามหลัก SDGs 5P	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนระดับชาติ	แผนพัฒนาฯ ฉบับ 13 หมวดหมู่ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นการพัฒนาจังหวัดนราธิวาส 4 ประเด็น	SDGs เป้าหมายหลัก
มิติคน People	ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (หลัก)	หมวดหมู่ที่ 12 กำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4 พัฒนาคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และสันติสุขอย่างยั่งยืน	1 2 3 4 5 10
มิติเศรษฐกิจ Prosperity	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (รอง)	หมวดหมู่ที่ 1 สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมวดหมู่ที่ 5 ประสิทธิภาพการคลังและการลงทุนและโครงสร้างของภูมิภาค	1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเกษตรอุตสาหกรรม การค้าการลงทุนและการค้าชายแดน	2 8 9 12
มิติเศรษฐกิจ Prosperity	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (รอง)	หมวดหมู่ที่ 7 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข่งขันได้	2 ส่งเสริมการท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน บนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม	8 11 12
มิติสิ่งแวดล้อม Planet	ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (หลัก)	หมวดหมู่ที่ 8 พื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ปลอดภัย หมวดหมู่ที่ 11 ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโครงข่ายคมนาคม เพื่อรองรับการเติบโตเป็นเมืองน่าอยู่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	6 7 11 12 13 14 15
มิติสันติภาพและความยุติธรรม Peace & Partnership	นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายที่ 3 ป้องกันและแก้ไขการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้	หมวดหมู่ที่ 12 กำลังคนสมรรถนะสูง เชื่อมโยงกลไกภาคีการพัฒนาในพื้นที่	4 พัฒนาคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และสันติสุขอย่างยั่งยืน	16 17

รูปที่ 9 ความเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาจากแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาสกับกรอบนโยบายระดับประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) กำหนดทิศทางการพลิกโฉมประเทศไทยผ่าน 4 มิติการพัฒนา ซึ่งถ่ายทอดเป็น 13 หมายเหตุการพัฒนา จังหวัดนราธิวาสได้เชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาจากแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566-2570) เข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาฉบับที่ 13 และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ก่อนถ่ายทอดสู่ 4 ประเด็นการพัฒนาจังหวัด ทำให้การจัดทำแผนงาน โครงการ และการจัดสรรทรัพยากรมีทิศทางเดียวกันนโยบายระดับประเทศ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมีรายละเอียดรายประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การผลิตเกษตร อุตสาหกรรม การค้าการลงทุนและการค้าชายแดน เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน หมายเหตุที่ 1 เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และหมายเหตุที่ 5 ประสิทธิภาพ การลงทุน และโลจิสติกส์ของภูมิภาค สอดคล้องกับฐานเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีพื้นที่เกษตรกรรมมากกว่าร้อยละ 45 ของพื้นที่จังหวัด และมีด้านการค้าชายแดนกับประเทศมาเลเซีย 3 ด้าน สนับสนุน SDGs เป้าหมายที่ 2, 8 และ 9

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และหมายเหตุที่ 7 SMEs ที่เข้มแข็งแข่งขันได้ สะท้อนทุนทางวัฒนธรรมและฐานทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ชายแดนได้ สนับสนุน SDGs เป้าหมายที่ 8, 11 และ 12

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายคมนาคมเพื่อรองรับการเติบโตเป็นเมืองน่าอยู่ เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในส่วนการกระจายศูนย์กลางความเจริญและการจัดระบบเมือง หมายเหตุที่ 8 พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ และหมายเหตุที่ 11 การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีความสำคัญต่อจังหวัดที่เผชิญอุทกภัยในลุ่มน้ำสายหลัก 4 สาย และการกัดเซาะชายฝั่ง สนับสนุน SDGs เป้าหมายที่ 6, 11, 13 และ 15

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ นำไปสู่ความมั่นคงและสันติสุข เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติหลักของจังหวัด หมายเหตุที่ 12 กำลังคนสมรรถนะสูง และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาตินโยบายที่ 3 ป้องกันและแก้ไขการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตอบสนองต่อสัดส่วนคนจนร้อยละ 21.17 เทียบกับค่าเฉลี่ยประเทศร้อยละ 4.89 (พ.ศ. 2567) และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวที่ต่ำที่สุดของประเทศ สนับสนุน SDGs เป้าหมายที่ 1, 3, 4, 10, 16 และ 17

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาสได้เป็นการดำเนินงานคู่ขนานกับแผนระดับชาติ หากแต่เป็นกลไกการแปลงยุทธศาสตร์ชาติและหมายเหตุของแผนพัฒนา ฉบับที่ 13 ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีบทบาทสำคัญทั้งด้านความมั่นคง ฐานเศรษฐกิจการเกษตรและการค้าชายแดน และฐานทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ความก้าวหน้าของจังหวัดมีนัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

2.5.2 การบูรณาการนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาสได้ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติผ่านกลไกการเชื่อมโยงนโยบาย แผนปฏิบัติการ งบประมาณ และการติดตามผลเข้าด้วยกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ระดับนโยบายและการวางแผน

บูรณาการเป้าหมาย SDGs เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ถ่ายทอดสู่ 4 ประเด็นการพัฒนাজังหวัดนราธิวาสเพื่อให้ทุกหน่วยงานมีทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกัน

2) ระดับแผนปฏิบัติการและโครงการ

กำหนดให้แผนปฏิบัติราชการประจำปีของทุกหน่วยงาน เชื่อมโยงกับ SDG Targets และตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ของโครงการอย่างชัดเจน พร้อมใช้ระบบติดตามผลและฐานข้อมูลกลางในการบริหารจัดการ

3) ระดับงบประมาณและการติดตามผล

เชื่อมโยงการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ยุทธศาสตร์การพัฒนา และผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยใช้หลักการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Performance-Based Budgeting) เพื่อให้การใช้ทรัพยากรสาธารณะสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเมืองอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยหน่วยงานหลักดำเนินการรวบรวมโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

3 จังหวัดนราธิวาสกับความคืบหน้าในการดำเนินงานด้าน SDG

ประเด็น SDGs สำคัญของจังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาสได้ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุม 248 เป้าหมายย่อย พบว่าสามารถประยุกต์ใช้กับบริบทพื้นที่ได้ 160 ตัวชี้วัด และบูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566–2570 อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคสำคัญที่จังหวัดยังต้องเร่งแก้ไข คือความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาส ซึ่งรุนแรงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศอย่างมีนัยสำคัญ โดยสัดส่วนคนจนอยู่ที่ร้อยละ 21.17 ใน พ.ศ. 2567 สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (ร้อยละ 4.89) กว่า 4 เท่า และมี GPP ต่อหัวต่ำที่สุดของประเทศ สาเหตุเชื่อมโยงกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ทั้งภูมิประเทศป่าและภูเขาาราว 2 ใน 3 ของพื้นที่ โครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคเกษตรซึ่งผันผวนตามราคาผลผลิต สถานการณ์ความไม่สงบที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการลงทุน และข้อจำกัดการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกล

จังหวัดนราธิวาสจึงกำหนดแนวทางลดความเหลื่อมล้ำภายใต้หลักการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind: LNOB) มุ่งให้กลุ่มเปราะบางได้รับการพัฒนาอย่างเป็นลำดับแรก บูรณาการเข้ากับประเด็นการพัฒนาที่ 4 ของแผนพัฒนาจังหวัด กลุ่มเปราะบางครอบคลุมผู้สูงอายุ (ร้อยละ 13.48 ของประชากร) คนพิการ เด็กและเยาวชน (ร้อยละ 23.19 ของประชากร) ผู้มีรายได้น้อย แรงงานนอกระบบ เกษตรกรและชาวประมงพื้นบ้าน ประชาชนพื้นที่ห่างไกลและชายแดน รวมถึงผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบและผู้ประสบอุทกภัยซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำสายหลัก ผ่านมาตรการส่งเสริมรายได้ การสร้างโอกาสเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ การฟื้นฟูสุขภาพ และการส่งเสริมทักษะอาชีพ

การดำเนินงานได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณภาครัฐและแผนพัฒนาจังหวัด ร่วมกับบุคลากรของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนราธิวาส องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 89 แห่ง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ โดยใช้ระบบ TPMAP และ PPPConnex ขึ้นไปครัวเรือนยากจนรายอำเภอเพื่อบูรณาการความช่วยเหลือเชิงพื้นที่

แม้ SDGs ครอบคลุมทั้ง 17 เป้าหมาย บทนี้คัดเลือก 8 เป้าหมายที่มีความสำคัญเร่งด่วนและมีโครงการรองรับชัดเจนมานำเสนอเชิงลึก โดยอ้างอิงจากผลการดำเนินงานจาก SDG Profile จังหวัดนราธิวาส และการหารือร่วมกับหน่วยงานจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ SDG 1, 4, 8, 11, 12, 14, 15 และ 16 พิจารณาจากบริบทเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ควบคู่กับความพร้อมของข้อมูลตัวชี้วัดระดับจังหวัด โดยสำหรับ SDG นอกเหนือจากเป้าหมายหลัก ซึ่งได้แก่ SDG 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10 และ 17 รายงานความคืบหน้าในการดำเนินงาน และความท้าทายใน**บทที่ 4**

ทั้งนี้ โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายด้านความยั่งยืนของจังหวัด สามารถประยุกต์ SDG Budget Tagging ซึ่งเป็นกระบวนการจำแนกและเชื่อมโยงรายการงบประมาณหรือโครงการภาครัฐกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถประเมินได้ว่างบประมาณที่จัดสรรในแต่ละปีสนับสนุน SDGs เป้าหมายใดและในสัดส่วนเท่าใด เครื่องมือนี้ช่วยยกระดับการวิเคราะห์ด้านการเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพิ่มความโปร่งใสในการใช้จ่ายภาครัฐ และลดความเสี่ยงของการอ้างความสอดคล้องกับ SDGs โดยไม่มีหลักฐานเชิงงบประมาณรองรับ (SDG Washing)

ในมุมของการบริหารโครงการภาครัฐ SDG Budget Tagging เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารพอร์ตโครงการและการจัดสรรทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ โดยช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายสามารถติดตามการกระจายงบประมาณตามเป้าหมาย SDGs ระบุประเด็นที่ยังได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ และประเมินความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์การพัฒนากับการใช้จ่ายจริงของภาครัฐได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ข้อมูลจาก SDG Budget Tagging ยังสามารถนำไปใช้สนับสนุนการระดมทุนเพื่อความยั่งยืน และการรายงานผลการดำเนินงานด้าน SDGs ในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ได้อีกด้วย

จังหวัดนราธิวาสได้เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายและเป้าหมายย่อยของ SDGs เข้ากับตัวชี้วัดที่จังหวัดนราธิวาสใช้ติดตามผลการดำเนินงานจริงในพื้นที่ และผลการดำเนินงานของแต่ละตัวชี้วัดเทียบกับค่าเฉลี่ยประเทศ โดยอ้างอิงข้อมูลการดำเนินงานจาก SDG Profile เพื่อให้เห็นภาพรวมสถานการณ์การพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนราธิวาสอย่างเป็นระบบ ดังแสดงใน**ตารางที่ 4** ตัวชี้วัดที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการประเมินขณะนี้ 22 ตัว ของเป้าหมายหลัก แบ่งเป็น มีความก้าวหน้าตามเป้าหมาย 10 ตัว คิดเป็นร้อยละ 45 ก้าวหน้าแต่ยังไม่เพียงพอ 7 ตัว ร้อยละ 32 และมีความถดถอยหรือเป็นประเด็นท้าทาย 5 ตัว ร้อยละ 23 กล่าวคือ มีมากกว่าสองในห้าของตัวชี้วัดที่จังหวัดนราธิวาสติดตามอยู่ในทิศทางที่ดีอย่างชัดเจน ขณะที่อีกประมาณครึ่งหนึ่งยังต้องเร่งรัดปรับปรุงในระดับที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เป็นประเด็นท้าทายกระจุกตัวอยู่ในสามประเด็นหลัก ได้แก่ ความเปราะบางต่อภัยพิบัติ (ตัวชี้วัด 1.5.1, 1.5.2 และ 11.5.1) การเข้าถึงการศึกษาของเยาวชนและผู้ใหญ่ (4.3.1) และการจ้างงานนอกระบบ (8.3.1)

ตารางที่ 4 แนวโน้มการดำเนินงานและผลการดำเนินงานเทียบค่าประเทศตามเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านความยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส

เป้าหมายและตัวชี้วัด			ตัวชี้วัดจังหวัดนราธิวาส	แนวโน้มการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าประเทศ
1 ความยากจน ถูกลดลง 	1.2 ลดความยากจน	1.2.1 สัดส่วนประชากรที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศ	สัดส่วนคนจน ด้านรายจ่ายอุปโภคบริโภค (ร้อยละ)	→	1
	1.2 ลดความยากจน	1.2.2 ความยากจนมิติอื่น	สัดส่วนของผู้ชาย, ผู้หญิง และเด็กในทุกช่วงวัยที่ยากจน ในทุกมิติ ตามนิยามของประเทศ	→	2
	1.3 ระบบคุ้มครองทางสังคม	1.3.1 สัดส่วนประชากรที่อยู่ภายใต้ระบบการคุ้มครองทางสังคม	สัดส่วนแรงงานที่มีสวัสดิการ (ร้อยละ)	→	1
	1.4 การเข้าถึงบริการสุขภาพ การเงิน และเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียม	1.4.2 สัดส่วนของประชากรผู้ใหญ่ที่มีสิทธิครอบครองที่ดินอย่างมั่นคง	สัดส่วนของประชากรผู้ใหญ่ที่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินถูกต้องตามกฎหมายรับรองการถือครองที่ดิน	↑	4
	1.5 ลดความเปราะบางต่อภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	1.5.1 สัดส่วนประชากรที่ได้รับผลกระทบจาก ภัยพิบัติ	จำนวนผู้เสียชีวิต สูญหาย และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง อันเป็นผลมาจากภัยพิบัติต่อประชากร 100,000 คน	↓	1
		1.5.2 การสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยตรงจากภัยพิบัติ	การสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยตรงอันมีผลต่อ GDP	↓	-
2 ความอดอยาก ถูกลดลง 	4.1 คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.1.1 คะแนน O-NET ม.6	คะแนน O-NET นักเรียน ม.6 (ค่าเฉลี่ย)	→	1
		4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (ประถม ม.ต้น ม.ปลาย อาชีวฯ)	อัตราการสำเร็จการศึกษา - ประถมศึกษา (ร้อยละ) - มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ)		-

เป้าหมายและตัวชี้วัด			ตัวชี้วัดจังหวัดนราธิวาส	แนวโน้มการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าประเทศ
			- อาชีวศึกษา (ร้อยละ)		
	4.2 การพัฒนาเด็กเล็กและปฐมวัย	4.2.1 เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย	เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย (ร้อยละ)	↑	3
		4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย	อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย 1 ปี ก่อนเกณฑ์ (ร้อยละ)		-
	4.3 การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ในระบบ นอกระบบ	อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในระบบ นอกระบบการศึกษา (ร้อยละ)	↓	1
	4.5 ความเท่าเทียมทางการศึกษา	4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ (มัธยมปลายและอาชีว)	- ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ มัธยมปลาย - ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ อาชีว	→	-
	4.a สภาพแวดล้อมทางการศึกษา	4.a.1 ร้อยละสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพดีขึ้น	ร้อยละสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพดีขึ้น (ร้อยละ)	↑	-
8 งานที่ถนัดและเศรษฐกิจที่เติบโต	8.1 การเติบโตทางเศรษฐกิจ	8.1.1 อัตราการเติบโตรายปีของรายได้ที่แท้จริงต่อหัวประชากร	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (Chain Volume Measures: CVM)	→	1
	8.2 ผลผลิตทางเศรษฐกิจ	8.2.1 อัตราการเติบโตรายปีของรายได้ที่แท้จริงต่อประชากรผู้มีงานทำ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (Chain Volume Measures: CVM) / (จำนวนแรงงานในระบบ + นอกระบบ)	→	4
	8.3 ผู้ประกอบการและ SMEs	8.3.1 สัดส่วนการจ้างงานนอกระบบในการจ้างงานทั้งหมด จำแนกตามภาคการผลิต และเพศ	จำนวนแรงงานนอกระบบ	↓	4

เป้าหมายและตัวชี้วัด			ตัวชี้วัดจังหวัดนราธิวาส	แนวโน้มการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าประเทศ
	8.5 งานที่มีคุณค่าและค่าจ้างที่เป็นธรรม	8.5.2 อัตราการว่างงาน จำแนกตามเพศ อายุ และ ความพิการ	อัตราการว่างงาน	↑	1
	8.6 ลดเยาวชนที่ไม่ได้เรียน/ทำงาน/ฝึกอบรม	8.6.1 สัดส่วนของเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การจ้างงานหรือการฝึกอบรม	สัดส่วนเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การจ้างงานหรือการฝึกอบรม		1
	8.8 สิทธิแรงงานและความปลอดภัยในการทำงาน	8.8.1 การบาดเจ็บสาหัสถึงชีวิต และไม่ถึงชีวิต จากการทำงานต่อแรงงาน 100,000 คน จำแนกตามเพศ และสถานะของผู้ป่วย	การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความร้ายแรง (ในข่ายกองทุนเงินทดแทน)		4
	8.9 การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	8.9.1 ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ภาคการท่องเที่ยว (คิดเป็น (a) ร้อยละของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศทั้งหมด และ (b) ในอัตราการเติบโต)	(a) รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (b) อัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน	↑	1
	11.5 ลดความสูญเสียจากภัยพิบัติ	11.5.1 จำนวนผู้เสียชีวิต สูญหาย และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง อันเป็นผลมาจากภัยพิบัติต่อประชากร 100,000 คน	จำนวนประชากรที่ประสบภัยพิบัติ (คนต่อแสนประชากร)	↓	1
		11.5.2 การสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยตรง อันมีผลต่อ GDP โลก (a) ความเสียหายที่เกิดกับโครงสร้างพื้นฐาน	การสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยตรง อันเป็นผลมาจากภัยพิบัติ		-

เป้าหมายและตัวชี้วัด			ตัวชี้วัดจังหวัดนราธิวาส	แนวโน้มการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าประเทศ
	11.6 ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมของเมือง เช่น ชยะและ PM2.5	11.6.1 สัดส่วนของขยะมูลฝอยในเขตเมืองที่ถูกจัดเก็บเป็นประจำ และที่มีการทิ้ง ณ จุดสุดท้ายอย่างเหมาะสม จากปริมาณของเสียทั้งหมดที่เกิดจากเมืองนั้น	ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่กำลังจัดถูกต้อง (ตัน/วัน)	↑	1
		11.6.2 ระดับค่าเฉลี่ยทั้งปีของฝุ่นละอองขนาดเล็ก (เช่น PM2.5 และ PM10) ในเขตเมือง	ระดับค่าเฉลี่ยทั้งปีของฝุ่นละอองขนาดเล็ก (เช่น PM2.5 และ PM10) ในเขตเมือง (ถ่วงน้ำหนักกับประชากร)		4
	11.7 พื้นที่สาธารณะและพื้นที่สีเขียวที่ปลอดภัยและครอบคลุม	11.7.2 สัดส่วนของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางร่างกาย หรือทางเพศ	สัดส่วนผู้ที่มีอายุ 15-49 ปี ที่ประสบความรุนแรงทางร่างกายจากการถูกลั่นหรือถูกทำร้าย	↑	4
12 บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ ♻️	12.4 การจัดการสารเคมีและของเสีย	12.4.2 (a) ของเสียอันตรายต่อหัว และ (b) สัดส่วนของเสียอันตรายที่ได้รับการบำบัดจำแนกตามวิธีการบำบัดของเสีย	(a) ของเสียอันตรายชุมชนต่อหัว (b) สัดส่วนของเสียอันตรายชุมชนที่ถูกส่งไปกำจัด	↑	4
	12.5 ลดขยะและเพิ่มการใช้ซ้ำ/รีไซเคิล	12.5.1 อัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (recycling rate) ของประเทศ, จำนวนตันของวัสดุที่ถูกรีไซเคิล	อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์	↑	4

เป้าหมายและตัวชี้วัด			ตัวชี้วัดจังหวัดนราธิวาส	แนวโน้มการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าประเทศ
	12.a เทคโนโลยีเพื่อการผลิตที่ยั่งยืน	12.a.1 การติดตั้งศักยภาพในการผลิตพลังงานหมุนเวียนในประเทศกำลังพัฒนา	กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน		1
15 สัตว์บก	15.1 สภาพพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ	15.1.1 สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ดินทั้งหมด	สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ดินทั้งหมด (ร้อยละ)		2
16 สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง	16.1 ลดความรุนแรงและอัตราการตายที่เกี่ยวข้อง	16.1.1 จำนวนเหยื่อฆาตกรรมต่อประชากร 100,000 คน	การจับกุมคดีฆ่าผู้อื่นและทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย (คดีต่อแสนประชากร) (P)		1
		16.1.3 สัดส่วนประชากรที่ได้รับความรุนแรงทางร่างกาย/จิตใจ/ทางเพศ	การจับกุมในคดีพยายามฆ่า ทำร้ายร่างกาย และข่มขืนกระทำชำเรา (คดีต่อแสนประชากร) (P)		4
	16.2 ยุติการข่มเหง แสวงประโยชน์ คำนุश्य และความรุนแรงต่อเด็ก	16.2.2 จำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ต่อประชากร 100,000 คน	จำนวนผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ (คนต่อแสนประชากร) (P)		1
	16.3 ส่งเสริมนิติธรรมและการเข้าถึงความยุติธรรม	16.3.2 สัดส่วนผู้ต้องขังที่ศาลยังไม่พิพากษาต่อจำนวนนักโทษทั้งหมด	สัดส่วนผู้ต้องขังที่ 1) อุทธรณ์-ฎีกา 2) ใต้สวน-พิจารณา 3) สอบสวน ต่อผู้ต้องขังทั้งหมด (ร้อยละ)		2
	16.4 ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธ/เงิน และอาชญากรรมองค์กร	16.4.2 สถิติคดีอาญาความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย (คดีต่อแสนประชากร)	สถิติคดีอาญาความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย (คดีต่อแสนประชากร) (P)		4

เป้าหมายและตัวชี้วัด			ตัวชี้วัดจังหวัดนราธิวาส	แนวโน้มการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าประเทศ
	16.5 ลดการทุจริตและการรับสินบน	16.5.1 สัดส่วนผู้ที่เคยให้/ถูกเรียกสินบนจากเจ้าหน้าที่รัฐ	ผลคะแนน ITA ข้อ E4 การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ (คะแนน) (P)		3
	16.6 พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ โปร่งใส	16.6.2 สัดส่วนประชากรที่พึงพอใจบริการสาธารณะครั้งล่าสุด	ITA หมวด 6 คุณภาพการดำเนินงาน (คะแนน) (P)		3
	16.b ส่งเสริมกฎหมาย/นโยบายไม่เลือกปฏิบัติ	16.b.1 สัดส่วนประชากรที่รู้สึกถูกเลือกปฏิบัติ/คุกคามใน 12 เดือนที่ผ่านมา	ITA ข้อ E2 การให้บริการและปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมของเจ้าหน้าที่ (คะแนน) (P)		3
คำอธิบายสัญลักษณ์แนวโน้มการดำเนินงาน มีความก้าวหน้าตามเป้าหมาย หรือบรรลุเป้าหมายแล้ว มีความก้าวหน้า แต่ยังไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายภายใน พ.ศ. 2573 ความก้าวหน้าช้า หรือสถานการณ์ถดถอย			คำอธิบายสัญลักษณ์ ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าประเทศ ● ระดับ 4: สูงกว่าค่าประเทศ ● ระดับ 3: ต่ำกว่าค่าประเทศไม่เกินร้อยละ 10 ● ระดับ 2: ต่ำกว่าค่าประเทศระหว่างร้อยละ 10 ถึงร้อยละ 20 ● ระดับ 1: ต่ำกว่าค่าประเทศมากกว่าร้อยละ 20 - เป็นตัวชี้วัดที่มีข้อมูลในระดับจังหวัดแต่ไม่สามารถดำเนินการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานได้ เนื่องจาก ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลระดับประเทศได้ (สอดคล้องกับ SGDs Profile)		

ที่มา: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat). สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www.undp.org/publications/SDG-profile-narathiwat>

หมายเหตุ: SDG 14 ในปัจจุบันยังไม่สามารถติดตามและประเมินผลตัวชี้วัด โดยประเด็นพื้นที่คุ้มครองธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางทะเลจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

3.1

3.1 ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของจังหวัดนราธิวาส มุ่งบูรณาการนโยบาย แผนพัฒนา และการดำเนินงานของทุกภาคส่วน เพื่อตอบสนองบริบทและความท้าทายด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รายงานฉบับนี้นำเสนอความก้าวหน้าของเป้าหมาย SDGs ที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญ โดยอ้างอิงผลการวิเคราะห์บริบทจังหวัดนราธิวาส ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และความพร้อมของข้อมูลตัวชี้วัด โดยการรายงานแต่ละเป้าหมายสะท้อนผลการดำเนินงานผ่านตัวชี้วัด SDGs และตัวชี้วัดระดับท้องถิ่น พร้อมเชื่อมโยงกับมาตรการสำคัญ การดำเนินงานตามหลักการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind: LNOB) และทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส

3.2 ผลการดำเนินงานในโครงการที่สำคัญของจังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาส คัดเลือกโครงการสำคัญที่มีผลการดำเนินงานเด่นชัดในแต่ละเป้าหมายมานำเสนอโดยละเอียด เพื่อสะท้อนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกับเป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดที่ให้ความสำคัญ การตอบสนองต่อความท้าทายเชิงโครงสร้างของพื้นที่ชายแดนและกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ และศักยภาพในการขยายผลหรือเป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานอื่น โครงการเหล่านี้จึงเป็นตัวแทนแนวทางการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

SDG 1: ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

จังหวัดนราธิวาสยังเผชิญความท้าทายด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะครัวเรือนเปราะบางและประชาชนในพื้นที่ห่างไกลที่มีข้อจำกัดด้านรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจ การยกระดับรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจจึงเป็นประเด็นสำคัญ ควบคู่กับการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการและสวัสดิการของรัฐอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดหลัก

จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญในการขับเคลื่อน SDG 1 เพื่อขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ดังแสดงใน**ที่มา:** สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2567. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/09/Final-Report-2024_as-of-20250912.pdf และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (หน้า 75–76)

รูปที่ 10 โดยประมวลผลการดำเนินงานผ่าน 4 ตัวชี้วัดหลัก ดังนี้

2,808

บาท/คน/เดือน

เส้นความยากจนของนราธิวาส

ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 270 บาท

21.17

ร้อยละของประชากร

สัดส่วนคนจนของนราธิวาส

สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 4.3 เท่า

16.28

จุดร้อยละ

ช่องว่างกับค่าเฉลี่ยประเทศ

ถ่างขึ้นจาก 15.71 ในปี 2566

+2.05

จุดร้อยละ

สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นจากปี 2566

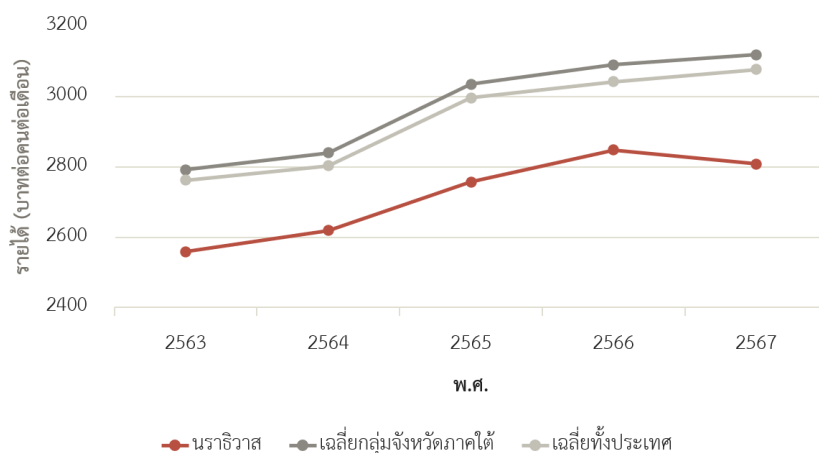
สูงกว่าการเพิ่มของประเทศ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2567. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/09/Final-Report-2024_as-of-20250912.pdf และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (หน้า 75–76)

รูปที่ 10 สถานะของจังหวัดนราธิวาส เทียบกับค่าอ้างอิง ปี 2567

ตัวชี้วัด 1.2 การลดสัดส่วนประชากรที่อยู่ในภาวะยากจน จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าในการลดความยากจนในภาพรวม โดยสัดส่วนคนจนลดลงจากร้อยละ 24.99 ใน พ.ศ. 2563 เหลือร้อยละ 21.17 ใน พ.ศ. 2567 แม้จะมีความผันผวนและเพิ่มขึ้นในช่วง พ.ศ. 2567 ขณะเดียวกัน เส้นความยากจนของจังหวัดเพิ่มจาก 2,559 บาท เป็น 2,808 บาทต่อคนต่อเดือน สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของระดับค่าใช้จ่ายขั้นต่ำในการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตาม เส้นความยากจนของนราธิวาวยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาคใต้และประเทศ ขณะที่สัดส่วนคนจนยังสูงกว่าทั้งสองระดับอย่างมาก โดยใน พ.ศ. 2567 อยู่ที่ร้อยละ 21.17 เทียบกับภาคใต้ร้อยละ 9.43 และประเทศร้อยละ 4.89 จึงสะท้อนว่าการลดความยากจนยังเป็นเรื่องท้าทายสำคัญของจังหวัด ดัง**ที่มา**: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2567. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2569, จาก https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/09/Final-Report-2024_as-of-20250912.pdf

รูปที่ 11

21.17%

สัดส่วนคนจนของนราธิวาส พ.ศ. 2567

สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 4.3 เท่า

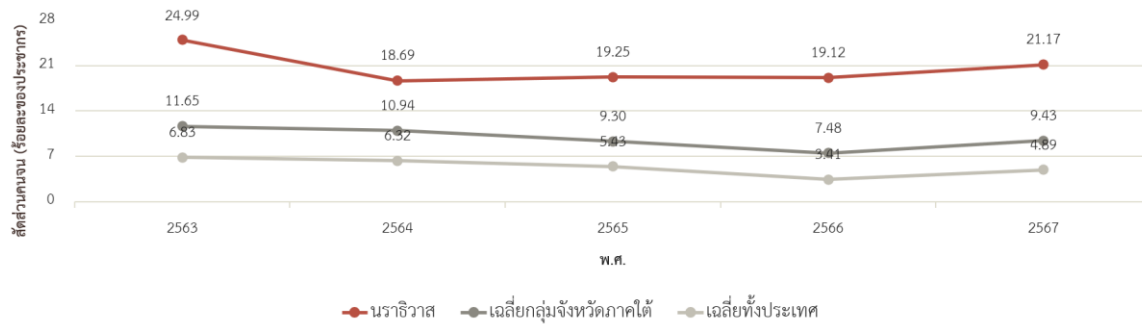
- เส้นความยากจนของนราธิวาสต่ำกว่าค่าอ้างอิงทุกปี สะท้อนระดับค่าครองชีพที่ต่ำกว่า
- ส่วนต่างจากค่าเฉลี่ยประเทศกว้างขึ้นจาก 203 บาท ใน พ.ศ. 2563 เป็น 270 บาท ใน พ.ศ. 2567
- พ.ศ. 2567 เส้นความยากจนของจังหวัดลดลง 40 บาท ส่วนต่างกับค่าอ้างอิงที่ยังปรับเพิ่ม

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2567. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2569, จาก https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/09/Final-Report-2024_as-of-20250912.pdf

รูปที่ 11 เส้นความยากจน จังหวัดนราธิวาส (2563-2567)

แม้ระดับค่าครองชีพในจังหวัดนราธิวาสจะต่ำกว่าค่าอ้างอิง แต่สัดส่วนประชากรที่มีรายจ่ายต่ำกว่าเส้นความยากจนยังสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ดังรูปที่ 12

หน่วย ร้อยละของประชากร ปี 2563 ถึง 2567

ลดลงชัดเจนใน พ.ศ. 2564

สัดส่วนคนจนลดจากร้อยละ 24.99 เหลือ 18.69 แล้วทรงตัวต่อเนื่องถึง พ.ศ. 2566

กลับเพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2567

เพิ่มขึ้น 2.05 จุดร้อยละ สูงกว่าการเพิ่มของภาคใต้และของประเทศในปีเดียวกัน

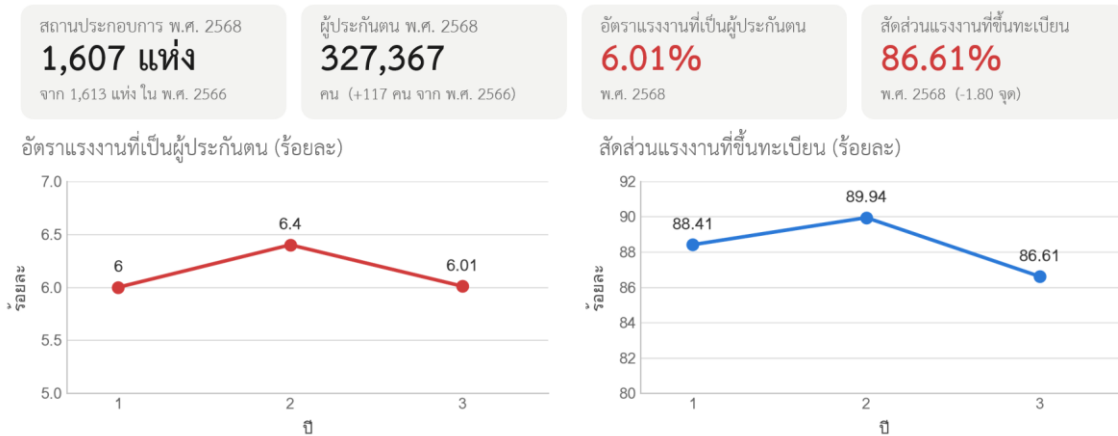
ระดับยังสูงกว่ามาก

ร้อยละ 21.17 เทียบกับภาคใต้ 9.43 และทั้งประเทศ 4.89

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2567. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2569, จาก https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/09/Final-Report-2024_as-of-20250912.pdf

รูปที่ 12 สัดส่วนคนจนด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จังหวัดนราธิวาส (2563-2567)

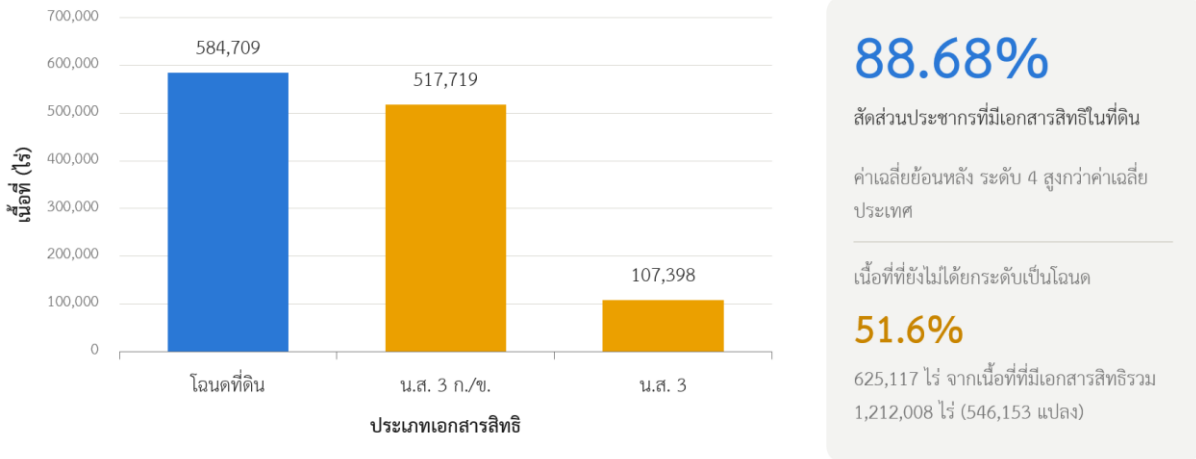
ตัวชี้วัด 1.3 สัดส่วนแรงงานที่มีสวัสดิการ จังหวัดนราธิวาสมีผู้ประกันตนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 326,958 คนใน พ.ศ. 2567 เป็น 327,367 คนใน พ.ศ. 2568 ขณะที่สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนเพิ่มจาก 1,592 เป็น 1,607 แห่ง อย่างไรก็ตาม สัดส่วนแรงงานที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมลดลงจากร้อยละ 89.94 เป็น 86.61 เนื่องจากจำนวนกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นมากกว่าจำนวนผู้ประกันตน สะท้อนว่าการเข้าถึงระบบประกันสังคมยังมีช่องว่าง และควรขยายการคุ้มครองให้ครอบคลุมแรงงานอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะ กลุ่มแรงงานที่ยังอยู่นอกระบบ ดังรูปที่ 13

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส. (2568). รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานจังหวัดนราธิวาส ประจำปี 2567. จาก <https://narathiwat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/80/2025/02/รายงานสถานการณ์-ปี-2567.pdf> และสำนักงานประกันสังคม จังหวัดนราธิวาส. (2568). ข้อมูลผู้ประกันตนตามมาตรา จังหวัดนราธิวาส ปี 2566–2568

รูปที่ 13 ภาพรวมการขึ้นทะเบียนประกันสังคม จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566–2568

ตัวชี้วัด 1.4 สัดส่วนของประชากรที่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน จังหวัดนราธิวาสมีสัดส่วนประชากรที่มีเอกสารสิทธิในที่ดินร้อยละ 88.68 และอยู่ในระดับ 4 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศราวร้อยละ 7 สะท้อนว่าประชาชนส่วนใหญ่มีหลักประกันด้านสิทธิในที่ดินอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีแนวโน้มลดลงในช่วง พ.ศ. 2559–2561 ก่อนจะเพิ่มสูงขึ้นใน พ.ศ. 2562–2563 ทั้งนี้ ข้อมูลกรมที่ดิน ณ เดือนกันยายน 2568 พบว่าจังหวัดนราธิวาสมีโฉนดที่ดิน 361,745 แปลง ครอบคลุม 584,709 ไร่ และมีเอกสารสิทธิรวมทุกประเภท 546,153 แปลง ครอบคลุม 1,212,008 ไร่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของเอกสารสิทธิ พบว่าเนื้อที่ซึ่งมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 และ น.ส. 3 ก./น.ส. 3 ข.) รวม 625,117 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.6 ของเนื้อที่ที่มีเอกสารสิทธิทั้งหมด กล่าวคือเกินครึ่งหนึ่งยังไม่ได้ยกระดับเป็นโฉนดที่ดิน ประกอบกับชุดข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด (SDG Profile) ได้ระบุปัญหาความทับซ้อนของที่ดินทำกินของประชาชนบนพื้นที่ป่าสงวนซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดสรรที่ดินใหม่อย่างเร่งด่วน เป็นหนึ่งในประเด็นท้าทายของจังหวัด ดังนั้นแม้จังหวัดจะมีสัดส่วนประชากรที่มีเอกสารสิทธิในที่ดินครอบคลุมในระดับสูง แต่ยังคงควรเร่งยกระดับหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นโฉนดที่ดิน ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทับซ้อน เพื่อเพิ่มความมั่นคงในการถือครองที่ดินของประชาชน ดังรูปที่ 14

ที่มา: ชุดข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด (SDG Profile) จังหวัดนราธิวาส และรายงานปริมาณเอกสารสิทธิในที่ดิน กรมที่ดิน ณ เดือนกันยายน 2568

รูปที่ 14 สัดส่วนของประชากรที่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน จังหวัดนราธิวาส

ตัวชี้วัด 1.5 สัดส่วนประชากรที่ประสบภัยพิบัติ จังหวัดนราธิวาสมีความเปราะบางต่อภัยพิบัติ โดยเฉพาะอุทกภัยซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำในช่วงเดือนตุลาคม-มกราคม และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยจำนวนครัวเรือนที่ประสบอุทกภัยเพิ่มจาก 71,721 ครัวเรือนใน พ.ศ. 2566 เป็น 98,127 ครัวเรือนใน พ.ศ. 2567 เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.82 และครอบคลุมทั้ง 13 อำเภอ ขณะที่มูลค่าความเสียหายเพิ่มจาก 45.12 ล้านบาท เป็น 67.54 ล้านบาท (ดังแสดงในรูปที่ 15) สะท้อนความเสี่ยงของประชาชนต่อภัยพิบัติที่เพิ่มขึ้นและความจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการรับมือและฟื้นตัวจากภัยพิบัติ

ที่มา: สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนราธิวาส. (2569). ข้อมูลสถิติการเกิดอุทกภัย จังหวัดนราธิวาส ปี 2563-2568 และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลสถานการณ์ภัยพิบัติ).

รูปที่ 15 ผลกระทบจากอุทกภัย จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2563-2568

ตารางที่ 5 แสดงตัวอย่างโครงการของจังหวัดนราธิวาสที่สนับสนุน SDG 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ พร้อมความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยและผลการรายงาน VNR ระดับประเทศ

ตารางที่ 5 โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 1: ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

โครงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดนราธิวาส (ศูนย์อำนวยการ
จัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง)

เป้าหมายย่อย 1.1 จัดความยากจนขั้นรุนแรงของประชาชนในทุกพื้นที่
ให้หมดไปภายใน พ.ศ. 2573 โดยปัจจุบันวัดจากผู้มีค่าใช้จ่ายดำรงชีพต่ำ
กว่า 1.25 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน

จังหวัดนราธิวาสขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบชี้เป้าผ่าน
กลไกสภาสันติสุขตำบล โดยใช้บัญชีกลุ่มเป้าหมายตกเกณฑ์รายได้จาก
ระบบ TPMAP เป็นฐานคัดกรองครัวเรือน และสนับสนุนอาชีพที่
สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ได้แก่ การปลูกผัก การเพาะเห็ด การเลี้ยงเป็ด
และไก่ และการทำขนม ในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาทต่อครัวเรือน เพื่อ
สร้างรายได้เสริมและความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ทั้งนี้ ข้อจำกัด
สำคัญคือการสนับสนุนทำได้เฉพาะหมวดวัสดุ ไม่ครอบคลุมครุภัณฑ์ ซึ่ง
เป็นอุปสรรคต่อการต่อยอดอาชีพในระยะยาว

การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับรายงาน VNR ซึ่งระบุให้ TPMAP
เป็นกลไกระดับชาติในการชี้เป้ากลุ่มประชากรที่ต้องการความช่วยเหลือ
ด้วยดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) 5 มิติ จึงถือเป็นการนำฐานข้อมูล
ระดับชาติไปใช้ในระดับตำบลอย่างเป็นรูปธรรม และสนับสนุนตัวชี้วัด
1.2.1 ที่สัดส่วนประชากรได้เส้นความยากจนของประเทศลดลงเหลือร้อย
ละ 3.41 ใน พ.ศ. 2566

โครงการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มศิลปาชีพและผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ
จังหวัดนราธิวาส

เป้าหมายย่อย 1.4 สร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ครัวเรือนรายได้น้อย
และประชาชนที่มีข้อจำกัดด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ

จังหวัดนราธิวาสส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มศิลปาชีพในพื้นที่ห่างไกล โดย
บูรณาการการทำงานของ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนราธิวาส
สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนราธิวาส
และหน่วยงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน ร่วมกับกลุ่มศิลปาชีพและ
วิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ครัวเรือนรายได้น้อย
และประชาชนที่มีข้อจำกัดด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ ผ่านการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ ผ้าทอ ผ้าใยสับปะรด เครื่องจักสาน
กระจูด และย่านลิเภา ควบคู่กับการพัฒนาทักษะฝีมือ การออกแบบ
บรรจุภัณฑ์ และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ รวมถึงการเปิดช่องทางจำหน่ายผ่าน
งาน OTOP และงานแสดงสินค้าระดับจังหวัดและประเทศ แนวทาง

ดังกล่าวช่วยเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งสร้างรายได้ เพิ่มความสามารถในการพึ่งพาตนเองและยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือน ควบคู่กับการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น

โครงการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติสำหรับกลุ่มเปราะบาง จังหวัดนราธิวาส

เป้าหมายย่อย 1.5 สร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ยากจนและผู้อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง ลดความเสี่ยงและความอ่อนแอต่อภาวะภูมิอากาศรุนแรงและภัยพิบัติทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ภายใน พ.ศ. 2573

จังหวัดนราธิวาสมี แผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2568 เป็นกรอบแนวทางในการเตรียมความพร้อม และดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ เด็ก และผู้ป่วยติดเตียงอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการการทำงานของ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนราธิวาส สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนราธิวาส สำนักงานชลประทานที่ 17 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และอาสาสมัคร ตั้งแต่การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางรายพื้นที่ การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย การอบรมและซ้อมแผนอพยพ ไปจนถึงการช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังเกิดภัย พร้อมจัดเครือข่าย “บ้านพี่เลี้ยง” เพื่อดูแลกลุ่มเสี่ยงเป็นลำดับแรก และเตรียมจุดพักพิงที่คำนึงถึงความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบาง ควบคู่กับการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงใน 3 กลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ สายบุรี บางนา และโก-ลก ทำให้การจัดการภัยพิบัติของจังหวัดเปลี่ยนจากการตอบสนองเมื่อเกิดเหตุไปสู่การเตรียมพร้อมเชิงรุกที่มีแผน ข้อมูล และกลไกการดูแลที่ชัดเจน เพื่อลดความสูญเสียและเพิ่มความสามารถในการรับมือภัยของประชาชนกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นระบบ

โครงการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับคุณภาพชีวิต

เป้าหมายย่อย 1.2 ลดสัดส่วน ชาย หญิง และเด็ก ในทุกช่วงวัย ที่อยู่ภายใต้ความยากจนในทุกมิติ ตามนิยามของแต่ละประเทศ ให้ลดลงอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง ภายใน พ.ศ. 2573

เกษตรกรรายย่อยและครัวเรือนยากจนในจังหวัดนราธิวาสพึ่งพารายได้จากภาคเกษตรซึ่งเสี่ยงต่อความผันผวนของราคาผลผลิตและภัยพิบัติ ทั้งยังเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้จำกัด จังหวัดจึงร่วมกับมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากผ่าน 6 กิจกรรมย่อย ครอบคลุมการเกษตรผสมผสาน สมุนไพรชายแดนใต้ ผ้าไหมย้อม

ธรรมชาติ ชันโรงวิทยา กองทุนเมล็ดพันธุ์แบบมีเงื่อนไข และการจัดการ
อุทกภัย เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงแก่กลุ่มเป้าหมาย พร้อม
เชื่อมโยงผลผลิตของชุมชนสู่ตลาดมาเลเซีย

การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 1.2.1 ซึ่ง
สัดส่วนประชากรต่ำกว่าเส้นความยากจนลดลงจากร้อยละ 7.19 ใน พ.ศ.
2558 เหลือร้อยละ 3.41 ใน พ.ศ. 2566 และตัวชี้วัด 1.2.2 ซึ่งสัดส่วนคน
ที่อยู่ภายใต้ความยากจนในทุกมิติลดลงจากร้อยละ 20.08 เหลือร้อยละ
8.76 ในช่วงเวลาเดียวกัน

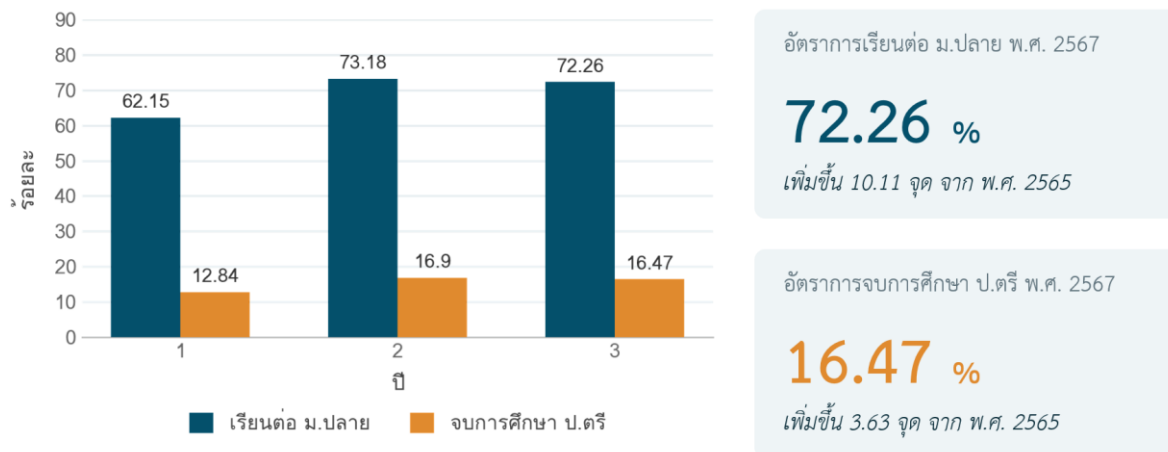
SDG 4: สร้างหลักประกันให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและ เท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จังหวัดนราธิวาสขับเคลื่อนการศึกษาครอบคลุมตั้งแต่เด็กปฐมวัยถึงวัยแรงงาน โดย
ให้ความสำคัญทั้งการพัฒนาทักษะพื้นฐาน คุณภาพครู และการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ผ่านการส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนา Executive Functions (EF) ในเด็กปฐมวัย

การพัฒนาครู และการ Reskill/Upskill/Newskill รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้
นอกจากนี้ โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมสู่ผู้เฒ่าผู้แก่ของเยาวชนยังช่วยขยาย
โอกาสการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ขณะที่การดำเนินงานด้าน EF ตั้งเป้าให้เด็กปฐมวัยร้อยละ
85 มีผลประเมิน EF ระดับดี และบุคลากรที่เกี่ยวข้องร้อยละ 90 มีความรู้ด้าน EF

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ด้านการศึกษายังเป็นช่องว่างสำคัญของจังหวัด จากข้อมูล พ.ศ. 2565 ประชากร
อายุ 15 ปีขึ้นไปมีปีการศึกษาเฉลี่ยเพียง 8.15 ปี และมีผู้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษา
เพียงร้อยละ 56.56 ซึ่งอยู่ลำดับที่ 76 ของประเทศ ขณะที่ผล O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน พ.ศ.
2567 อยู่ที่ร้อยละ 26.48 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ และมีร้อยละของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีผลการ
ประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ในระดับดีขึ้นไปร้อยละ 81.88 (ดังแสดงในรูปที่ 15) ความท้าทายของนราธิวาส
ไม่ได้จำกัดอยู่ที่การเข้าถึงการศึกษา แต่ครอบคลุมทั้งคุณภาพการเรียนรู้ การเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาชั้น
พื้นฐานสู่ระดับที่สูงขึ้น และความสอดคล้องของทักษะกับตลาดแรงงาน ดังนั้นในการดำเนินงานในระดับต่อไป
จึงต้องมุ่งยกระดับคุณภาพและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ควบคู่กับการลดการหลุดออกจากระบบและเชื่อมโยง
การศึกษากับโอกาสทางอาชีพของเยาวชน

อัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอัตราการจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จังหวัดนราธิวาส ปี 2565 - 2567 (ร้อยละ)

ที่มา: จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ตารางดัชนีความก้าวหน้าของชน (HAI) ด้านการศึกษา และผลการทดสอบทางการศึกษา) และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat) (ตัวชี้วัด SDG 4). จาก

<https://www.undp.org/publications/SDG-profile-narathiwat>

รูปที่ 16 อัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

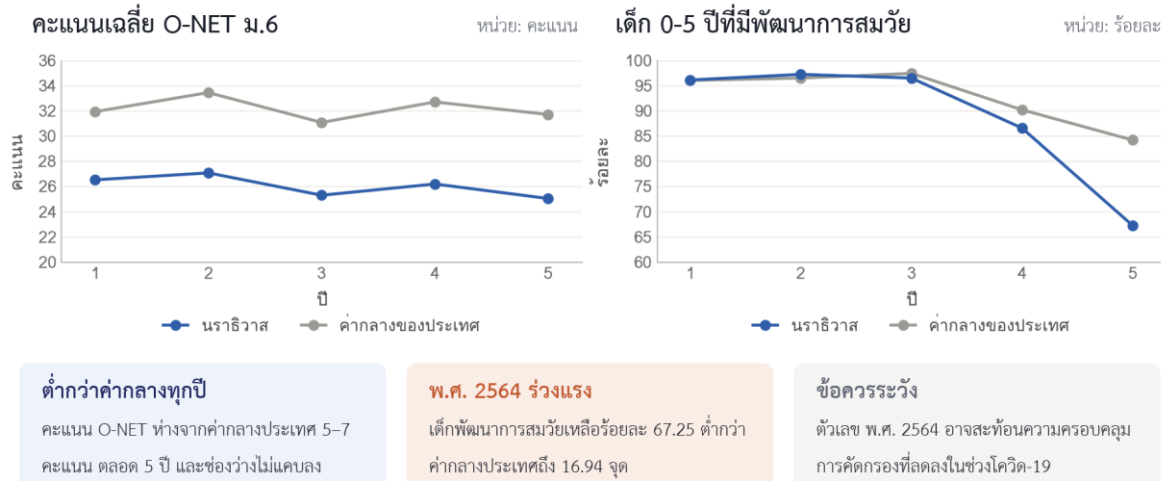
และอัตราการจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2565 - 2567 (ร้อยละ)

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดหลัก

จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญในการขับเคลื่อน SDG 4 เพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยประมวลผลการดำเนินงานผ่าน 3 ตัวชี้วัดหลัก ดังนี้

ตัวชี้วัด 4.1 คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาสมีคะแนนเฉลี่ย O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 26.41 คะแนน อยู่ในระดับ 1 ซึ่งต่ำกว่าค่าประเทศมากกว่าร้อยละ 20 และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จาก 28.63 คะแนน ใน พ.ศ. 2558 เหลือ 24.95 คะแนน ใน พ.ศ. 2565 หรือลดลงประมาณ 3.68 คะแนน สะท้อนข้อจำกัดด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัด ขณะที่อัตราการสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับที่ดีสำหรับการศึกษายาสสามัญ โดยระดับประถมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 98.26 มัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 90.48 และมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 95.99 แต่ระดับอาชีวศึกษาอยู่ที่เพียงร้อยละ 54.35 ดังแสดงใน **รูปที่ 17** ซึ่งเป็นจุดที่ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วน ทั้งนี้ การใช้คะแนน O-NET ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังมีข้อจำกัดในการสะท้อนผลการดำเนินงาน เนื่องจากข้อสอบดังกล่าวเป็นภาษาไทย แต่การศึกษาในบางพื้นที่ของจังหวัดยังใช้ภาษามลายู จึงควรพิจารณาข้อมูลอื่น ๆ ประกอบการติดตามและประเมินผลการศึกษาในจังหวัดต่อไป

เทียบกับค่ากลางของประเทศ พ.ศ. 2560–2564

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ฉบับเดือนกันยายน 2566. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th>

รูปที่ 17 คะแนนเฉลี่ย O-NET นักเรียน ม.6 และร้อยละเด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย จังหวัดนราธิวาส เทียบกับประเทศไทย (2560–2564)

ตัวชี้วัด 4.2 การพัฒนาเด็กเล็กและปฐมวัย จังหวัดนราธิวาสมีสัดส่วนเด็กอายุ 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัยเฉลี่ยร้อยละ 89.59 อยู่ในระดับ 3 ซึ่งต่ำกว่าค่าประเทศไม่เกินร้อยละ 10 นับเป็นตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่จังหวัดมีผลการดำเนินงานใกล้เคียงค่าประเทศมากที่สุด อย่างไรก็ตาม แนวโน้มในช่วง พ.ศ. 2558-2565 ค่อนข้างผันผวน โดยในช่วงปี 2558-2561 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องประมาณร้อยละ 5.55 ขณะที่ในช่วง พ.ศ. 2561-2565 มีแนวโน้มลดลงประมาณร้อยละ 10.42 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ พ.ศ. 2563 ที่ทำให้สถานศึกษาและสถานรับเลี้ยงเด็กต้องปิดตัว และมาตรการที่มุ่งเน้นการศึกษาผ่านระบบออนไลน์เป็นหลัก ส่งผลให้เกิดความรู้ด้อยในเด็ก (Learning loss) ประกอบกับอัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (1 ปีก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) อยู่ที่ร้อยละ 83.79 จึงควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กหลังสถานการณ์โควิด-19 และการขยายการเข้าถึงบริการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมมากขึ้น

ตัวชี้วัด 4.3 การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต จังหวัดนราธิวาสมีอัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาร้อยละ 51.68 อยู่ในระดับ 1 ซึ่งต่ำกว่าค่าประเทศมากกว่าร้อยละ 20 สะท้อนว่ายังมีข้อจำกัดด้านโอกาสการเรียนรู้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่นอกระบบการศึกษา เมื่อพิจารณาแนวโน้มพบว่าค่อนข้างผันผวน โดยในช่วง พ.ศ. 2558–2561 มีอัตราการเข้าเรียนลดลงอย่างต่อเนื่องประมาณร้อยละ 1.73 ขณะที่ในช่วง พ.ศ. 2561–2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 7.76 ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากความต้องการพัฒนาทักษะแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มผู้ใหญ่ภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาดัชนีความเท่าเทียมทางเพศของนักเรียนพบความไม่สมดุลอย่างชัดเจน โดยระดับมัธยมปลายสายสามัญอยู่ที่ 1.64 ขณะที่สายอาชีวศึกษาอยู่ที่เพียง 0.38 สะท้อนการกระจุกตัวของนักเรียน

หญิงในสายสามัญและนักเรียนชายในสายอาชีวศึกษา จึงควรเร่งขยายการเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ครอบคลุมมากขึ้น ควบคู่กับการลดความเหลื่อมล้ำในการเลือกเส้นทางการศึกษาระหว่างเพศ

ตารางที่ 6 แสดงตัวอย่างโครงการของจังหวัดนราธิวาสที่สนับสนุน SDG 4 สร้างหลักประกันให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยและผลการรายงาน VNR ระดับประเทศ

ตารางที่ 6 โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 4: สร้างหลักประกันให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โครงการติดตามความก้าวหน้าการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) และพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

เป้าหมายย่อย 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภายใน พ.ศ. 2573

การขับเคลื่อน SDG4 ในระดับพื้นที่ยังขาดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงและใช้อ้างอิงเชิงนโยบายได้ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาสจึงดำเนินโครงการระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน 2569 งบประมาณ 120,000 บาท ผ่าน 4 กิจกรรม ได้แก่ การประชุมคณะทำงานจัดทำฐานข้อมูล SDG4 การลงพื้นที่ติดตามการขับเคลื่อนผ่านการเรียนรู้จากฐานชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น การสัมมนาวิชาการระดับภาค และการประชุมติดตามผล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนบ้านปูลา เจ๊ะมูดอ ตำบลศาลาใหม่ อำเภอดากู ซึ่งใช้ขนมพื้นบ้านอย่างขนมอาเกะและนาซิกายเป็นสื่อการสอน ทำให้นักเรียนได้รับทักษะทางเทคนิคและอาชีพควบคู่กับการเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นชายแดนใต้ ผลการถอดบทเรียนถูกจัดเก็บในฐานข้อมูลเพื่อใช้อ้างอิงในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระยะยาว โดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ที่ร้อยละ 70 ของเป้าหมายย่อย SDG4 ที่บรรลุค่าเป้าหมาย และร้อยละ 80 ของความสำเร็จในการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลกลางของ SDGs

การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 4.7.1 ระดับการบรรลุการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในนโยบายการศึกษา การศึกษาของครู และการประเมินผลนักเรียน ซึ่งอยู่ที่ระดับ 0.84 0.95 และ 1.0 ตามลำดับ ทั้งยังตอบความท้าทายที่ VNR ระบุไว้ว่าหน่วยงานยังขาดการจัดเก็บข้อมูลจำแนกและการบูรณาการข้อมูลระดับพื้นที่ให้เป็นระบบเดียวกัน

โครงการส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพและหลักสูตรระยะสั้นสำหรับเยาวชนและประชาชนทุกช่วงวัย

เป้าหมายย่อย 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กในสถานการณ์เปราะบาง เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายใน พ.ศ. 2573

เยาวชนและประชาชนในจังหวัดนราธิวาสส่วนหนึ่งไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติได้ จากข้อจำกัดด้านรายได้ ภาระการทำงาน ความพิการ หรือการเรียนรู้ควบคู่ในสายศาสนา สถานศึกษาในจังหวัดจึงเปิดหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรสายอาชีพที่ใช้เวลาเรียน 2 ปีแทน 4 ปี ออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสนใจของเยาวชน เช่น การค้าออนไลน์และธุรกิจขนาดย่อม พร้อมเปิดรับนักศึกษาพิการทั้งกลุ่มออทิสติก ผู้พิการทางการพูด และผู้พิการทางการเคลื่อนไหว รับผู้เรียนทุกช่วงวัยโดยล่าสุดมีผู้เรียนอายุ 70 ปี จัดการเรียนการสอนในวันเสาร์และอาทิตย์เพื่อรองรับผู้ที่ทำงานควบคู่ และเปิดให้นักศึกษาจากสถาบันปอเนาะเรียนควบคู่สายศาสนาได้ โดยให้ขอยอมรับสมัครที่เพิ่มขึ้นและอัตราการออกกลางคันที่ลดลงเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ

การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับรายงาน VNR ส่วนการวิเคราะห์การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งระบุว่ากลุ่มที่ถูกทิ้งไว้ข้างหลังมากที่สุดในการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาคือเยาวชนชายอายุ 25-35 ปี ในครัวเรือนยากจนพื้นที่ชนบท ที่มีอัตราการเข้าเรียนเพียงร้อยละ 12 เทียบกับค่าเฉลี่ยประเทศร้อยละ 46 และตัวชี้วัด 4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกตามความมั่งคั่ง ซึ่งอยู่ที่ 0.63 ใน พ.ศ. 2565 การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นในระดับพื้นที่จึงตอบโจทย์การลดช่องว่างดังกล่าวโดยตรง

กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมจัดทำฐานข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้านการศึกษา (SDG4) ระดับภาค

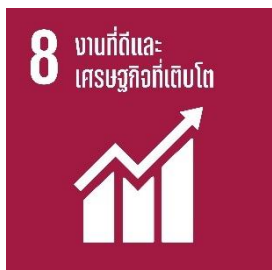
เป้าหมายย่อย 4.1 การสร้างหลักประกันการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและเท่าเทียม

จังหวัดนราธิวาสเข้าร่วมประชุมจัดทำฐานข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ณ สำนักงานศึกษาธิการภาค 7 จังหวัดยะลา เพื่อรวบรวมและพัฒนาฐานข้อมูลของกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ครอบคลุมครบถ้วน พร้อมแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่

การรายงานผลตัวชี้วัด 4.1 ในระดับภาคดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสายข้อมูลระดับจังหวัด-ภาค-ประเทศที่ป้อนเข้าสู่ SDGs Dashboard ของไทย และสนับสนุนกระบวนการ VNR ฉบับที่ 3 ซึ่งนำเสนอต่อ HLPF ใน พ.ศ. 2568 ทั้งยังสอดคล้อง

กับข้อค้นพบใน SDG Profile ของจังหวัดที่ระบุว่าผลการดำเนินงานด้านการศึกษา (คะแนน O-NET และอัตราสำเร็จการศึกษา) ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ จึงเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใช้อ้างอิงประกอบรายงาน VPR ของจังหวัดนราธิวาสได้

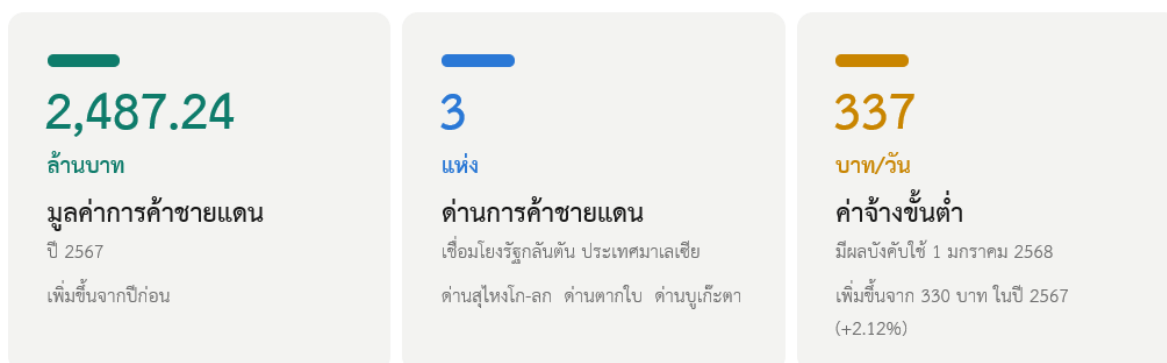

SDG 8: งานที่ดีและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

การเติบโตทางเศรษฐกิจและการมีงานทำที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยกระดับรายได้และลดความเหลื่อมล้ำของประชาชน จังหวัดยังมีความท้าทายด้านโครงสร้างเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน ทั้งการสร้างงานที่มีผลิตภาพและรายได้เพียงพอ การพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และการ

เพิ่มโอกาสการเข้าถึงงานที่มั่นคง โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบและกลุ่มเปราะบาง จึงจำเป็นต้องส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพการจ้างงาน เพื่อให้เกิดการจ้างงานที่ทั่วถึงและการเติบโตที่ยั่งยืน ดังที่มา: จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ตารางมูลค่าการค้าชายแดน ปี 2563–2567 และด้านชายแดนไทย–มาเลเซีย) และกรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). สถิติการค้าชายแดน [ไฟล์ข้อมูล]. จาก https://www.customs.go.th/data_files/e2fa4b0148861661ad1c56cb70e5d7fb.pdf

รูปที่ 18

ที่มา: จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ตารางมูลค่าการค้าชายแดน ปี 2563–2567 และด้านชายแดนไทย–มาเลเซีย) และกรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). สถิติการค้าชายแดน [ไฟล์ข้อมูล]. จาก https://www.customs.go.th/data_files/e2fa4b0148861661ad1c56cb70e5d7fb.pdf

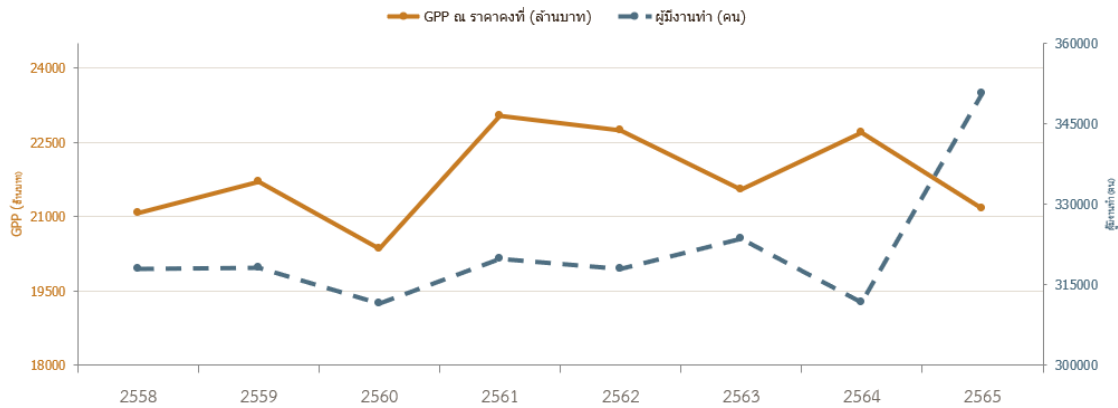
รูปที่ 18 ข้อมูลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนราธิวาส

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดหลัก

จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญในการขับเคลื่อน SDG 8 เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และการมีงานทำที่เหมาะสมสำหรับทุกคน โดยประมวลผลการดำเนินงานผ่าน 5 ตัวชี้วัดหลัก ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 8.1 การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบปริมาณลูกโซ่ (Chain Volume Measures: CVM) และตัวชี้วัดที่ 8.2 ผลิตภาพทางเศรษฐกิจ (CVM แรงงานในระบบ นอกระบบ) จังหวัดนราธิวาสมีแนวโน้ม

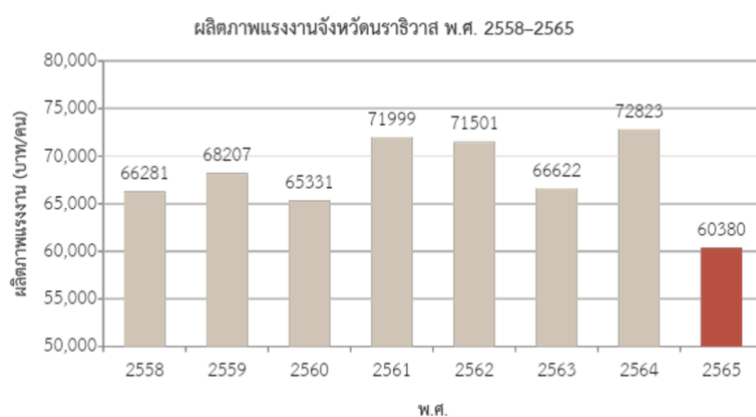
การเติบโตทางเศรษฐกิจและผลิตภาพแรงงานที่ผันผวน โดย GPP ณ ราคาคงที่ (CVM) ระหว่าง พ.ศ. 2558–2565 อยู่ในช่วง 20,357–23,036 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นจาก 21,079 ล้านบาทใน พ.ศ. 2558 เป็น 23,036 ล้านบาทใน พ.ศ. 2561 ก่อนลดลงเหลือ 21,174 ล้านบาทใน พ.ศ. 2565 ดังแสดงในรูปที่ 19

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2565. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th/info/gross-regional-and-provincial-product/>

รูปที่ 19 แนวโน้ม GPP ณ ราคาคงที่และจำนวนผู้มีงานทำ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2558–2565

ขณะที่จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มจาก 318,025 คนใน พ.ศ. 2558 เป็น 350,677 คนใน พ.ศ. 2565 อย่างไรก็ตาม ผลิตภาพแรงงานไม่ได้เพิ่มขึ้นตาม โดยลดจาก 66,281 บาทต่อคนใน พ.ศ. 2558 เหลือ 63,380 บาทต่อคนใน พ.ศ. 2565 แม้เคยเพิ่มขึ้นสูงสุดที่ 72,822 บาทต่อคนใน พ.ศ. 2564 ดังแสดงในรูปที่ 20 สะท้อนว่าแม้การจ้างงานเพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มจำนวนผู้มีงานทำยังไม่ได้นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นความท้าทายของจังหวัดในการยกระดับทักษะแรงงาน ปรับโครงสร้างการจ้างงาน และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจต่อแรงงาน เพื่อให้การเติบโตทางเศรษฐกิจนำไปสู่รายได้และคุณภาพการจ้างงานที่ดีขึ้น

ข้อสังเกตจากข้อมูล

- พ.ศ. 2565 ผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นกว่า 39,000 คน ขณะที่ GPP ปรับลดลง
- ส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานลดลงต่ำสุดในรอบ 8 ปี
- สะท้อนความจำเป็นในการยกระดับมูลค่าเพิ่มของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ มากกว่าการเพิ่มปริมาณแรงงาน

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส. (2566). รายงานสถิติจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://narathiwat.nso.go.th/images/provincecealstaticalreport/2023/2023narathiwatstreportcompress2.pdf>

หมายเหตุ : ผลิตภาพแรงงานจังหวัด หมายถึง GPP ณ ราคาคงที่ในจังหวัด/ผู้มีงานทำในจังหวัด

รูปที่ 20 ผลิตภาพแรงงานจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2558–2565

จังหวัดนราธิวาสมีศักยภาพด้านการค้าชายแดนจากการมีด่านชายแดน 3 แห่ง เชื่อมโยงกับรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย โดยใน พ.ศ. 2567 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวม 2,487.24 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม มูลค่าการค้ามีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ พ.ศ. 2565 จากความผันผวนของเศรษฐกิจและข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมขนส่ง จังหวัดจึงอยู่ระหว่างพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด่านและ เขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษนราธิวาส ควบคู่กับการส่งเสริมการลงทุนและการตลาด เพื่อเพิ่มศักยภาพการค้าชายแดนและสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจในอนาคต

ตัวชี้วัดที่ 8.3 แรงงานนอกระบบ ตัวชี้วัดที่ 8.5 งานที่มีคุณค่าและค่าจ้างที่เป็นธรรม/อัตราการว่างงาน ตลาดแรงงานจังหวัดนราธิวาสมีแนวโน้มการจ้างงานนอกระบบลดลง โดยจำนวนแรงงานนอกระบบ ลดจาก 169,132 คนใน พ.ศ. 2566 เหลือ 154,669 คนใน พ.ศ. 2567 และ 145,142 คนใน พ.ศ. 2568 สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการจ้างงาน อย่างไรก็ตาม อัตราการว่างงานยังมีความผันผวน โดยอยู่ที่ ร้อยละ 3.1 ใน พ.ศ. 2566 ลดลงเป็นร้อยละ 2.8 ใน พ.ศ. 2567 ก่อนเพิ่มเป็นร้อยละ 3.4 ใน พ.ศ. 2568 โดย ไตรมาส 3 ปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 2.5 ดังแสดงใน **รูปที่ 21** สาเหตุสำคัญมาจากตำแหน่งงานในพื้นที่ที่มีจำกัด โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้ทักษะสูง ทำให้บัณฑิตจบใหม่บางส่วนหางานในพื้นที่ได้ยากและมีแนวโน้มเข้าสู่กลุ่ม NEET

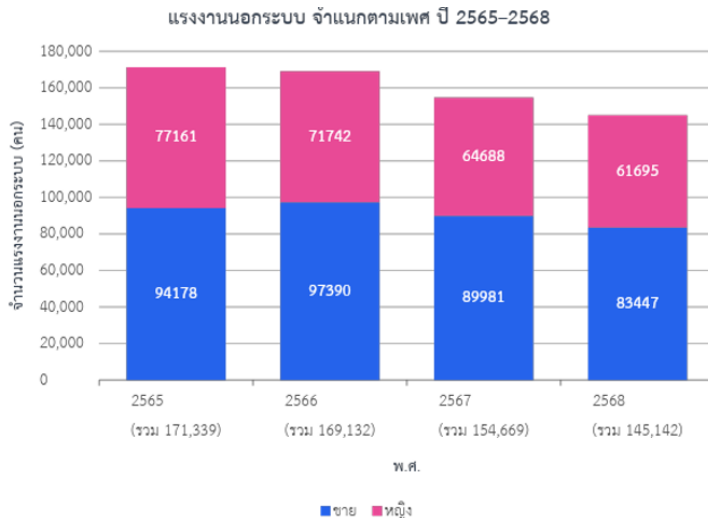

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส. (2568). รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานจังหวัดนราธิวาส ประจำปี 2567. จาก <https://narathiwat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/80/2025/02/รายงานสถานการณ์-ปี-2567.pdf> และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาจังหวัดด้านอัตราการว่างงาน)

หมายเหตุ: กำลังแรงงานปัจจุบันเป็นตัวเลขที่รายงานแยกต่างหาก ซึ่งอาจไม่เท่ากับผลรวมของผู้มีงานทำและผู้ว่างงานพอดี

รูปที่ 21 กำลังแรงงานและอัตราการว่างงาน จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2561-2567

ขณะเดียวกัน ตลาดแรงงานยังพึ่งพาการจ้างงานตามนโยบายภาครัฐในระดับหนึ่ง ขณะที่การสร้างงานจากภาคเอกชนและภาคธุรกิจในพื้นที่ยังเป็นความท้าทายสำคัญต่อการสร้างงานที่มีคุณค่าและการจ้างงานที่ยั่งยืนของจังหวัด ดังแสดงใน **รูปที่ 22**

แนวโน้มลดลงต่อเนื่อง

- ร้อยละ 15.3

การจ้างงานนอกระบบรวม ปี 2565 → 2568

(171,339 → 145,142 คน)

ชาย: 94,178 → 83,447 (- ร้อยละ 11.4)

หญิง: 77,161 → 61,695 (- ร้อยละ 20.0)

แรงงานหญิงนอกระบบลดลงในอัตราที่

เร็วกว่าแรงงานชายอย่างชัดเจน

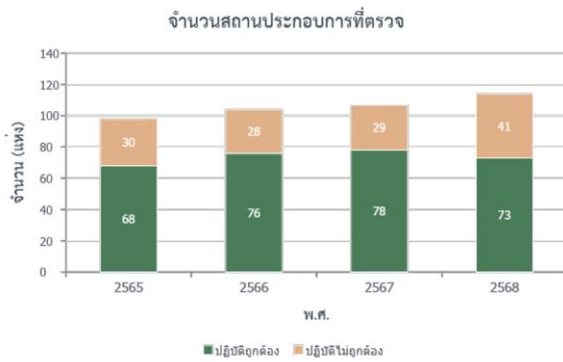
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2568). การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2026/20251126091907_74347.pdf

รูปที่ 22 แรงงานนอกระบบ จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2565-2568 (คน)

ตัวชี้วัดที่ 8.6 **ลดเยาวชนที่ไม่ได้เรียน/ทำงาน/ฝึกอบรม** นราธิวาสมีจำนวนเยาวชนอายุ 15-24 ปีอยู่นอกระบบการศึกษา นอกตลาดแรงงาน และการฝึกอบรม (Not in Education, Employment, or Training : NEETs) สูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย สะท้อนข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่ทำให้เยาวชนจำนวนมากไม่สามารถเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างราบรื่น โดยมีปัจจัยสำคัญทั้งความยากจน การหลุดออกจากระบบการศึกษา ทักษะไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน โอกาสการจ้างงานที่จำกัด ตลอดจนข้อจำกัดด้านภาษา วัฒนธรรม และสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จังหวัดจึงดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาเยาวชน NEETs โดยมุ่งค้นหาและเข้าถึงเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนารายบุคคล พัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ และส่งต่อเข้าสู่การศึกษา การฝึกอบรม หรือการมีงานทำ พร้อมสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงาน อันเป็นการสร้าง “โอกาสครั้งที่สอง” ให้เยาวชนกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ 8.8 **สิทธิแรงงานและความปลอดภัยในการทำงาน** จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยของแรงงาน โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนราธิวาสดำเนินการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจ้างงานเป็นไปตามมาตรฐานและกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดย**รูปที่ 23** แสดงข้อมูลใน พ.ศ. 2568 ได้ตรวจสถานประกอบการ 114 แห่ง พบสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.96 และได้ดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะการออกคำสั่งปรับปรุง รวมถึงการให้คำแนะนำ การเรียกพบ การส่งเอกสาร การหยุดใช้เครื่องจักร และการดำเนินคดีในกรณีจำเป็น สะท้อนกลไกการกำกับดูแลเชิงป้องกันที่มุ่งให้สถานประกอบการปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัย และลดความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของแรงงาน

ผลการตรวจสถานประกอบการ พ.ศ. 2565–2568

ตรวจมากขึ้นทุกปี

จำนวนสถานประกอบการที่ตรวจเพิ่มจาก 98 แห่ง ในปี 2565 เป็น 114 แห่ง ในปี 2568

ปี 2568 กลับทิศ

ผู้ปฏิบัติไม่ถูกต้องเพิ่มจาก 29 เป็น 41 แห่ง ขณะที่ผู้ปฏิบัติตามต้องลดเหลือ 73 แห่ง

ต้องตีความให้ชัด

อัตราที่สูงขึ้นอาจมาจากการปฏิบัติที่ย่ำแย่ หรือการตรวจที่เน้นกลุ่มเสี่ยงมากขึ้น

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส. (2568). รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานจังหวัดนราธิวาส ประจำปี 2567. จาก <https://narathiwat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/80/2025/02/รายงานสถานการณ์-ปี-2567.pdf>

รูปที่ 23 การตรวจคุ้มครองแรงงานและความปลอดภัยแรงงาน พ.ศ. 2565–2568

ตัวชี้วัดที่ 8.9 การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาสฟื้นตัวอย่างชัดเจนหลังได้รับผลกระทบจาก COVID-19 โดยลดจาก 3,224.55 ล้านบาทใน พ.ศ. 2562 เหลือ 290.84 ล้านบาทใน พ.ศ. 2564 ก่อนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็น 1,407.39 ล้านบาทใน พ.ศ. 2566 และ 4,471.27 ล้านบาทใน พ.ศ. 2567 เพิ่มขึ้นร้อยละ 217.78 จากปีก่อน ขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 2,511.06 บาท/คน สูงกว่านักท่องเที่ยวไทยที่ 1,811.03 บาท/คน ร้อยละ 38.65 ดังแสดงใน **รูปที่ 24** จังหวัดมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติ สุขภาพ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเมืองชายแดน แต่ยังมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน ที่พัก ระบบขนส่งสาธารณะ และการสื่อสารที่ยังไม่ครอบคลุม จึงมุ่งพัฒนาศักยภาพและบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ควบคู่กับการบูรณาการภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อยกระดับตลาดท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกับภูมิภาคอาเซียน

หมายเหตุ: รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงอย่างมากในช่วงปี 2563–2564 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก่อนฟื้นตัวต่อเนื่องจนถึงปี 2567

การใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยว

● นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
2,511.06 บาทต่อคน

● นักท่องเที่ยวชาวไทย
1,811.03 บาทต่อคน

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). รายงานสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2566–2568. จาก https://narathiwat.mots.go.th/images/v2022_35fc8985-f270-4174-ae3d-93b147c97bf7.pdf และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลรายได้ท่องเที่ยว)

รูปที่ 24 รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2562–2567

ตารางที่ 7 แสดงตัวอย่างโครงการของจังหวัดนราธิวาสที่สนับสนุน SDG 8 งานที่ดีและการเติบโตทางเศรษฐกิจ พร้อมความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยและผลการรายงาน VNR ระดับประเทศ

ตารางที่ 7 โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 8: งานที่ดีและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

โครงการพัฒนาเมืองเก่านราธิวาสและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เป้าหมายย่อย 8.9 ออกแบบและใช้นโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งช่วยสร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ภายใน พ.ศ. 2573 ย่านเมืองเก่านราธิวาสมีอาคารสถาปัตยกรรมดั้งเดิม วิถีชีวิตริมน้ำ และภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้รับการนำเสนออย่างเป็นระบบและยังขาดการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน ภาคในพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชน จึงร่วมกันสำรวจพื้นที่เมืองเก่า ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยว ผูกอบรมมัคคุเทศก์น้อยในชุมชน ผสมผสานการท่องเที่ยวทางน้ำในรูปแบบการล่องเรือ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและวัฒนธรรมมานำเสนอแก่นักท่องเที่ยว โดยมีแผนลงพื้นที่ในวันที่ 18 มิถุนายน 2569 ปัจจุบันโครงการอยู่ในระยะสำรวจพื้นที่ซึ่งยังไม่ปรากฏผลลัพธ์เชิงประจักษ์ โดยความท้าทายสำคัญคือการประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วนให้เป็นเอกภาพ สอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 8.9.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อ GDP รวม ซึ่งลดลงจากร้อยละ 18.29 ใน พ.ศ. 2562 เหลือร้อยละ 2.20 ใน พ.ศ. 2564 และฟื้นตัวเป็นร้อยละ 7.24 ใน พ.ศ. 2565 สะท้อนว่าภาคการท่องเที่ยวของประเทศยังฟื้นตัวไม่เต็มศักยภาพ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นฐานในระดับจังหวัดจึงเป็นกลไกสนับสนุนการฟื้นตัวดังกล่าวควบคู่กับการกระจายรายได้สู่ชุมชน

โครงการขับเคลื่อนและจัดการปัญหาเยาวชน NEETs จังหวัดนราธิวาส

เป้าหมายย่อย 8.6 ลดสัดส่วนเยาวชนที่ไม่ได้มีงานทำ ไม่ได้รับการศึกษา หรือไม่ได้รับการฝึกอบรม (NEET) ลงอย่างมาก ภายใน พ.ศ. 2563

จังหวัดนราธิวาสบูรณาการการทำงานของ สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส กระทรวงแรงงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา และภาคเอกชน เพื่อค้นหาและเข้าถึงเยาวชนอายุ 15–24 ปีที่อยู่นอกระบบการศึกษา การจ้างงาน และการฝึกอบรม พร้อมจัดทำข้อมูลรายบุคคล ประเมินความต้องการ และส่ง

ต่อเข้าสู่การศึกษา การฝึกทักษะอาชีพ หรือการมีงานทำ โดยใช้บัณฑิตแรงงาน เป็นกลไกเชื่อมโยงและเข้าถึงเยาวชนในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ค้นหา สร้างความไว้วางใจ ประสานการช่วยเหลือ และติดตามส่งต่อเยาวชนสู่การศึกษา การฝึกอาชีพ หรือการมีงานทำ เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงานที่มีคุณค่า ลดความเหลื่อมล้ำ และป้องกันการกลับเข้าสู่ภาวะ NEET

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน Green & White Tourism

เป้าหมายย่อย 8.9 ออกแบบและดำเนินนโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่สร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ภายใน พ.ศ. 2573

จังหวัดนราธิวาสขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้แนวคิด Green & White Tourism โดยใช้ทุนทางธรรมชาติ วิถีพหุวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่นเป็นฐานในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ผ่านเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวิถีชุมชน เช่น ล่องเรือ ชมป่าชายเลน เรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน ตลอดจนส่งเสริมอาหารพื้นถิ่น งานหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ เช่น เรือกอและจำลองและผ้าทอ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและมาตรฐานการบริการของคนในชุมชน เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีคุณภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แนวทางดังกล่าวช่วยเปิดโอกาสให้ครัวเรือน กลุ่มสตรี เยาวชน ผู้ประกอบการรายย่อย และผู้ให้บริการในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในห่วงโซ่การท่องเที่ยว เกิดการสร้างงาน เพิ่มรายได้ และกระจายมูลค่าทางเศรษฐกิจกลับสู่ชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและอัตลักษณ์ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

โครงการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม Legacy สาขาแฟชั่นและผ้าถิ่นนราธิวาส

เป้าหมายย่อย 8.3 ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า การเป็นผู้ประกอบการ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และสนับสนุนการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง

จังหวัดนราธิวาสนำทุนทางวัฒนธรรมด้านผ้าถิ่นและงานหัตถกรรมมาต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผ่านโครงการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม Legacy สาขาแฟชั่นและผ้าถิ่น ซึ่งมุ่งยกระดับภูมิปัญญาการทอผ้า ผ้าบาติก และผ้าปาเต๊ะของชุมชนสู่ผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย โดยเชื่อมโยงกลุ่มผู้ผลิตในพื้นที่กับนักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนารูปแบบและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ อาทิ กลุ่มผ้าบาติกและปาเต๊ะในอำเภอสุไหงโก-ลก กลุ่มทอผ้าไหมและศูนย์ศิลปาชีพในอำเภอสุนทรารักษ์ และกลุ่มผ้าทอในอำเภอยี่งอและพื้นที่อื่น ๆ แนวทางดังกล่าวช่วยให้กลุ่มสตรี ช่างฝีมือ และวิสาหกิจชุมชนสามารถต่อยอดทักษะและอัตลักษณ์ของตนสู่ตลาดที่มีมูลค่าสูงขึ้น ขณะเดียวกันสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการเรียนรู้กระบวนการทำผ้าและเรื่องราวของชุมชน ตลอดจนเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว วัฒนธรรม อาหาร และธรรมชาติ ทำให้

รายได้กระจายไปยังผู้ผลิต โฮมสเตย์ ร้านอาหาร และบริการท่องเที่ยวในพื้นที่ และเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่น จากสิ่งที่ต้องอนุรักษ์ให้เป็นสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ ที่สร้างงาน สร้างรายได้ และเพิ่มมูลค่าให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำยะกัง

เป้าหมายย่อย 8.3 ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อยขนาดเล็ก และขนาดกลาง ผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน

ผู้ประกอบการรายย่อยและกลุ่มอาชีพในชุมชนยะกังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงตลาดและช่องทางจำหน่ายสินค้า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจึงพัฒนาตลาดน้ำยะกังให้เป็นพื้นที่นำเสนออัตลักษณ์ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา อาหารพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ่านการจัดพื้นที่และบรรยากาศส่งเสริมการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและช่องทางออนไลน์ การเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและกลุ่มอาชีพในชุมชนนำเสนอสินค้ามาจำหน่าย และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงแก่ผู้ประกอบการรายย่อย กลุ่มอาชีพชุมชน สตรี ผู้สูงอายุ และเยาวชน ผลลัพธ์ที่มุ่งหวังคือการเพิ่มการรับรู้และจำนวนนักท่องเที่ยว การสร้างรายได้หมุนเวียนในพื้นที่ และการพัฒนาตลาดน้ำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 8.3.1 สัดส่วนการจ้างงานนอกระบบต่อการจ้างงานทั้งหมด ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 52.7 ใน พ.ศ. 2567 อันสะท้อนว่าแรงงานและผู้ประกอบการนอกระบบยังเป็นสัดส่วนหลักของระบบเศรษฐกิจไทย การเปิดพื้นที่ตลาดชุมชนอย่างเป็นทางการ จึงช่วยยกระดับโอกาสทางเศรษฐกิจและความมั่นคงด้านรายได้ของกลุ่มดังกล่าวในระดับพื้นที่

โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส กิจกรรมงานบุญบั้งไฟหนึ่งเดียวในภาคใต้

เป้าหมายย่อย 8.9 ออกแบบและใช้นโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งช่วยสร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ภายใน พ.ศ. 2573

ประเพณีบุญบั้งไฟในจังหวัดนราธิวาสเป็นประเพณีหนึ่งเดียวในภาคใต้ที่สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมของพื้นที่ แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้างและยังไม่ได้ถูกพัฒนาเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเต็มรูปแบบ จังหวัดจึงจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านการจัดกิจกรรมทางประเพณี การแสดง

ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ขบวนแห่ การจัดพื้นที่จำหน่ายอาหารและผลิตภัณฑ์ชุมชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มวัฒนธรรม ศิลปินพื้นบ้าน เยาวชน และผู้ประกอบการรายย่อย พร้อมกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัย การจัดระเบียบพื้นที่ และการดูแลสิ่งแวดล้อม ผลลัพธ์ที่มุ่งหวังคือการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว การกระจายรายได้สู่ชุมชน และการสืบสานประเพณีให้คงอยู่ในระยะยาว สอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 8.9.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อ GDP รวม ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 7.24 ใน พ.ศ. 2565 เทียบกับร้อยละ 18.29 ในพ.ศ. 2562 การใช้ทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวจึงเป็นแนวทางที่ตอบสนองข้อเสนอแนะของ VNR เรื่องการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่

SDG 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิทัศน์ทางานและยั่งยืน

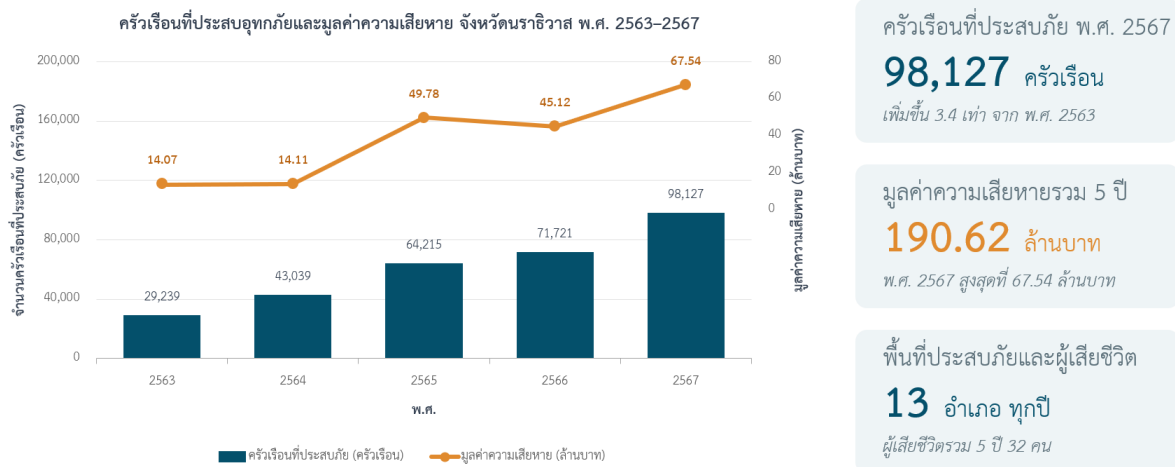
จังหวัดนราธิวาสมีความท้าทายในการพัฒนาเมืองและชุมชนให้ ปลอดภัย น่าอยู่ ครอบคลุม และสามารถรับมือกับความเสี่งได้ จากบริบทพื้นที่ชายแดนและสถานการณ์ความไม่สงบที่ส่งผลต่อความปลอดภัยและการเข้าถึงบริการของประชาชนในบางพื้นที่ ควบคู่กับความเสี่ยงจากอุทกภัยและภัยพิบัติ รวมถึงปัญหาการจัดการขยะ น้ำเสีย มลพิษ และการดูแลสุขภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดจึงมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ การจัดการขยะและมลพิษ การเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเปราะบางและการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดหลัก

จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญในการขับเคลื่อน SDG 11 เพื่อส่งเสริมเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน โดยประมวลผลการดำเนินงานผ่าน 3 ตัวชี้วัดหลัก ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 11.5 ลดความสูญเสียจากภัยพิบัติ จังหวัดนราธิวาวยังมีความเปราะบางต่อภัยพิบัติ โดยเฉพาะ อุทกภัยและไฟไหม้ป่า ซึ่งมีแนวโน้มและความรุนแรงเพิ่มขึ้นในช่วงหลัง สะท้อนความท้าทายในการลดความสูญเสียและเพิ่มความสามารถในการรับมือภัยพิบัติของพื้นที่ โดยใน พ.ศ. 2567 เกิดไฟไหม้ป่า 44 ครั้ง เพิ่มขึ้นจาก 10 ครั้งใน พ.ศ. 2566 ถึงร้อยละ 340 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยช่วง พ.ศ. 2561–2567 ที่ 12 ครั้งต่อปี ทำให้นราธิวาสเป็นจังหวัดที่เกิดไฟไหม้ป่ามากที่สุดในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขณะที่อุทกภัยยังเกิดขึ้นเป็นประจำในช่วงเดือนตุลาคม–มกราคม โดย พ.ศ. 2567 มีพื้นที่ได้รับผลกระทบ ทั้ง 13 อำเภอ 98,127 ครัวเรือน และมีมูลค่าความเสียหาย 67.54 ล้านบาท โดยจำนวนครัวเรือนที่ประสบภัยเพิ่มขึ้นจากปี 2566 ร้อยละ

36.82 และมูลค่าความเสียหายเพิ่มขึ้นร้อยละ 49.69 ดังแสดงในรูปที่ 25 ปัจจัยสำคัญมาจากฝนตกหนักในระยะเวลาสั้น (Rain Bomb) และลักษณะพื้นที่ลุ่มริมแม่น้ำและเชิงเขา โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำสุโหงโก-ลก อำเภอยะรัง และอำเภอสุนทรจิระ สถานการณ์ดังกล่าวชี้ว่าจังหวัดยังต้องให้ความสำคัญกับ การป้องกันและลดความเสี่ยงก่อนเกิดภัย มากกว่าการให้ความช่วยเหลือภายหลังเกิดเหตุ ทั้งการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย การบริหารจัดการลุ่มน้ำ การเตรียมพื้นที่อพยพ และการดูแลกลุ่มเปราะบาง เพื่อจำกัดความสูญเสียและเพิ่มความยืดหยุ่นของชุมชนต่อภัยพิบัติ อย่างไรก็ตาม จังหวัดได้พัฒนากลไกการจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการ ทั้งระบบเฝ้าระวัง การแจ้งเตือน การจัดทำแผนดูแลกลุ่มเปราะบาง และการเตรียมความพร้อมด้านการอพยพ ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการลดความสูญเสียในระยะต่อไป

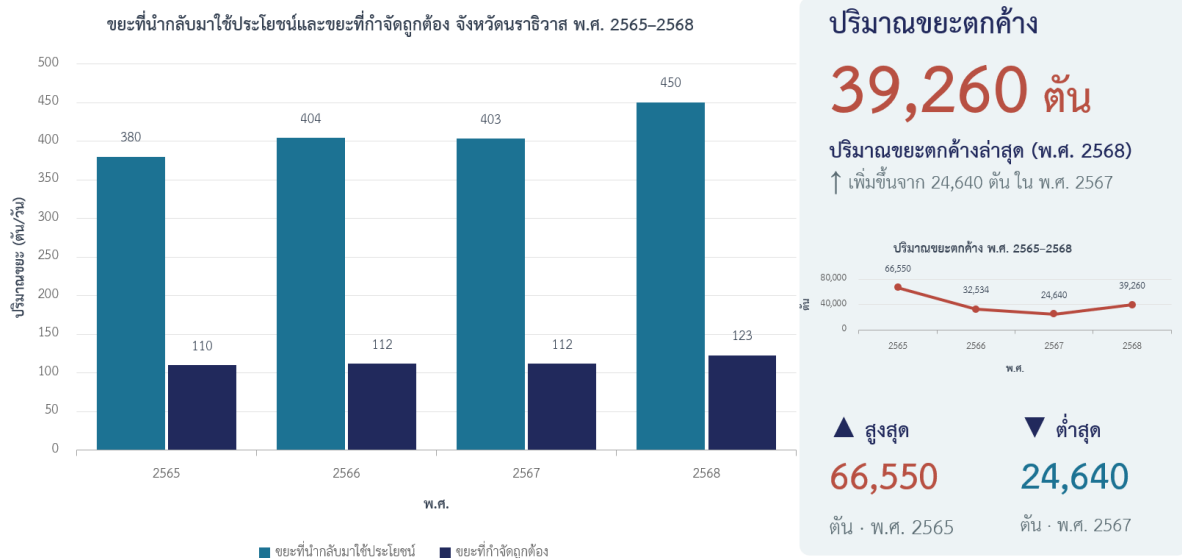

ที่มา: สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนราธิวาส. (2569). สถานการณ์อุทกภัยและดินถล่ม [ชุดข้อมูล]. ระบบบัญชีข้อมูลจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://narathiwat.gdcatalog.go.th/dataset/13-02> และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (สถานการณ์อุทกภัยและภัยพิบัติในจังหวัด)

รูปที่ 25 จำนวนครัวเรือนที่ประสบภัย พื้นที่ประสบภัย ผู้ประสบภัย และมูลค่าความเสียหาย พ.ศ. 2563-2567

ตัวชี้วัดที่ 11.6 ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมของเมือง เช่น ขยะและ PM2.5 จังหวัดนราธิวาสมีคุณภาพอากาศโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ ดีถึงดีมาก และยังไม่พบปัญหา PM2.5 รุนแรง ขณะที่การจัดการขยะมูลฝอยมีแนวโน้มดีขึ้น แม้ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นยังอยู่ในระดับสูง โดย พ.ศ. 2567 มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 293,202 ตันต่อปี หรือ 803.29 ตันต่อวัน ลดลงจากปีก่อน 23.20 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 2.81 ขณะเดียวกันมีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ 403 ตันต่อวัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2561 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.77 สะท้อนการขยายตัวของ การใช้ประโยชน์จากขยะและการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนด้านการกำจัด ขยะที่กำจัดถูกต้องมี 112 ตันต่อวัน (ร้อยละ 7.25) ขณะที่ขยะกำจัดไม่ถูกต้องลดลงร้อยละ 53.29 และขยะตกค้างลดลงเหลือ 24,640 ตัน ลดลงจากปีก่อน 7,894 ตัน หรือร้อยละ 32.02 ดังแสดงในรูปที่ 26 แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนผลจากการบูรณาการของภาครัฐและท้องถิ่น การส่งเสริมการคัดแยกและใช้

ประโยชน์จากขยะ รวมถึงการนำขยะไปผลิตพลังงานชีวมวล อย่างไรก็ตาม จังหวัดยังมีความท้าทายในการเพิ่มสัดส่วนการกำจัดขยะอย่างถูกต้องและลดขยะตกค้างให้ต่อเนื่อง

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: รายงานรายจังหวัด จังหวัดนราธิวาส. จาก https://thaimsw.pcd.go.th/report_province.php?year=2568&province=76; ระบบบัญชีข้อมูลจังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). ชุดข้อมูลขยะมูลฝอย. จาก https://narathiwat.gdcatalog.go.th/dataset/11_05/resource/6eb9659d-44a2-4ba1-92ec-bd0948ffdc9c และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลสถานการณ์ขยะมูลฝอยจังหวัดนราธิวาส)

หมายเหตุ: คอลัมน์ปริมาณขยะตกค้างในตารางต้นฉบับระบุหน่วยเป็น (ตัน/วัน) แต่จากขนาดตัวเลขคาดว่าปริมาณสะสม (ตัน) ควรตรวจสอบหน่วยกับแหล่งข้อมูลก่อนเผยแพร่

รูปที่ 26 การจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดนราธิวาส

ตัวชี้วัดที่ 11.7 พื้นที่สาธารณะและพื้นที่สีเขียวที่ปลอดภัยและครอบคลุม

จังหวัดนราธิวาสมีแนวโน้มด้านความปลอดภัยของพื้นที่และชุมชนดีขึ้น โดยสถิติคดีอาญา 4 กลุ่มในช่วง พ.ศ. 2561-2565 พบว่า คดีที่รับแจ้งส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง คดีอาญาส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลงในช่วง 5 ปี โดยเฉพาะคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งลดลงต่อเนื่องจาก 8,971 คดีใน พ.ศ. 2561 เหลือ 2,942 คดีในปี 2565 ขณะที่คดีเกี่ยวกับทรัพย์เพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2565 หลังลดลงต่อเนื่องในช่วงก่อนหน้านี้ ดังแสดงในรูปที่ 27 สะท้อนการลดลงของปัญหาอาชญากรรมในภาพรวม ขณะที่ประสิทธิภาพการจับกุมมีความแตกต่างกันตามประเภทคดี ทั้งนี้ การสร้างพื้นที่สาธารณะที่ปลอดภัยยังต้องดำเนินควบคู่กับการเฝ้าระวังและป้องกันอาชญากรรม การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถใช้พื้นที่สาธารณะได้อย่างปลอดภัยและเท่าเทียม โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ และผู้มีความเปราะบาง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเมืองและชุมชนที่น่าอยู่ของจังหวัด

ที่มา: จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (สถิติคืออาญา 4 กลุ่ม และข้อมูลด้านความมั่นคง/ความปลอดภัยของจังหวัด) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). สถิติคืออาญา [ไฟล์ข้อมูล]. จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/downloadFile/stat_impt/jw/file_xls_th

รูปที่ 27 สถิติคืออาญา 4 กลุ่ม จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2561–2565

ตารางที่ 8 แสดงตัวอย่างโครงการของจังหวัดนราธิวาสที่สนับสนุน SDG 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน พร้อมความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยและผลการรายงาน VNR ระดับประเทศ

ตารางที่ 8 โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน

โครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำหลักและระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนเมืองนราธิวาส

เป้าหมายย่อย 11.5 ลดจำนวนการเสียชีวิตและจำนวนผู้ได้รับผลกระทบ และลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ โดยมุ่งเน้นการปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ภายใน พ.ศ. 2573

จังหวัดนราธิวาสดำเนินการพัฒนาระบบระบายน้ำหลักและระบบป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชนเมืองนราธิวาส เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและลดผลกระทบจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำ โดยมีการดำเนินโครงการระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ภายใต้การขับเคลื่อนของกรมโยธาธิการและผังเมือง โครงการมุ่งแก้ไขปัญหาพื้นที่ชุมชนควบคู่กับการเพิ่มความสามารถในการรับมือและฟื้นตัวจากภัยพิบัติของเมือง ทั้งนี้ ใน พ.ศ. 2567 จังหวัดมีครัวเรือนประสบอุทกภัยถึง 98,127 ครัวเรือน ครอบคลุมทั้ง 13 อำเภอ และมีมูลค่าความเสียหาย 67.54

ล้านบาท จึงเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการยกระดับเมืองนราธิวาสให้มีความปลอดภัยและมีภูมิทัศน์ที่ทันสมัยยิ่งขึ้น

โครงการพัฒนาเมืองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตปาดิคอมเพล็กซ์ (Padee Complex)

เป้าหมายย่อย 11.7 จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัย ครอบคลุม และเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้พิการ ภายใน พ.ศ. 2573

โครงการพัฒนาเมืองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตปาดิคอมเพล็กซ์ หรือ “ปาดิคอมแพค” ตำบลปะลุรู อำเภอสุไหงปาดี เป็นโครงการยุทธศาสตร์ของจังหวัดนราธิวาส งบประมาณกว่า 35 ล้านบาท มุ่งพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ประกอบด้วยศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ศูนย์เรียนรู้เด็กและเยาวชน สวนสุขภาพ สนามกีฬา และพื้นที่กิจกรรมสาธารณะ รวมถึงถนนคนเดินเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและชุมชนร่วมกันปรับปรุงภูมิทัศน์และใช้พื้นที่จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง อาทิ คลินิกเกษตรเคลื่อนที่และการแข่งขันกีฬาเยาวชน “ซูงาปาดิเกมส์” นับเป็นการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมของชุมชน

โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะสนามกีฬากลาง อบจ.นราธิวาส

เป้าหมายย่อย 11.7 จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัย ครอบคลุม และเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้พิการ ภายใน พ.ศ. 2573

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาสดำเนินโครงการก่อสร้างสวนสาธารณะสนามกีฬากลาง บริเวณตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส บนพื้นที่ไม่น้อยกว่า 4,330 ตารางเมตร เพื่อพัฒนาพื้นที่สาธารณะสำหรับการพักผ่อน ออกกำลังกาย และกิจกรรมนันทนาการของประชาชน โดยโครงการได้รับงบประมาณ 5.402 ล้านบาท จากเงินสะสมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สะท้อนการลงทุนของท้องถิ่นในการเพิ่มพื้นที่สาธารณะและยกระดับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงพื้นที่สาธารณะและพื้นที่สีเขียวที่ปลอดภัยและเหมาะสมอย่างทั่วถึง

โครงการซ่อมบ้านผู้ด้อยโอกาส (บ้านพอเพียง)

เป้าหมายย่อย 11.1 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐานที่เพียงพอ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ และปรับปรุงชุมชนแออัด ภายใน พ.ศ. 2573

ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และครัวเรือนยากจนในจังหวัดนราธิวาสจำนวนมากอาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยที่ทรุดโทรมและไม่ปลอดภัย แต่ไม่มีกำลังในการซ่อมแซม จังหวัดจึงดำเนินโครงการซ่อมและสร้างบ้านขนาด 4 x 6 เมตร พร้อมห้องน้ำ โดยใช้แรงงาน

จิตอาสาของผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่ทดแทนค่าจ้างแรงงานเพื่อลดต้นทุน ควบคู่กับโครงการบ้านพอเพียงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ครอบคลุม 34 ตำบล ตำบลละ 5 หลัง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้รับงบประมาณ 8,920,800 บาท ดำเนินการโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีผู้ได้รับประโยชน์ 236 ครัวเรือน โดยจัดสรรงบประมาณ 30,000 บาทต่อครัวเรือนสำหรับผู้สูงอายุ และ 40,000 บาทต่อครัวเรือนสำหรับผู้พิการ ทั้งนี้ ความท้าทายสำคัญคืองบประมาณที่มีแนวโน้มลดลง และระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่สามารถเบิกจ่ายเป็นค่าแรงงานได้โดยตรง สอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 11.1.1 สัดส่วนของประชากรในเขตเมืองที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 2.00 ใน พ.ศ. 2565 และสอดคล้องกับโครงการบ้านมั่นคงของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่ง VNR นำเสนอเป็นโครงการด้านสังคมที่น่าสนใจ โดยดำเนินการแล้ว 136,109 ครัวเรือน ณ เดือนกันยายน 2567 การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาสจึงใช้หลักการเดียวกันคือการให้องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักและบริหารจัดการเอง

โครงการวัฒนธรรม 2 แผ่นดิน ไทย-มาเลเซีย

เป้าหมายย่อย 11.4 เสริมความพยายามในการปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก

จังหวัดนราธิวาสมีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซียและมีรากทางวัฒนธรรมร่วมกัน แต่ประเพณี วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชนชายแดนยังเสี่ยงต่อการเลือนหายและยังไม่ได้ถูกใช้เป็นทุนในการพัฒนาอย่างเต็มที่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจึงจัดกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมร่วมระหว่างสองประเทศ ผ่านการจัดแสดงศิลปวัฒนธรรม การแสดงพื้นบ้าน การสาธิตภูมิปัญญาท้องถิ่น การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน ตลอดจนกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประชาชนและหน่วยงานของทั้งสองประเทศ โดยใช้กลุ่มจังหวัดและอาศัยเครือข่ายบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนเยาวชน ศิลปินพื้นบ้าน และภาคีจากประเทศมาเลเซีย ผลลัพธ์ที่มุ่งหวังคือการอนุรักษ์และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประชาชนในพื้นที่ชายแดน สอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 11.4.1 ค่าใช้จ่ารวมของภาครัฐและภาคเอกชนในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ซึ่งอยู่ที่ 190,312,500 บาท ใน พ.ศ. 2566 และสอดคล้องกับการดำเนินความร่วมมือภายใต้กรอบเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) ที่ VNR ระบุไว้ภายใต้เป้าหมายที่ 17 โครงการนี้จึงเป็นการดำเนินงานระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงมิติวัฒนธรรมเข้ากับความร่วมมือระหว่างประเทศโดยตรง

SDG 12: การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน

จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและการจัดการขยะอย่างยั่งยืน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะ สอดคล้องกับ SDG 12 ที่มุ่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและบริโภคให้เกิดประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม จังหวัดยังเผชิญความท้าทายจากปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น การคัดแยกและนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ที่ยังไม่ทั่วถึง รวมถึงการสร้างพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องยกระดับการจัดการทรัพยากรตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน **ดังที่:** กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2564–2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://thaimsw.pcd.go.th/report_province.php?year=2568&province=76 และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลขยะมูลฝอย ปี 2564–2568)

รูปที่ 28

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2564–2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://thaimsw.pcd.go.th/report_province.php?year=2568&province=76 และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลขยะมูลฝอย ปี 2564–2568)

รูปที่ 28 ผลการดำเนินงานด้านการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดหลัก

จังหวัดนราธิวาสมีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญในการขับเคลื่อน SDG 12 เพื่อสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยประมวลผลการดำเนินงานผ่าน 3 ตัวชี้วัดหลัก ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 12.4 การจัดการสารเคมีและของเสีย จังหวัดนราธิวาสมีการจัดการขยะอันตรายชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยปริมาณที่จัดเก็บได้เพิ่มขึ้นจาก 5.03 ตันใน พ.ศ. 2564 เป็น 18.22 ตันใน พ.ศ. 2568 สะท้อนการคัดแยกและรวบรวมขยะอันตรายที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ช่วง พ.ศ. 2564–2567 สามารถส่งกำจัดได้ ร้อยละ 100

ดังแสดงใน**ที่มา**: กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ข้อมูลการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2564–2568 และภาพรวมประเทศ พ.ศ. 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://thaimsw.pcd.go.th/> และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat) (ตัวชี้วัด 12.4.2) และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลการจัดการของเสีย/ขยะอันตรายจังหวัด)

รูปที่ 29 โดยกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการผ่านบริษัทเอกชน อย่างไรก็ตาม ปริมาณขยะอันตรายที่รวบรวมได้ยังมีโอกาสเพิ่มขึ้น จังหวัดจึงมุ่งขยายการคัดแยกและจตุรรวบรวมในชุมชน พร้อมส่งเสริมการลดและใช้สารเคมีอย่างเหมาะสมในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และยกระดับการจัดการของเสียให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จัดเก็บได้ พ.ศ. 2568 (นราธิวาส)

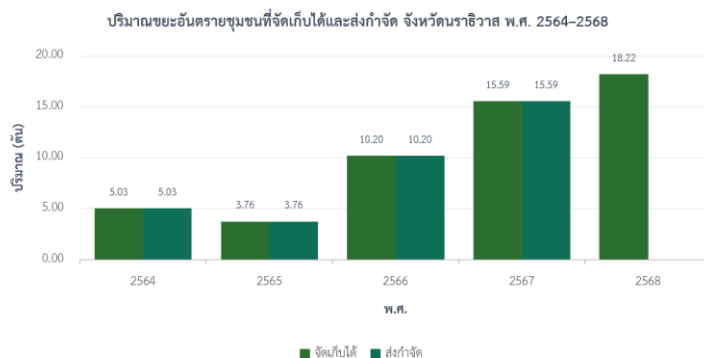
18.22 ตัน

จัดเก็บได้ พ.ศ. 2568 (ทั่วประเทศ)

33,759.86 ตัน

สัดส่วนของนราธิวาส

~0.05 %

อัตราการกำจัด

พ.ศ. 2564–2567: อัตราการกำจัด 100% ทุกปี
(จัดเก็บเท่ากับส่งกำจัด)

ทั่วประเทศ พ.ศ. 2568: อัตราการกำจัด 99.98% (ส่ง
กำจัด 33,765.73 ตัน)

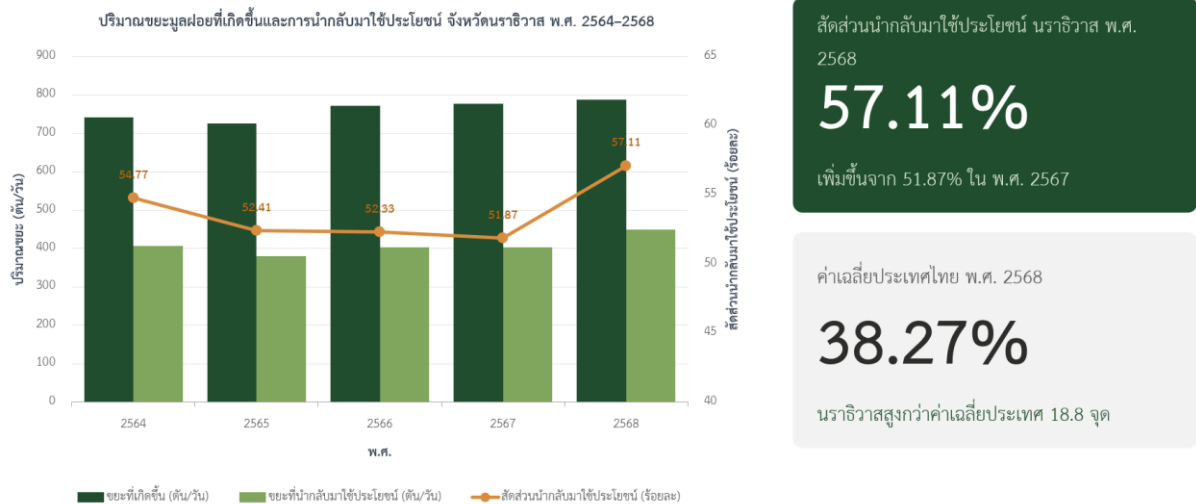
วิธีการกำจัด

ส่งกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการโดยบริษัทเอกชน

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ข้อมูลการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2564–2568 และภาพรวมประเทศ พ.ศ. 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://thaimsw.pcd.go.th/> และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat) (ตัวชี้วัด 12.4.2) และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลการจัดการของเสีย/ขยะอันตรายจังหวัด)

รูปที่ 29 การบริหารจัดการขยะอันตรายชุมชนของจังหวัดนราธิวาส

ตัวชี้วัดที่ 12.5 ลดขยะและเพิ่มการใช้ซ้ำ/รีไซเคิล จังหวัดนราธิวาสมีแนวโน้มการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ดีขึ้น โดย พ.ศ. 2568 มีขยะเกิดขึ้น 788 ตัน/วัน และนำกลับมาใช้ประโยชน์ 450 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 57.11 เพิ่มจากร้อยละ 51.87 ใน พ.ศ. 2567 และสูงกว่าระดับประเทศ พ.ศ. 2568 ที่ร้อยละ 38.27 ดังแสดงใน**รูปที่ 30** สะท้อนพัฒนาการด้านการคัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นยังเพิ่มขึ้น จึงยังมีความท้าทายในการลดขยะตั้งแต่ต้นทางและขยายการใช้ซ้ำและรีไซเคิลให้ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งนี้ เป้าหมายระดับประเทศกำหนดอัตราการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ไว้ที่ ร้อยละ 38 ภายใน พ.ศ. 2573 ดังนั้น ผลการดำเนินงานของนราธิวาสในปัจจุบันอยู่สูงกว่าเป้าหมายดังกล่าวอย่างชัดเจน

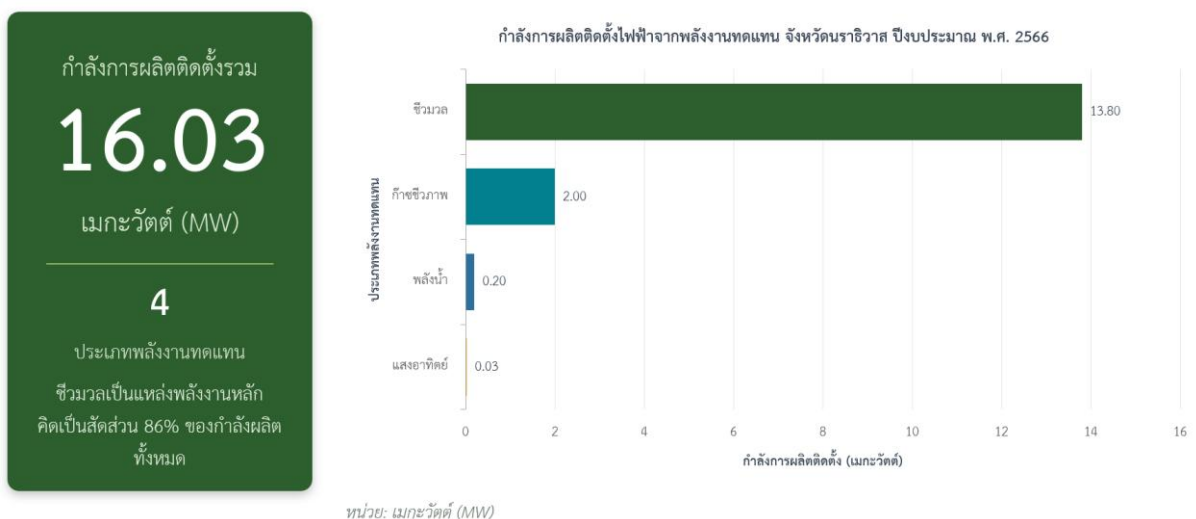

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: จังหวัดนราธิวาส และภาพรวมประเทศ พ.ศ. 2564–2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://thaimsw.pcd.go.th/> และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat) (ตัวชี้วัด 12.5.1) และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (ข้อมูลขยะมูลฝอย ปี 2564–2568)

รูปที่ 30 ปริมาณขยะมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2564–2568

ตัวชี้วัดที่ 12.a เทคโนโลยีเพื่อการผลิตที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาสมีการใช้พลังงานทดแทนเพื่อผลิตไฟฟ้าจากหลายแหล่ง โดยข้อมูลของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) พ.ศ. 2566 ระบุว่าจังหวัดมีกำลังการผลิตติดตั้งรวม 16.03 เมกะวัตต์ ประกอบด้วยชีวมวล 13.80 เมกะวัตต์ ก๊าซชีวภาพ 2.00 เมกะวัตต์ พลังน้ำขนาดเล็ก 0.20 เมกะวัตต์ และพลังงานแสงอาทิตย์ 0.03 เมกะวัตต์ ดัง**ที่มา:** สำนักงานพลังงานจังหวัดนราธิวาส. (2567). ข้อมูลกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน จังหวัดนราธิวาส ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat) (แหล่งข้อมูลกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน: กำลังการผลิตติดตั้งพลังงานทดแทนรายจังหวัด).

รูปที่ 31 และ รูปที่ 32 โดยชีวมวลเป็นแหล่งพลังงานหลักของจังหวัด สะท้อนการใช้ทรัพยากรในพื้นที่เพื่อสนับสนุนการผลิตไฟฟ้า

ที่มา: สำนักงานพลังงานจังหวัดนราธิวาส. (2567). ข้อมูลกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน จังหวัดนราธิวาส ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat) (แหล่งข้อมูลกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน: กำลังการผลิตติดตั้งพลังงานทดแทนรายจังหวัด).

รูปที่ 31 กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566

จังหวัดนราธิวาสมีโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กโอกาปะะ ซึ่งเดิมมีกำลังการผลิตติดตั้ง 200 กิโลวัตต์ ภายหลังการดำเนินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพและเพิ่มกำลังการผลิตใหม่ จะมีกำลังการผลิตติดตั้งเพิ่มขึ้นเป็น 930 กิโลวัตต์ ซึ่งสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ 3.94 ล้านหน่วยต่อปี ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลตามขอบเขตฐานข้อมูลของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมกำลังการผลิตจากทุกหน่วยงานหรือระบบผลิตไฟฟ้าใช้เองในพื้นที่

โครงสร้างเชื้อเพลิงในพอร์ตพลังงานสะอาด

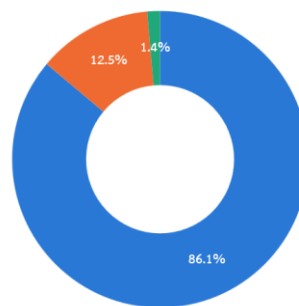
สัดส่วนกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน
จังหวัดนราธิวาส ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

86.1%

แหล่งเชื้อเพลิงหมุนเวียนหลักของพอร์ตพลังงาน

● 12.5%

● 1.4%

■ ชีวมวล ■ ก๊าซชีวภาพ ■ พลังน้ำ + แสงอาทิตย์

ที่มา: กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2566). ข้อมูลและแผนที่ตำแหน่งที่ตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน [ชุดข้อมูล]. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://pei.dede.go.th/dataset/gis-002>

รูปที่ 32 สัดส่วนพลังงานสะอาดในจังหวัดนราธิวาส

ตารางที่ 9 แสดงตัวอย่างโครงการของจังหวัดนราธิวาสที่สนับสนุน SDG 12 การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน พร้อมความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยและผลการรายงาน VNR ระดับประเทศ

ตารางที่ 9 โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 12: การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน

โครงการกองทุนบุญ ขยะต่อชีวิต

เป้าหมายย่อย 12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณการใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายใน พ.ศ. 2573

จังหวัดนราธิวาสขับเคลื่อนโครงการ “กองทุนบุญ ขยะต่อชีวิต” โดยให้ส่วนราชการระดับจังหวัดและอำเภอร่วมคัดแยกและรวบรวมขยะรีไซเคิล นำไปจำหน่ายและนำรายได้กลับมาใช้ประโยชน์ด้านสวัสดิการสังคมและการศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีหน่วยงานเข้าร่วม 48 หน่วยงาน รวบรวมขยะรีไซเคิลได้ 5,849.52 กิโลกรัม สร้างรายได้เข้ากองทุน 35,097.14 บาท โดยมีอำเภอระแงะ รือเสาะ และจะนะ เป็นหน่วยงานที่มีผลการดำเนินงานดีเด่น และนำเงินส่วนหนึ่งมอบเป็นทุนการศึกษาแก่

นักเรียนในพื้นที่ 10 ทู่น โครงการจึงสะท้อนการเปลี่ยนขยะให้เป็นทรัพยากร ที่สร้างประโยชน์ต่อสังคม โดยเชื่อมโยงการจัดการขยะกับการสร้างโอกาสทางการศึกษาและสวัสดิการแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

เป้าหมายย่อย 12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณการใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายใน พ.ศ. 2573

วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสจำนวนมากถูกกำจัดโดยการเผาหรือทิ้งโดยไม่เกิดประโยชน์ ขณะที่เกษตรกรรายย่อยยังมีต้นทุนสูงจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร จังหวัดจึงดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลวัตถุดิบเหลือใช้ในพื้นที่ชุมชน นำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการแปรรูปเป็นปุ๋ย จัดตั้งศูนย์ปุ๋ยชีวภาพชุมชนและศูนย์ปุ๋ยหมักชุมชน และจำหน่ายปุ๋ยให้ชุมชนในราคาที่เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงได้ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประมาณ 10,000 บาทต่อตำบล และใช้ปริมาณวัสดุเหลือใช้ที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องและต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรที่ลดลงเป็นตัวชี้วัด ทั้งนี้ ความท้าทายสำคัญคือทัศนคติของเกษตรกรที่ยังยึดติดกับการใช้สารเคมี และความจำเป็นในการกำหนดหลักเกณฑ์คัดเลือกชุมชนนำร่องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับรายงาน VNR ตัวชี้วัด 12.5.1 ร้อยละของขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 34 ใน พ.ศ. 2566 และสอดคล้องกับโครงการธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งแล้ว 15,779 แห่งทั่วประเทศ รวมทั้งแผนที่นำทางการจัดการขยะอาหาร พ.ศ. 2566-2573 ซึ่ง VNR นำเสนอเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับท้องถิ่น การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นปุ๋ยชีวภาพจึงเป็นการนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้กับบริบทภาคเกษตรของพื้นที่

SDG 14: ทรัพยากรทางทะเล

จังหวัดนราธิวาสมีชายฝั่งทะเลยาว 57.02 กิโลเมตร และให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลร่วมกับหน่วยงานและชุมชน ทั้งการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ การดูแลระบบนิเวศ และการติดตามสถานการณ์ชายฝั่ง โดย พ.ศ. 2566 มีการสำรวจประเมินสถานภาพแหล่งหญ้าทะเล 534.40 ไร่ ซึ่งมีสถานภาพโดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์เล็กน้อยถึงสมบูรณ์ดี

อย่างไรก็ตาม จังหวัดยังเผชิญปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและแรงกดดันจากขยะทะเล แม้ยังไม่ได้ติดตามผลตามตัวชี้วัด SDG 14 โดยตรง แต่การดำเนินงานสะท้อนความสำคัญที่จังหวัดให้ความสำคัญกับการดูแลทรัพยากรทางทะเล

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
• พื้นที่ทรัพยากรสัตว์น้ำร่วมกับชาวประมงพื้นบ้าน • อนุรักษ์และติดตามสถานภาพหญ้าทะเลและชายฝั่ง • รณรงค์ลดขยะทะเลและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน	ชายฝั่งและระบบนิเวศทางทะเลยังเปราะบางจากขยะทะเลและการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง

ตารางที่ 10 แสดงตัวอย่างโครงการของจังหวัดนราธิวาสที่สนับสนุน SDG 14 ทรัพยากรทางทะเล พร้อมความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยและผลการรายงาน VNR ระดับประเทศ

ตารางที่ 10 โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 14: ทรัพยากรทางทะเล

โครงการพัฒนาเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่ง
เป้าหมายย่อย 14.2 บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบที่มีนัยสำคัญ

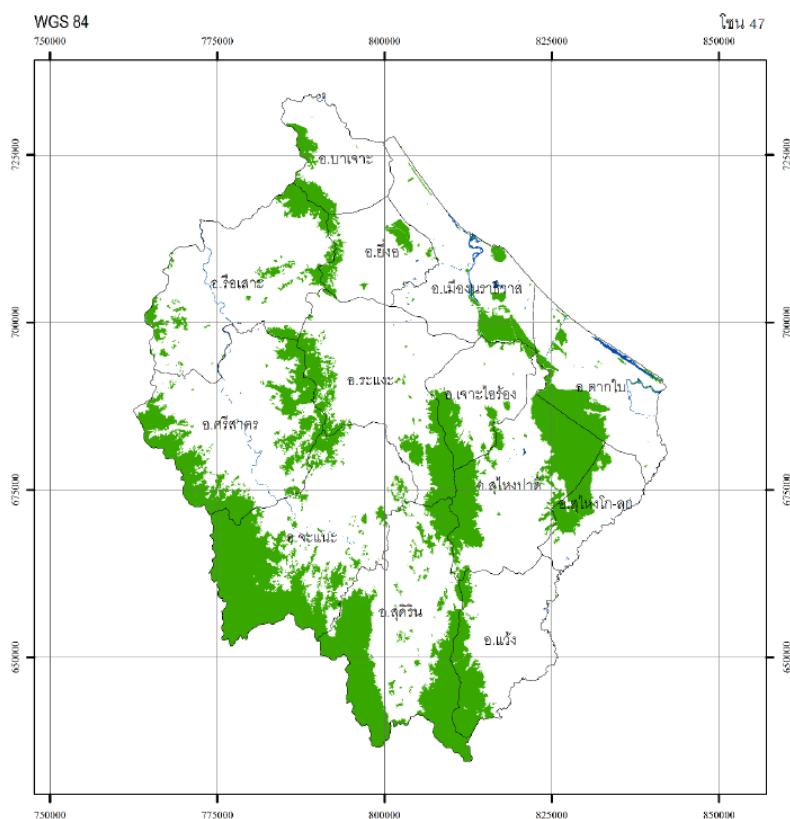
ทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่งของจังหวัดนราธิวาสมีแนวโน้มเสื่อมโทรมจากการใช้เครื่องมือประมงที่ไม่เหมาะสมและการจับสัตว์น้ำขนาดเล็ก ขณะที่ชาวประมงพื้นบ้านยังมีรายได้ไม่มั่นคง สำนักงานประมงจังหวัดจึงดำเนินกิจกรรมควบคู่สองด้าน คือ การส่งเสริมอาชีพผ่านการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังโดยใช้ปลาลูกติดที่ไม่มีมูลค่าเป็นวัตถุดิบ และการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อแปรรูปสัตว์น้ำเพิ่มมูลค่า โดยได้รับงบประมาณอุดหนุนยกระดับอาคารผลิต 100,000 บาท ควบคู่กับการฟื้นฟูทรัพยากรผ่านการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การวางปะการังเทียมและกระชังใต้ทะเล และการรณรงค์ให้ใช้เครื่องมือประมงที่มีขนาดตาอวนใหญ่ขึ้นเพื่อลดการจับสัตว์น้ำวัยอ่อน ทั้งนี้ ได้ร่วมดำเนินงานกับภาคเอกชนในโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมนำร่อง เพื่อให้การฟื้นฟูทรัพยากรและการสร้างรายได้ของชุมชนดำเนินไปพร้อมกัน สอดคล้องกับรายงาน VNR ซึ่งระบุว่าเป้าหมายที่ 14 เป็นเป้าหมายที่ประเทศไทยมีสัดส่วนตัวชี้วัดที่บรรลุแล้วหรืออยู่ในเส้นทางที่จะบรรลุภายใน ค.ศ. 2030 มากที่สุด โดยตัวชี้วัด 14.2.1 ความก้าวหน้าการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลอยู่ที่ขั้นตอนที่ 2 ใน พ.ศ. 2567 และดัชนีคุณภาพน้ำทะเลใกล้ฝั่งอยู่ที่ร้อยละ 64 ในปีเดียวกัน การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งโดยชุมชนมีส่วนร่วมในระดับจังหวัดจึงเป็นการดำเนินงานที่ช่วยรักษาผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายดังกล่าวไว้

SDG 15: ระบบนิเวศบนบก

จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยมุ่งรักษาพื้นที่ป่าและระบบนิเวศควบคู่กับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ใน พ.ศ. 2567 จังหวัดมีพื้นที่ป่าไม้ 747,790.10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.64 ของพื้นที่จังหวัด เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.49 ใน พ.ศ. 2565 และมีพื้นที่ป่าโดยรวมค่อนข้างทรงตัว ดังแสดงใน**รูปที่ 33** แสดงให้เห็นถึงการรักษาฐานทรัพยากรป่าไม้

อย่างไรก็ตาม พื้นที่ป่ายังคงเผชิญแรงกดดันจากการบุกรุกและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แม้พื้นที่ที่ถูกบุกรุกจะลดลงจาก 381.56 ไร่ใน พ.ศ. 2564 เหลือ 185.96 ไร่ใน พ.ศ. 2565 จังหวัดยังต้องให้ความสำคัญกับการรักษาพื้นที่ป่าและควบคุมการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อคงสัดส่วนพื้นที่ป่าและความสมบูรณ์ของระบบนิเวศในระยะยาว

รูปที่ 33 สภาพพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2567

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดหลัก

ตัวชี้วัด 15.1 สภาพพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ จังหวัดนราธิวาสมีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 26.39 อยู่ในระดับ 2 ซึ่งมีผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศอย่างต่อเนื่อง (ต่ำกว่าระหว่างร้อยละ 10 ถึงร้อยละ 20) และยังห่างจากเป้าหมายนโยบายป่าไม้แห่งชาติที่กำหนดให้มียพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพบว่าสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อ

พื้นที่ดินของจังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 25.28 ใน พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 26.49 ใน พ.ศ. 2565 ดังแสดงใน **รูปที่ 34** สะท้อนทิศทางการฟื้นตัวของฐานทรัพยากรป่าไม้ในระดับหนึ่ง

สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ดินทั้งหมดของจังหวัด (ร้อยละ)

พ.ศ. 2556 25.28%   สูงสุด พ.ศ. 2561 26.64%   พ.ศ. 2565 26.49%   ค่าเฉลี่ย 2556–2565 26.39%

ที่มา: สำนักงานที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้. (ม.ป.ป.). ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ปี 2556–2566 [ไฟล์ข้อมูล]. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://data.forest.go.th/dataset/https-www-forest-go-th-land/resource/ee4c7d19-b699-445c-9c6a-5552e99fefa7>
หมายเหตุ: คำนวณจากพื้นที่จังหวัด 2,807,081.61 ไร่ ค่า พ.ศ. 2557–2560 และ 2562–2564 อ่านจากกราฟต้นฉบับ

รูปที่ 34 พื้นที่ป่าไม้จังหวัดนราธิวาส แนวโน้ม พ.ศ. 2556–2565

ทั้งนี้ จังหวัดนราธิวาสมีป่าสงวนแห่งชาติในความรับผิดชอบของสำนักงานทรัพยากรป่าไม้ที่ 13 สาขานราธิวาส จำนวน 20 ผืนป่า เนื้อที่รวม 695,646.75 ไร่ โดยผืนป่าขนาดใหญ่ที่สุด ได้แก่ ป่าลุ่มน้ำบางนรา แปลงที่ 2 (178,850 ไร่) ป่าปริงยอฝั่งซ้ายแม่น้ำสายบุรี (125,000 ไร่) ป่าเทือกเขาบาลา (105,625 ไร่) และป่าเทือกเขารือเสาะ (85,312 ไร่) ซึ่งเป็นระบบนิเวศป่าดิบชื้นและพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีคุณค่าเชิงความหลากหลายทางชีวภาพสูง

อย่างไรก็ตาม จังหวัดยังเผชิญปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อประกอบอาชีพและอยู่อาศัย รวมถึงความทับซ้อนของที่ดินทำกินของประชาชนบนพื้นที่ป่าสงวน ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดสรรที่ดินใหม่อย่างเร่งด่วน จึงควรให้ความสำคัญกับการป้องกันการบุกรุกป่า การแก้ไขปัญหาแนวเขตและสิทธิที่ดินทำกินในเขตป่าสงวน การควบคุมการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการรักษาแนวโน้มนการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าให้ต่อเนื่อง

ตารางที่ 11 แสดงตัวอย่างโครงการของจังหวัดนราธิวาสที่สนับสนุน SDG 15 ระบบนิเวศบนบก พร้อมความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยและผลการรายงาน VNR ระดับประเทศ

ตารางที่ 11 โครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 15: ระบบนิเวศบนบก

โครงการสำรวจและประเมินคาร์บอนเครดิตจากต้นไม้ในจังหวัดนราธิวาส

เป้าหมายย่อย 15.9 บูรณาการมูลค่าระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเข้ากับแผนพัฒนาระดับท้องถิ่นและยุทธศาสตร์ลดความยากจน

จังหวัดนราธิวาสริเริ่มโครงการ นำร่องในพื้นที่ 1,000 ไร่ โดยมีเป้าหมายเชื่อมโยงการอนุรักษ์ป่ากับการสร้างรายได้ให้ชุมชนผ่านกลไก "คาร์บอนเครดิต" แนวทางดำเนินงานประกอบด้วย การวัดและประเมินปริมาณการกักเก็บคาร์บอนในป่าเพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าคาร์บอนเครดิตในอนาคต ควบคู่กับการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมดูแลและฟื้นฟูป่า ป้องกันไฟป่า และสร้างอาชีพผ่านกองทุนหมู่บ้าน โดยตั้งเป้าเพิ่มรายได้ครัวเรือนไม่น้อยกว่า 1,000-1,500 บาทต่อเดือน โดยได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้และมาตรฐานจากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) หรือ TGO รวมถึงงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน โดยเฉพาะเครือเจริญโภคภัณฑ์ (CP) พร้อมทั้งสนับสนุนศูนย์การศึกษาพฤกษศาสตร์และเครือข่ายงานวิจัยเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลด้านการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ ทั้งหมดนี้ขับเคลื่อนภายใต้แนวคิด "ป่า-คน-รายได้-สิ่งแวดล้อม" มุ่งสู่การเป็นจังหวัดคาร์บอนต่ำ โดยสอดคล้องกับ "โมเดลเศรษฐกิจ BCG" ที่ระบุในรายงาน VNR ของประเทศไทย ซึ่งใช้ความหลากหลายทางชีวภาพสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจควบคู่การอนุรักษ์ โดยกลไกคาร์บอนเครดิตป่าไม้ภายใต้ T-VER เป็นเครื่องมือหลักในการสะท้อนการแปลงยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติในพื้นที่ตามเป้าหมายย่อย 15.9

SDG 16: สังคมสงบสุข ยุติธรรม

สถานการณ์ความไม่สงบและปัญหาอาชญากรรมยังคงเป็นความท้าทายที่เชื่อมโยงกับความปลอดภัย การประกอบอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน จังหวัดจึงขับเคลื่อนการสร้างสังคมสงบสุขและความปลอดภัย บนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม ผ่านการบูรณาการการทำงานของพลเรือน ตำรวจ ทหาร และภาคประชาชน ทั้งการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน งานพัฒนามิติความมั่นคง การ

รักษาความสงบเรียบร้อย การปฏิบัติเชิงรุก และการบังคับใช้กฎหมายโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน ดังแสดงในรูปที่ 35

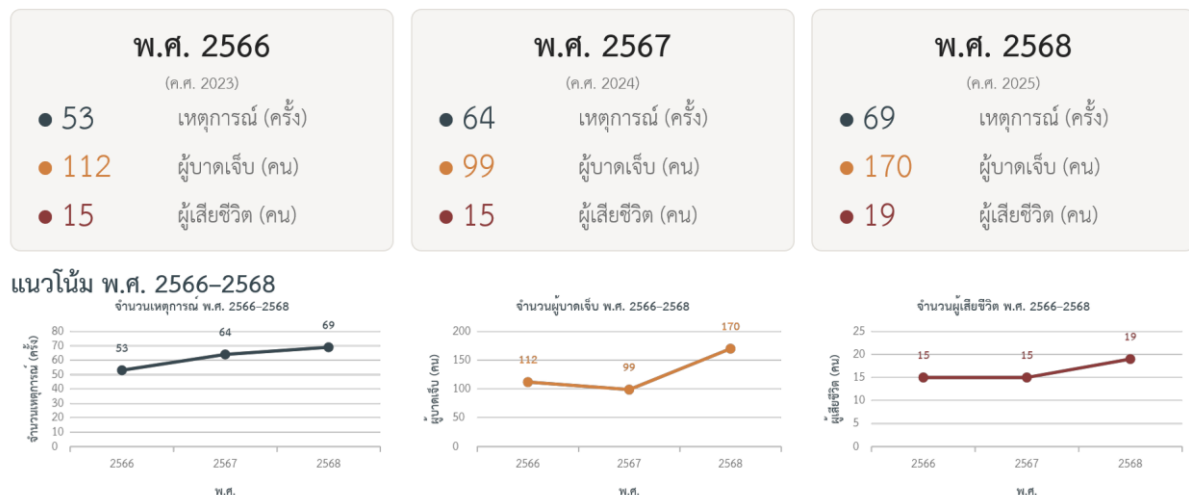

ที่มา: จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (หมวดสังคมและความมั่นคง: สถิติคดีอาญา สถานการณ์ยาเสพติด และจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบรายปี)

รูปที่ 35 สถิติด้านความปลอดภัยและอาชญากรรม พ.ศ. 2567

ในระดับพื้นที่ มีการลาดตระเวนและเฝ้าระวังเส้นทางเสี่ยง การตั้งด่านตรวจและจุดตรวจ รวมถึงการประสานกันคน ผู้ใหญ่บ้าน และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านในการดูแลพื้นที่รอยต่อระหว่างหมู่บ้าน ควบคู่กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด โดย พ.ศ. 2567 มีหมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่พบปัญหาเสฟติด 419 แห่ง ลดลงร้อยละ 11.97 จากปีก่อน ดังแสดงในรูปที่ 36 ทั้งนี้ยังคงมีความท้าทายในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขบนพื้นฐานของความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม

สถิติจำนวนเหตุการณ์ ผู้บาดเจ็บ และผู้เสียชีวิต พ.ศ. 2566–2568

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดนราธิวาส. (2569). จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบ [ชุดข้อมูล]. ระบบบัญชีข้อมูลจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://narathiwat.gdcatalog.go.th/dataset/32_04 และจังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (หมวดสังคมและความมั่นคง)

รูปที่ 36 เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

4 สถานะและช่องว่างการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกเหนือจากเป้าหมายหลัก

จังหวัดนราธิวาสมีการขับเคลื่อน SDGs ผ่านนโยบาย แผนงาน และโครงการที่ครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจจากภาค เกษตร อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และการค้าชายแดน ควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ ชุมชนบนฐานอัตลักษณ์และพหุวัฒนธรรม

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมุ่งเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมและสนับสนุนการเติบโตของเมือง ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาเกิดขึ้นอย่าง สมดุล ด้านคุณภาพชีวิต จังหวัดดำเนินงานครอบคลุมทั้งอาหาร สุขภาพ การศึกษา การเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการเสริมสร้างความปลอดภัย ความมั่นคง และสันติสุขในพื้นที่ โดยมีความ ร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประเทศเพื่อนบ้านเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนา

โดยรวม จังหวัดนราธิวาสมีฐานการขับเคลื่อน SDGs ที่เชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาจังหวัดอย่าง ชัดเจน แต่ในระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการยกระดับจากการดำเนินงานตามนโยบายและโครงการไปสู่ การติดตามผลลัพธ์ที่วัดได้ พัฒนาฐานข้อมูลในประเด็นที่ยังมีช่องว่าง และใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการ กำหนดมาตรการและจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่ มากยิ่งขึ้น

SDG 2: ขจัดความหิวโหย

จังหวัดนราธิวาสมีการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งมิติการผลิตอาหารและ โภชนาการ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรผ่านการส่งเสริมเกษตร คุณภาพ เกษตรมูลค่าสูง การแปรรูป และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต เพื่อยกระดับ รายได้เกษตรกร อย่างไรก็ตาม มูลค่าทางเศรษฐกิจภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง ต่อเนื่อง สะท้อนความท้าทายจากการเพิ่มมูลค่าสินค้าและความผันผวนของราคาตลาด ซึ่งอาจทำให้แรงงาน หันไปประกอบอาชีพอื่นมากขึ้นในอนาคต

ขณะเดียวกัน จังหวัดมีการดำเนินงานด้านโภชนาการเด็กอย่างเป็นรูปธรรมผ่านโครงการส่งเสริม โภชนาการ (จัดอาหารเช้า) เพื่อแก้ไขภาวะทุพโภชนาการในเด็กปฐมวัย ครอบคลุมเด็ก 1,000 คน และมี งบประมาณรวม 21.395 ล้านบาท ระหว่าง พ.ศ. 2566-2570 โดยมุ่งลดความเหลื่อมล้ำด้านโภชนาการในกลุ่ม เด็กจากครอบครัวยากจนและด้อยโอกาส

อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดในระดับจังหวัดยังไม่ชัดเจนพอที่สะท้อนความเพียงพอ ความปลอดภัย และคุณค่า ทางโภชนาการของอาหารที่ประชาชนเข้าถึง รวมถึงผลลัพธ์ด้านภาวะโภชนาการของประชากรในกลุ่ม

เพราะบางอย่างเป็นระบบจึงเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาเพื่อให้การขับเคลื่อนตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับ SDG 2 ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- ส่งเสริมการผลิตอาหารและรายได้ภาคเกษตร - ขับเคลื่อนด้านโภชนาการเด็กปฐมวัย ผ่านโครงการส่งเสริมโภชนาการ	ยังขาดตัวชี้วัดระดับจังหวัดที่สะท้อนว่า ประชาชนเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการ มากน้อยเพียงใด

SDG 3: สร้างหลักประกันการมีสุขภาพะที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี

จังหวัดนราธิวาสมีการพัฒนาระบบสุขภาพและสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง โดยครอบคลุมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ตลอดจนการดูแลประชาชนทุกช่วงวัย มีการส่งเสริมสุขภาพะเชิงป้องกันผ่านงานอนามัยแม่และเด็ก การส่งเสริมโภชนาการ การกีฬาและการออกกำลังกาย การควบคุมโรค และการสร้างเสริมสุขภาพในระดับชุมชน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพสถานบริการและบุคลากรด้านสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นได้อย่างทั่วถึง

แม้จังหวัดมีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีช่องว่างด้านกำลังคนและการเข้าถึงบริการในพื้นที่ห่างไกล จึงควรพัฒนาระบบสาธารณสุขปฐมภูมิ การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยเรื้อรัง การส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันยาเสพติดในเยาวชน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมเชื่อมโยงแผนงานและโครงการกับตัวชี้วัดผลลัพธ์ด้านสุขภาพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- ส่งเสริมสุขภาพะเชิงป้องกันผ่านงานอนามัยแม่และเด็ก - ส่งเสริมโภชนาการ การกีฬา และการออกกำลังกาย - ควบคุมโรคและสร้างเสริมสุขภาพในระดับชุมชน - พัฒนาศักยภาพสถานบริการและบุคลากรด้านสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการที่จำเป็นได้อย่างทั่วถึง	ยังมีช่องว่างด้านกำลังคนและการเข้าถึงบริการในพื้นที่ห่างไกล ควรเร่งพัฒนาระบบปฐมภูมิ การดูแลผู้สูงอายุ/ผู้ป่วยเรื้อรัง สุขภาพจิตและยาเสพติดในเยาวชน พร้อมนำเทคโนโลยีดิจิทัลและตัวชี้วัดผลลัพธ์มาเชื่อมโยงแผนงานให้ชัดเจนขึ้น

SDG 5: ความเท่าเทียมทางเพศ

จังหวัดนราธิวาสมีการขับเคลื่อนประเด็นความเท่าเทียมทางเพศผ่านกรอบนโยบายและแผนพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมศักยภาพและบทบาทของสตรี รวมถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อสนับสนุนให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึงโอกาสและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างเท่าเทียม แนวทาง

ดังกล่าวสะท้อนว่าประเด็นความเท่าเทียมทางเพศได้รับการยอมรับในระดับนโยบายและมีทิศทางการดำเนินงานรองรับ

อย่างไรก็ตาม ฐานข้อมูลระดับจังหวัดในปัจจุบันยังมีข้อมูลด้านเพศค่อนข้างจำกัดเมื่อเทียบกับมิติอื่น ทำให้ยังไม่สามารถประเมินผลลัพธ์และความเหลื่อมล้ำทางเพศได้อย่างรอบด้าน ดังนั้นจังหวัดจะพิจารณาพัฒนาระบบข้อมูลที่จำแนกตามเพศ ความรุนแรงการถูกปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมที่เกิดต่อเด็กและสตรี และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อใช้ติดตามความก้าวหน้า ระบุช่องว่าง และกำหนดมาตรการที่ตอบโจทย์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากรได้อย่างแม่นยำ

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- ส่งเสริมศักยภาพและบทบาทสตรีในทุกมิติ - คุ้มครองสิทธิและส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ - ขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนและการมีส่วนร่วมของสตรี	การติดตามผลด้านความเท่าเทียมทางเพศยังมีข้อมูลไม่ครอบคลุม ทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานไม่ชัดเจน

SDG 6: น้ำสะอาดและสุขาภิบาล

จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีการสำรวจและวางแผนใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำที่มีอยู่ ทั้งแม่น้ำ แหล่งน้ำดิบ น้ำบาดาล และระบบประปา เพื่อรองรับความต้องการใช้น้ำของประชาชนและกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยข้อมูลด้านน้ำบาดาลยังสะท้อนถึงศักยภาพของแหล่งน้ำในหลายพื้นที่ ซึ่งเป็นฐานสำคัญสำหรับการวางแผนจัดหาน้ำและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว

การดำเนินงานของจังหวัดมุ่งให้ระบบบริหารจัดการน้ำมีความมั่นคงและยั่งยืน ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบและการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างเหมาะสม จากศักยภาพด้านทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ จังหวัดจะเดินหน้าพัฒนาการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพและสามารถรองรับความต้องการใช้น้ำที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำและสนับสนุนการพัฒนาของจังหวัดในระยะยาว

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ - พัฒนาระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้เพียงพอ - เตรียมความพร้อมด้านน้ำรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	มีการดำเนินงานด้านทรัพยากรน้ำต่อเนื่อง แต่ยังคงพัฒนาการบริหารจัดการให้รองรับความเสี่ยงในอนาคต

SDG 7: พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้

จังหวัดนราธิวาสมีการส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกและพลังงานทดแทน โดยเฉพาะการนำทรัพยากรในพื้นที่มาใช้ผลิตไฟฟ้า รวมทั้งมีการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งผลิตพลังงานสะอาดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการใช้พลังงานทางเลือกของจังหวัดยังอยู่ในระดับต่ำ

ในระยะต่อไปจังหวัดนราธิวาสจะส่งเสริมการพัฒนาแหล่งผลิตพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่ และการสนับสนุนให้หน่วยงานและชุมชนสามารถนำพลังงานทางเลือกมาใช้ได้เพิ่มขึ้นควบคู่กับการพัฒนาทักษะช่างพลังงานชุมชน เพื่อรองรับการติดตั้งและบำรุงรักษาระบบพลังงานทางเลือกในระดับพื้นที่

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในพื้นที่ - พัฒนาโรงไฟฟ้าพลังน้ำโอกาเปะเพิ่มเป็น 930 กิโลวัตต์ - พัฒนาทักษะช่างพลังงานชุมชนเพื่อรองรับพลังงานสะอาด	การใช้พลังงานสะอาดยังมีสัดส่วนจำกัด และยังพึ่งพาพลังงานจากแหล่งดั้งเดิมสูง

SDG 9: อุตสาหกรรม นวัตกรรม

จังหวัดนราธิวาสได้ระบุให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเดินทาง การค้า และการลงทุน ทั้งการเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดน ระบบคมนาคม และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ควบคู่กับการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เป็นประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ โดยเฉพาะการแปรรูปสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมไม้ยางพารา และอุตสาหกรรมฮาลาล ซึ่งมีโอกาสเชื่อมโยงตลาดในอาเซียนและตลาดโลก นอกจากนี้ จังหวัดยังได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนพิเศษเฉพาะกิจสำหรับ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งเสริมการลงทุนในระดับที่สูงกว่าหลายพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจต่อการลงทุนในจังหวัด

อย่างไรก็ตาม ภาคอุตสาหกรรมยังมีขนาดค่อนข้างเล็ก โดย พ.ศ. 2566 มีมูลค่า 3,510 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.36 ของ GDP และอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังเป็นการผลิตขั้นต้นที่ใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน ขณะที่การลงทุนในช่วง พ.ศ. 2562-2567 ชะลอตัวจากสถานการณ์ความไม่สงบ แม้ระยะหลังเริ่มมีสัญญาณการลงทุนและการผลิตที่ดีขึ้น จังหวัดจึงควรเร่งยกระดับจากอุตสาหกรรมขั้นต้นไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการแปรรูปสินค้าเกษตรและฮาลาล เพื่อเพิ่มมูลค่าและขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงการค้าและการเดินทาง - ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรและอุตสาหกรรมฮาลาล - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ	ฐานอุตสาหกรรมยังมีขนาดเล็ก การลงทุนใหม่ต่ำ และความเชื่อมั่นนักลงทุนยังจำกัด

SDG 10: ลดความเหลื่อมล้ำ

จังหวัดนราธิวาสกำหนดการลดความเหลื่อมล้ำเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนา โดยมุ่งลดความแตกต่างด้านรายได้และสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษา สุขภาพ การทำงาน บริการภาครัฐ และโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึง สถานการณ์ทางเศรษฐกิจสะท้อนว่าระดับรายได้ของประชาชนยังอยู่ในระดับต่ำ โดย GPP ต่อหัวใน พ.ศ. 2566 อยู่ที่ 64,005 บาท ต่ำกว่าเป้าหมาย 65,000 บาท ขณะเดียวกัน จังหวัดยังให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือและพัฒนากลุ่มเปราะบาง เพื่อให้สามารถเข้าถึงโอกาสและบริการพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียม

ในมิติความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ จากข้อมูลสำรวจล่าสุด พ.ศ. 2565 พบว่า ประชากรหญิงร้อยละ 30.35 และชายร้อยละ 33.85 รายงานว่าเคยรู้สึกถูกเลือกปฏิบัติหรือถูกคุกคาม แสดงให้เห็นว่ายังมีช่องว่างด้านความเสมอภาคที่ต้องได้รับการแก้ไข ดังนั้นจังหวัดจึงเดินทางลดความเหลื่อมล้ำควบคู่กันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และโอกาส โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิ บริการ และโอกาสได้อย่างเท่าเทียม

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- มุ่งลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และโอกาสของประชาชน - ส่งเสริมการเข้าถึงบริการและสวัสดิการอย่างทั่วถึง ให้ความสำคัญกับการลดการเลือกปฏิบัติและสร้างความเสมอภาค	ประชาชนยังเผชิญความเหลื่อมล้ำและการเลือกปฏิบัติในหลายมิติ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

SDG 13: การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จังหวัดนราธิวาสเริ่มวางรากฐานการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แผนลดก๊าซเรือนกระจก และการประเมินความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อใช้ประกอบการกำหนดแนวทางพัฒนาจังหวัด โดยแผนระบุว่า การดำเนินมาตรการตามที่กำหนดมีศักยภาพลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 446,403.48 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า หรือร้อยละ 29.62 เมื่อเทียบกับกรณี BAU ภายใน พ.ศ. 2573

ขณะเดียวกัน จังหวัดยังเผชิญความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะน้ำท่วมและผลกระทบต่อภาคเกษตร จึงต้องเร่งเสริมความสามารถในการปรับตัวควบคู่กับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งนี้ ช่องว่างสำคัญอยู่ที่การผลักดันจากระดับแผนและศักยภาพการลด ไปสู่การดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่องและผลการลดการปล่อยที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงการเพิ่มความพร้อมของพื้นที่และชุมชนในการรับมือภัยพิบัติจากสภาพภูมิอากาศ

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- จัดทำฐานข้อมูลและแผนลดก๊าซเรือนกระจกระดับจังหวัด - วิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - กำหนดมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกถึง พ.ศ. 2573	การลดก๊าซเรือนกระจกยังอยู่ในระยะขับเคลื่อนตามเป้าหมาย ขณะที่จังหวัดยังเผชิญความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่รุนแรงขึ้น

SDG 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา

จังหวัดนราธิวาสมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงบริการภาครัฐ การศึกษา การประกอบอาชีพ และการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของประชาชน ขณะเดียวกัน ความสามารถในการจัดการรายได้ของภาครัฐและการพึ่งพาทรัพยากรภายในพื้นที่ยังเป็นปัจจัย

สำคัญต่อความสามารถในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการให้บริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

ด้านความร่วมมือ จังหวัดใช้เครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ประเทศเพื่อนบ้าน และองค์การระหว่างประเทศในการสนับสนุนการพัฒนา ทั้งความร่วมมือไทย-มาเลเซียภายใต้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย (Joint Development Strategy for Border Areas: JDS) และแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ตลอดจนความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศในประเด็นการพัฒนาเฉพาะด้าน อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงความร่วมมือให้เกิดการระดมทรัพยากร การลงทุน และผลประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมยังเป็นประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อเนื่อง

การดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาส	ความท้าทาย
- ขับเคลื่อนความร่วมมือไทย-มาเลเซียด้านการค้า การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน - บูรณาการภาครัฐ เอกชน และชุมชนร่วมพัฒนาพื้นที่ชายแดน	การค้าและการลงทุนชายแดนยังไม่เต็มศักยภาพ ทำให้โอกาสจากความร่วมมือยังไม่กระจายสู่พื้นที่อย่างทั่วถึง

5 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน

การติดตามและรายงานการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับจังหวัดอาศัยกรอบตัวชี้วัดสากลที่พัฒนาโดยสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UNDESA) ซึ่งเป็นฐานอ้างอิงหลักสำหรับการรายงานความก้าวหน้า SDGs ทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น

จังหวัดนราธิวาสขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับทบทวน) แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการของส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาจังหวัด ได้แก่ 1) การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเกษตร อุตสาหกรรมการค้าการลงทุนและการค้าชายแดน สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจให้ประชาชนมีรายได้อย่างยั่งยืน 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้มีคุณภาพบนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม 3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโครงข่ายคมนาคม เพื่อรองรับการเติบโตเป็นเมืองน่าอยู่ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และ 4) การพัฒนาคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และสันติสุขอย่างยั่งยืน

การทบทวนข้อมูลในรายงาน VPR พบว่า จังหวัดมีโครงการที่สอดคล้องกับ SDGs จำนวนมากและมีตัวอย่างผลสำเร็จเชิงพื้นที่ที่ชัดเจน แต่การประเมินความก้าวหน้ายังติดข้อจำกัดด้านความครบถ้วนและความต่อเนื่องของข้อมูล การจำแนกข้อมูลของกลุ่มเปราะบาง การกำหนดผลลัพธ์และค่าเป้าหมายตั้งแต่ต้นโครงการ ตลอดจนการเชื่อมโยงระหว่างงบประมาณ โครงการ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของประชาชน

ดังนั้น ในระยะต่อไป จังหวัดนราธิวาสจะยกระดับจากการรายงานโครงการที่ "สอดคล้องกับ SDGs" ไปสู่การบริหารจัดการแบบมุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based SDG Management) โดยจะกำหนดปัญหา กลุ่มเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ค่าเริ่มต้น และค่าเป้าหมายให้ชัดเจน พร้อมนำผลการติดตามกลับเข้าสู่วงจรแผนและงบประมาณของจังหวัด โดยสรุปได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงข้อค้นพบสำคัญในการผลักดันการดำเนินงาน และการดำเนินงานในลำดับถัดไป

ประเด็น	ข้อค้นพบสำคัญ	การดำเนินงานในลำดับถัดไป
ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดบางรายการยังไม่สะท้อนความก้าวหน้าตาม SDGs หรือบริบทของจังหวัดนราธิวาสได้ชัดเจน	ทบทวนและปรับตัวชี้วัดให้สะท้อนผลลัพธ์และความก้าวหน้าตาม SDGs มากขึ้น
ความต่อเนื่องของข้อมูล	ข้อมูลบางตัวไม่สามารถติดตามได้อย่างต่อเนื่อง หรือมีข้อจำกัดด้านความสอดคล้องของข้อมูลระหว่างช่วงเวลา	วางแผนการจัดเก็บและติดตามข้อมูลล่วงหน้า และกำหนดชุดข้อมูลที่ใช้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
ข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก	ตัวชี้วัดบางรายการต้องอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก มาตรฐานไม่สอดคล้อง ทำให้การติดตามข้อมูลทำได้จำกัด	กำหนดกลไกประสานและติดตามข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องจัดทำ Data Catalog, Metadata และ Data Owner

ประเด็น	ข้อค้นพบสำคัญ	การดำเนินงานในลำดับถัดไป
		Matrix พร้อมจัดทำแผนเติมช่องว่างข้อมูลตามลำดับความสำคัญ
การวัดผลลัพธ์	การรายงานส่วนใหญ่ยังเน้นผลผลิต (output) มากกว่าผลลัพธ์ (outcome)	ทบทวนรูปแบบการวัดผล โดยพิจารณาตัวชี้วัดเชิงสัดส่วน อัตรา หรือผลลัพธ์ที่สะท้อนสถานการณ์ได้เหมาะสมกว่า
การจัดสรรและเชื่อมโยงงบประมาณ	การเชื่อมโยงงบประมาณกับ SDGs และการจัดสรรทรัพยากรยังไม่สะท้อนความต้องการของพื้นที่อย่างชัดเจน	จัดทำ SDG Budget Tagging วิเคราะห์ Financing Gap และใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบการจัดสรรงบประมาณ
ประเด็นที่ผลลัพธ์ยังมีช่องว่าง	แม้มีโครงการที่สอดคล้องกับ SDGs แต่บางประเด็นยังไม่แสดงผลที่ชัดเจน	ทบทวนมาตรการจากระดับโครงการสู่การป้องกันและส่งเสริมเชิงรุก เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในระดับประชากร
ศักยภาพและความร่วมมือ	มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง	พัฒนากลไกหุ้นส่วนให้ร่วมกำหนดโจทย์ ลงทุนและติดตามผล
การเตรียม VPR และ SDG Profile รอบถัดไป	การจัดทำ VPR และ SDG Profile ทำให้เห็นข้อจำกัดด้านความพร้อมและความต่อเนื่องของข้อมูลบางตัวชี้วัด	วางแผนข้อมูลและการติดตามผลตั้งแต่ต้นรอบเพื่อให้มีข้อมูลต่อเนื่องและเปรียบเทียบความก้าวหน้าได้

5.1 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน

5.1.1 การเงินและงบประมาณเพื่อ SDGs

จังหวัดนราธิวาสมีทรัพยากรสนับสนุนจากงบประมาณจังหวัด งบประมาณตามภารกิจของส่วนราชการ (Function) งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบอื่น ๆ จากแบบรวบรวมนโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 พบโครงการ/กิจกรรมที่บันทึกไว้น้อยกว่า 206 รายการ ครอบคลุมแหล่งงบประมาณ 4 ประเภท (งบจังหวัด งบ Function งบ อปท. และงบอื่น ๆ) และเชื่อมโยงกับเป้าหมาย SDGs อย่างน้อย 15 จาก 17 เป้าหมาย (SDG 1-6 และ 8-16) โดย SDG 9 (โครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรม) มีจำนวนโครงการเชื่อมโยงมากที่สุด สะท้อนสัดส่วนงบลงทุนด้านถนน สะพาน และสิ่งก่อสร้างพื้นฐานในพื้นที่ค่อนข้างสูง สอดคล้องกับ SDG Profile จังหวัดนราธิวาส ที่ระบุว่า SDG 9 เป็นหนึ่งในเป้าหมายที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าประเทศมาก จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ฐานข้อมูลปัจจุบันยังไม่แสดงสัดส่วนงบประมาณราย SDG และรายการกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบ และโครงการจำนวนมากเชื่อมกับเป้าหมายผ่านประเภทกิจกรรมมากกว่าผลลัพธ์ที่วัดได้ จึงยังไม่สามารถตอบได้ชัดเจนว่างบประมาณแต่ละส่วนลดช่องว่างของ SDG ไດ ในพื้นที่หรือประชากรกลุ่มใด และให้ผลลัพธ์คุ้มค่ามากน้อยเพียงใด

5.1.2 ระบบข้อมูลและการยกระดับคุณภาพข้อมูล

ระบบข้อมูลเป็นข้อจำกัดสำคัญประการหนึ่งของการติดตาม SDGs จังหวัดนราธิวาส จากการคัดเลือกตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย (รวม 248 ตัวชี้วัดในกรอบสากล) พบว่ามีตัวชี้วัดที่สามารถปรับใช้กับบริบทของจังหวัดนราธิวาสได้ 164 ข้อ โดยมีตัวชี้วัดที่มีความพร้อมในการติดตามและเปรียบเทียบกับค่าประเทศได้เพียง 58 ข้อ ขณะที่เป้าหมายที่ 5 (ความเท่าเทียมทางเพศ) 6 (น้ำสะอาดและสุขอนามัย) และ 14 (ชีวิตใต้น้ำ) ยังไม่สามารถติดตามและประเมินผลได้ เนื่องจากยังขาดการเก็บข้อมูลของตัวชี้วัดหรือการเปิดเผยข้อมูลแบบสาธารณะ

ในด้านความเชื่อมโยงระหว่างงบประมาณกับผลการดำเนินงาน พบว่าโครงการในปีงบประมาณ 2569 กระจุกตัวอยู่ที่ SDG 9 มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ SDG Profile ที่ระบุว่า SDG 9 มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าประเทศมาก แต่สำหรับ SDG 7 (พลังงานสะอาด) ซึ่ง SDG Profile ระบุว่าต่ำกว่าค่าประเทศมากเช่นกัน (ส่วนแบ่งพลังงานหมุนเวียนร้อยละ 18.78) กลับไม่พบโครงการที่ระบุเชื่อมโยงชัดเจนในชุดข้อมูลปีงบประมาณนี้ จึงเป็นช่องว่างด้านการจัดสรรงบประมาณที่ควรเร่งพิจารณา ในทางกลับกัน SDG 17 (หุ้นส่วนความร่วมมือ) เป็นเป้าหมายที่จังหวัดมีผลการดำเนินงานสูงกว่าค่าประเทศ แม้ไม่มีโครงการเฉพาะในชุดข้อมูลนี้ ซึ่งน่าจะเกิดจากกลไกความร่วมมือที่ดำเนินอยู่แล้วนอกกรอบงบประมาณโครงการเดียว มากกว่าจะเป็นช่องว่างด้านข้อมูลหรือผลการดำเนินงาน

บริบทชายแดนได้และสังคมพหุวัฒนธรรมของจังหวัดทำให้การใช้ค่าเฉลี่ยรวมเพียงระดับจังหวัดอาจบดบังความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ จังหวัดนราธิวาสจึงควรพัฒนาข้อมูลจำแนกตามอำเภอ เขตเมือง ชนบท เพศ อายุ ความพิการ ชาติพันธุ์ ศาสนา และกลุ่มแรงงาน โดยดำเนินการภายใต้หลักคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและไม่สร้างความเสี่ยงต่อกลุ่มเปราะบาง

5.1.3 ความร่วมมือและภาคีการพัฒนา

จังหวัดนราธิวาสดำเนินการขับเคลื่อน SDGs โดยอาศัยความร่วมมือข้ามหน่วยงานและข้ามเขตพื้นที่ เนื่องจากประเด็นสำคัญจำนวนมากเกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายแดนใต้ การค้าชายแดนกับประเทศมาเลเซีย (ด่านสุโหงโกลก อำเภอดากู และด่านบูเกะตา) สังคมพหุวัฒนธรรม ความมั่นคงและสันติสุขในพื้นที่ ตลอดจนการเข้าถึงบริการของชุมชนทางไกลในอำเภอสือครินและอำเภอสือสาคร ในระยะต่อไป จังหวัดนราธิวาสจะใช้

คณะกรรมการขับเคลื่อน SDGs ระดับพื้นที่เป็นกลไกกลางในการกำหนดทิศทาง กลั่นกรองโครงการ ติดตามผล และระดมทรัพยากร ดังแสดงใน**ตารางที่ 13**

ตารางที่ 13 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานในประเด็นความร่วมมือและภาคีการพัฒนา

กลุ่มภาคี	บทบาทในระยะต่อไป
ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัด	กำหนดทิศทาง เห็นชอบประเด็นสำคัญ เชื่อมแผนพัฒนาจังหวัดกับ SDGs และกำกับการบูรณาการหน่วยงาน
คณะกรรมการขับเคลื่อน SDGs ระดับพื้นที่	กลั่นกรองแผน/โครงการ กำหนดเจ้าภาพตัวชี้วัด ติดตามประเมินผล และรายงานความก้าวหน้า
ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ดำเนินโครงการ จัดเก็บข้อมูล และเชื่อมผลลัพธ์ระดับตำบล-อำเภอกับภาพรวมจังหวัด
สถาบันการศึกษาและองค์กรระหว่างประเทศ	สนับสนุนวิจัย การประเมินผล ข้อมูล นวัตกรรม และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร
ภาคเอกชน หอการค้า และผู้ประกอบการ	ร่วมลงทุน พัฒนาห่วงโซ่มูลค่าเกษตร-ท่องเที่ยว-ชายแดน สนับสนุนเทคโนโลยี และยกระดับ ESG
ภาคประชาสังคม ชุมชน ช่างตีพันธุ์เยาวชน และประชาชน	ร่วมออกแบบมาตรการ สะท้อนข้อมูลจริง เข้าถึงกลุ่มเปราะบาง และร่วมติดตามผลตามหลัก LNOB

ตัวอย่างโครงการความร่วมมือ

วิสาหกิจเพื่อสังคม รักรักสามัคคีนราธิวาส (RRSMK) ดำเนินงานร่วมกับภาคีในจังหวัดนราธิวาสทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อบูรณาการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเข้ากับพื้นที่เมืองเก่านราธิวาส ยกกระดับเศรษฐกิจการท่องเที่ยวท้องถิ่น และเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ SME รายย่อยในการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนราธิวาส หอการค้าจังหวัดนราธิวาส วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส เทศบาลเมืองนราธิวาส และเครือข่ายชุมชนเมืองเก่า 5 ชุมชน

โครงการ: การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในบริบทเมืองเก่านราธิวาส มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางในพื้นที่เป้าหมาย 5 ชุมชน ได้แก่ ตลาดเก่า กะลาตาแป ทำเรือ 2000 หลัง ตลาดสดบาละฮิล และกะลาปาเย แบ่งเป็น 2 แนวทางคู่ขนาน คือ (1) สายการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การสำรวจและจัดทำบัญชีมรดกและศักยภาพของชุมชนด้วยกรอบทุนชุมชน (Community Capitals Framework) ครอบคลุมทุนด้านคน วัฒนธรรม กายภาพ ธรรมชาติ และสังคม เพื่อออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และ (2) สายการพัฒนาศักยภาพชุมชน การฝึกอบรม

"ไค้รูนเยาว์" การสร้างความตระหนักรู้ด้าน SDGs และการท่องเที่ยวมรดกสีเขียว รวมถึงการสนับสนุนกลุ่มสตรีและช่างฝีมือในการยกระดับผลิตภัณฑ์อาหารและหัตถกรรมท้องถิ่น ดังแสดงในรูปที่ 37

รูปที่ 37 การดำเนินงานภายใต้โครงการวิสาหกิจเพื่อสังคม รู้รักสามัคคีนราธิวาส (RRSMK)

ความยั่งยืนของโครงการ

โครงการวางกลไกความยั่งยืนไว้ 2 ด้าน ได้แก่ (1) การถ่ายทอดภูมิปัญญาข้ามรุ่น ผ่านการจับคู่นักเรียนท้องถิ่นกับผู้อาวุโส ช่างฝีมือ และหมอพื้นบ้านโดยตรง เพื่อลดความเสี่ยงจากการขาดผู้สืบทอด และสร้างบุคลากรท้องถิ่นที่สามารถดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวได้เองในระยะยาว และ (2) การแปลงทุนทางวัฒนธรรมเป็นฐานเศรษฐกิจชุมชน โดยพัฒนาการละเล่น หัตถกรรม และอาหารพื้นถิ่นให้เป็นสินค้าและบริการที่สร้างรายได้ ควบคู่กับการวางเครือข่ายความร่วมมือระยะยาวกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัด เพื่อให้การบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยวและการดูแลสภาพแวดล้อมของชุมชนดำเนินต่อเนื่องได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากภายนอกในทุกกรอบการดำเนินงาน ดังรูปที่ 38

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนในบริบทเมืองเก่านราธิวาส วิสาหกิจเพื่อสังคม รู้รักสามัคคีนราธิวาส (RRSMK)

รูปที่ 38 ผลการดำเนินงานภายใต้โครงการวิสาหกิจเพื่อสังคม รู้รักสามัคคีนราธิวาส (RRSMK)

5.1.4 การเสริมสร้างศักยภาพและการพัฒนากลไก

จังหวัดนราธิวาสจะพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ครอบคลุมการเชื่อมโยงแผนและงบประมาณกับ SDGs การกำหนด Theory of Change การพัฒนาตัวชี้วัดผลลัพธ์ การจัดการข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ และการประเมินผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบาง โดยจะจัดชุดความรู้ให้เหมาะกับผู้บริหาร นักวิเคราะห์แผน เจ้าของข้อมูล หน่วยงานปฏิบัติ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดนราธิวาส จะนำหลัก Leave No One Behind มาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ โดยกำหนดให้โครงการสำคัญระบุกลุ่มที่อาจเข้าไม่ถึงบริการ อุปสรรคที่เผชิญ และมาตรการลดอุปสรรคอย่างชัดเจน โดยเฉพาะครัวเรือนยากจน แรงงานนอกระบบ เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ประชาชนในพื้นที่สูงและห่างไกล กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ไม่มีสัญชาติ และผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ชายแดน

นอกจากนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อน SDGs มีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ในเชิงงบประมาณ จังหวัดนราธิวาสวางแนวทางประยุกต์ใช้ SDG Budget Tagging ในกระบวนการจัดทำและติดตามงบประมาณรายปี โดยกลไกดังกล่าวจะช่วยให้หน่วยงานทุกระดับสามารถเชื่อมโยงโครงการและการใช้จ่ายภาครัฐเข้ากับเป้าหมาย SDGs ที่จังหวัดให้ความสำคัญได้อย่างเป็นระบบ ลดความเสี่ยงของการรายงานที่ขาดหลักฐานเชิงงบประมาณรองรับ และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายบนฐานข้อมูลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

รายละเอียดอื่น ๆ สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่

United Nations Development Programme. (2567). SDG Budget Tagging: A proposal to measure SDG financing.

<https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-03/undp-dfs-sdg-budget-tagging.pdf>

5.2 บทสรุปและการดำเนินงานในลำดับถัดไป

5.2.1 ข้อค้นพบหลักและบทเรียนสำคัญ

รายงาน VPR ของจังหวัดนราธิวาส สะท้อนว่าจังหวัดมีฐานการดำเนินงานที่เข้มแข็งจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดกับ SDGs และมีโครงการจำนวนมากที่ตอบโจทย์พื้นที่ อย่างไรก็ตาม การมีโครงการจำนวนมากยังไม่เพียงพอที่จะยืนยันว่าช่องว่างการพัฒนาได้ลดลง เพราะบางเป้าหมายยังมีผลการดำเนินงานต่ำหรือถดถอย และหลายตัวชี้วัดยังไม่มีข้อมูลเพียงพอ

จากการทบทวน จังหวัดนราธิวาส พบว่า VPR สามารถใช้เป็นกระบวนการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องมิใช่เพียงรายงานปลายรอบ ในระยะต่อไปจังหวัดนราธิวาสจะทบทวนตัวชี้วัดให้สะท้อนผลลัพธ์ กำหนดการจัดเก็บข้อมูลล่วงหน้า เชื่อมงบประมาณกับ Priority SDGs และใช้ผลการติดตามเพื่อปรับโครงการและจัดสรรทรัพยากรในลำดับต่อไป

5.2.2 กลไกติดตามผลและกรอบการทบทวน

จังหวัดนราธิวาสจะบูรณาการการติดตาม SDGs เข้ากับวงจรการบริหาร แผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปี และงบประมาณ โดยจะกำหนดเจ้าภาพตัวชี้วัดและโครงการสำคัญให้ชัดเจน พร้อมจัดรอบติดตามตั้งแต่รายไตรมาส ราย 6 เดือน และรายปี เพื่อให้สามารถแก้ไขอุปสรรค ทบทวนแนวโน้ม และกำหนดลำดับความสำคัญสำหรับปีถัดไป

สำหรับรอบการจัดทำรายงาน VPR กำหนดกรอบการทบทวนการดำเนินงานจังหวัดสามารถกำหนดให้สอดคล้องกับรอบการจัดทำรายงานการทบทวนการดำเนินงานระดับชาติโดยสมัครใจ (VNR) ทุกๆ 4 ปี หรือรอบแผนพัฒนาจังหวัด ตามความเห็นสมควรของแต่ละจังหวัด โดยจังหวัดนราธิวาส จะนำเสนอผลการติดตามผ่าน Narathiwat SDG Dashboard และรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร โดยเชื่อมโยงข้อมูลโครงการ งบประมาณ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์ พร้อมเปิดเผยข้อมูลที่ไม่กระทบสิทธิส่วนบุคคลต่อสาธารณะ เพื่อเสริมความโปร่งใสและเปิดพื้นที่ให้ภาคีร่วมตรวจสอบและเสนอแนวทางปรับปรุง ดังแสดงใน**ตารางที่ 14**

ตารางที่ 14 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานในประเด็นกลไกติดตามผลและรอบการทบทวน

ติดตามโครงการ งบประมาณ ความเสี่ยง และผลผลิตของหน่วยงาน	แก้ไขอุปสรรคและปรับแผนดำเนินงาน	ติดตามโครงการ งบประมาณ ความเสี่ยง และผลผลิตของหน่วยงาน
ปรับปรุงตัวชี้วัด ตรวจสอบคุณภาพข้อมูล และทบทวน SDG Gaps	ปรับมาตรการและเร่งเติมช่องว่างข้อมูล	ปรับปรุงตัวชี้วัด ตรวจสอบคุณภาพข้อมูล และทบทวน SDG Gaps
ทบทวนความก้าวหน้าทั้ง 16 SDGs พร้อมรับฟังความคิดเห็น	ประกอบแผนปฏิบัติราชการและงบประมาณปีถัดไป	ทบทวนความก้าวหน้าทั้ง 16 SDGs พร้อมรับฟังความคิดเห็น
จัดทำรายงาน VPR ประเมินผลลัพธ์เชิงลึกและทบทวน Priority SDGs	เชื่อมโยงกับรายงาน VNR ระดับชาติ ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด และสื่อสารต่อสาธารณะ	จัดทำรายงาน VPR ประเมินผลลัพธ์เชิงลึกและทบทวน Priority SDGs

เอกสารอ้างอิง

รายงานฉบับนี้อ้างอิงเอกสารและแหล่งข้อมูลต่อไปนี้ จัดเรียงตามลำดับอักษร โดยแยกเป็นเอกสารภาษาไทยและเอกสารภาษาอังกฤษ

เอกสารภาษาไทย

กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: รายงานรายจังหวัด จังหวัดนราธิวาส. จาก https://thaimsw.pcd.go.th/report_province.php?year=2568&province=76

กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ข้อมูลการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2564–2568 และภาพรวมประเทศ พ.ศ. 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://thaimsw.pcd.go.th/>

กรมควบคุมมลพิษ. (2569). ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: จังหวัดนราธิวาส และภาพรวมประเทศ พ.ศ. 2564–2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://thaimsw.pcd.go.th/>

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (ม.ป.ป.). [ข่าวการสำรวจสถานภาพแหล่งหญ้าทะเล จังหวัดนราธิวาส]. จาก <https://newweb.dmcr.go.th/detailAll/64479/nws/>

กรมที่ดิน. (2568). รายงานปริมาณเอกสารสิทธิในที่ดิน ณ เดือนกันยายน 2568 [ข้อมูลไม่ได้ตีพิมพ์].

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2566). ข้อมูลและแผนที่ตำแหน่งที่ตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน [ชุดข้อมูล]. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://pei.dede.go.th/dataset/gis-002>

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2568). รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะงานปรับปรุงประสิทธิภาพและเพิ่มกำลังผลิตโครงการไฟฟ้าพลังน้ำไวกาเปาะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2569, จาก https://www.dede.go.th/uploads/TOR_fc425cdbf1.pdf?updated_at=2025-05-01T02%3A12%3A49.338Z และ <https://www.dede.go.th/articles?id=19099>

กรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). สถิติการค้าชายแดน [ไฟล์ข้อมูล]. จาก https://www.customs.go.th/data_files/e2fa4b0148861661ad1c56cb70e5d7fb.pdf

กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). ระบบรายงานตัวชี้วัด (Health KPI). จาก <https://healthkpi.moph.go.th/kpi2/kpi/index2/>

- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2567). รายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนราธิวาส (SDG Profile Narathiwat). สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www.undp.org/publications/SDG-profile-narathiwat>
- จังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). ข้อมูลทั่วไปจังหวัด. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www2.narathiwat.go.th/nara2016/content/general>
- จังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). เอกสารข้อมูลโครงการสะพานข้ามแม่น้ำโกลกแห่งที่ 2. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2569, จาก https://www2.narathiwat.go.th/nara2016/files/com_order/2024-11_d3d9c480de50e61.pdf
- จังหวัดนราธิวาส. (2567). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. จาก https://www2.narathiwat.go.th/nara2016/files/com_news_develop/2024-04_58b4c08c17ade48.pdf
- จังหวัดนราธิวาส. (2567). รายงานผลกิจกรรม “กองทุนบุญ ขยะต่อชีวิต”. จาก https://www2.narathiwat.go.th/nara2016/files/com_news_report/2024-12_77cd4beedaa870c.pdf
- จังหวัดนราธิวาส. (2569). เอกสาร 5 แบบรายงาน SDGs จังหวัดนราธิวาส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์].
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2568). แผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2568. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2569, จาก https://msdhs.go.th/news_view.php?nid=37614
- จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดนราธิวาส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://www2.narathiwat.go.th/nara2016/news_develop_plan
- จังหวัดนราธิวาส. (2568). แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://www2.narathiwat.go.th/nara2016/news_develop_plan
- จังหวัดนราธิวาส. (2569). แบบรวบรวมโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์].

- ที่ทำการปกครองจังหวัดนราธิวาส. (2569). จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบ [ชุดข้อมูล]. ระบบบัญชีข้อมูลจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://narathiwat.gdcatalog.go.th/dataset/32_04
- ผู้จัดการออนไลน์. (ม.ป.ป.). [ข่าวโครงการ Padee Complex อำเภอสุไหงปาดี]. จาก <https://mgronline.com/south/detail/9640000056821>
- ผู้จัดการออนไลน์. (ม.ป.ป.). [ข่าวโครงการสะพานข้ามแม่น้ำโกลกแห่งที่ 2]. จาก <https://mgronline.com/business/detail/9680000033579>
- ระบบบัญชีข้อมูลจังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). ชุดข้อมูลขยะมูลฝอย. จาก https://narathiwat.gdcatalog.go.th/dataset/11_05/resource/6eb9659d-44a2-4ba1-92ec-bd0948ffdc9c
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). รายงานสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2566–2568. จาก https://narathiwat.mots.go.th/images/v2022_35fc8985-f270-4174-ae3d-93b147c97bf7.pdf
- สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนราธิวาส. (2568). ข้อมูลผู้ประกันตน จำแนกตามมาตรา จังหวัดนราธิวาส ปี 2566–2568 [ข้อมูลไม่ได้ตีพิมพ์].
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). [ข่าวโครงการระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมเมืองนราธิวาส]. จาก <https://narathiwat.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/442859>
- สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์. (ม.ป.ป.). [ข่าวกองทุนบุญ ขยะต่อชีวิต จังหวัดนราธิวาส]. จาก <https://thainews.prd.go.th/thainews/news/view/658599/?bid=1>
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนราธิวาส. (2569). สถานการณ์อุทกภัยและดินถล่ม [ชุดข้อมูล]. ระบบบัญชีข้อมูลจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://narathiwat.gdcatalog.go.th/dataset/13-02>
- สำนักงานพลังงานจังหวัดนราธิวาส. (2567). ข้อมูลกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน จังหวัดนราธิวาส ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 [ข้อมูลไม่ได้ตีพิมพ์].
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนราธิวาส. (2567). ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://narathiwat.moc.go.th/th/file/get/file/20240907d41d8cd98f00b204e9800998ecf8427e230102.pdf>

- สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส. (2568). รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานจังหวัดนราธิวาส ประจำปี 2567. จาก <https://narathiwat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/80/2025/02/รายงานสถานการณ์-ปี-2567.pdf>
- สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส. (ม.ป.ป.). แผนที่จังหวัดนราธิวาส [อินโฟกราฟิก]. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2569, จาก <https://narathiwat.nso.go.th/statistical-information-service/infographic-interactive/infographic/infographic-00.html>
- สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส. (2566). รายงานสถิติจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://narathiwat.nso.go.th/images/provincecialstaticalreport/2023/2023narathiwatstreportcompress2.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2568). การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2026/20251126091907_74347.pdf
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). สถิติคดีอาญา [ไฟล์ข้อมูล]. จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/downloadFile/stat_impt/jw/file_xls_th
- สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ. (2566). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566–2570).
- สำนักงานสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580).
- สำนักงานสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570).
- สำนักงานสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ฉบับเดือนกันยายน 2566. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th>
- สำนักงานสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ([ปี]). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566–2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม).
- สำนักงานสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2565. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th/info/gross-regional-and-provincial-product/>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2567. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/09/Final-Report-2024_as-of-20250912.pdf

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2569). ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www.nesdc.go.th/info/gross-regional-and-provincial-product/>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (ม.ป.ป.). ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP). สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://www.tpmap.in.th>

กรมป่าไม้. (ม.ป.ป.). รายงานการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2567 (จังหวัดนราธิวาส). สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2569, จาก <https://data.forest.go.th/dataset/dc4e33df-5397-41b1-9b42-4e6b30273684/resource/487873a3-4cf5-49e0-90d7-2fb0614e6cb3/download/-2567.pdf>

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2569). สถิติประชากรรายอายุ แยกตามช่วงอายุและเพศ จังหวัดนราธิวาส ข้อมูลปี 2568. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2569, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/>

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (ม.ป.ป.). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (รายเดือน). จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>

www.sungaipadee.go.th. (ม.ป.ป.). [ข่าวโครงการ Padee Complex]. จาก https://www.sungaipadee.go.th/news-detail?hd=1&dolP=1&checkIP=chkIP&id=816&checkAdd=chkAd&dum=43169_ypk

เอกสารภาษาอังกฤษ

Royal Thai Government. (2025). Thailand's Voluntary National Review on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development 2025. United Nations High-Level Political Forum on Sustainable Development.

SDG Port. (n.d.). SDG Port [Website]. Retrieved September 22, 2026, from <https://www.sdgport-th.org>

The 101 World. (n.d.). [Article on NEETs in Narathiwat]. Retrieved from
<https://www.the101.world/neets-in-narathiwat/>

United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2020). Global guiding elements for voluntary local reviews (VLRs) of the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations.

United Nations Development Programme, Independent Evaluation Office. (2022). Formative evaluation of the integration by UNDP of the principles of leaving no one behind. United Nations Development Programme.
<https://erc.undp.org/evaluation/documents/download/21854>

United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (2020). Asia-Pacific regional guidelines on voluntary local reviews: Reviewing local progress to accelerate action for the Sustainable Development Goals. United Nations.

UNICEF Thailand. (n.d.). In-depth research on youth NEET in Thailand.
<https://www.unicef.org/thailand/media/10746/file/In-depth%20research%20on%20youth%20NEET%20in%20Thailand.pdf>

ภาคผนวก (ANNEX)

ภาคผนวก 1 : ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัด

เพื่อสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างการดำเนินงานของจังหวัดนราธิวาสกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) รายงานฉบับนี้คัดเลือกตัวชี้วัดจากตารางผลการประเมินตัวชี้วัดทั้ง 17 เป้าหมาย ดัง**ตารางที่ 15** เพื่อแสดงภาพรวมของตัวชี้วัดที่จังหวัดนราธิวาสติดตามผล อันเป็นประโยชน์ต่อการประเมินความก้าวหน้าเชิงปฏิบัติ และสนับสนุนการวางแผนจัดลำดับความสำคัญของโครงการในระยะต่อไป

ตารางที่ 15 ภาพรวมของสถานะตัวชี้วัด SDGs จังหวัดนราธิวาส

1 NO POVERTY	2 ZERO HUNGER	3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING	4 QUALITY EDUCATION	5 GENDER EQUALITY	6 CLEAN WATER AND SANITATION	7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY	8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH	9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE	10 REDUCED INEQUALITIES	11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES	12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION	13 CLIMATE ACTION	14 LIFE BELOW WATER	15 LIFE ON LAND	16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS	17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS
1.1	2.1	3.1	4.1	5.1	6.1	7.1	8.1	9.1	10.1	11.1	12.1	13.1	14.1	15.1	16.1	17.1
1.2	2.2	3.2	4.2	5.2	6.2	7.2	8.2	9.2	10.2	11.2	12.2	13.2	14.2	15.2	16.2	17.2
1.3	2.3	3.3	4.3	5.3	6.3	7.3	8.3	9.3	10.3	11.3	12.3	13.3	14.3	15.3	16.3	17.3
1.4	2.4	3.4	4.4	5.4	6.3	7.a	8.4	9.4	10.4	11.4	12.4	13.a	14.4	15.4	16.4	17.4
1.5	2.5	3.5	4.5	5.5	6.4	7.b	8.5	9.5	10.5	11.5	12.5	13.b	14.5	15.5	16.5	17.5
1.a	2.a	3.6	4.6	5.6	6.5		8.6	9.a	10.6	11.6	12.6	13.c	14.6	15.6	16.6	17.6
1.b	2.b	3.7	4.7	5.a	6.6		8.7	9.b	10.7	11.7	12.7		14.7	15.7	16.7	17.7
	2.c	3.8	4.a	5.b	6.a		8.8	9.c	10.a	11.a	12.8		14.a	15.8	16.8	17.8
		3.9	4.b	5.c	6.b		8.9		10.b	11.b	12.a		14.b	15.9	16.9	17.9
		3.a	4.c				8.a		10.c	11.c	12.b		14.c	15.a	16.10	17.10
		3.b					8.b				12.c			15.b	16.a	17.11
		3.c												15.c	16.b	17.12
		3.d														17.13
																17.14
																17.15
																17.16
																17.17
				ก้าวหน้า (Progressing)									ถดถอย (Regressing)			
				ทรงตัว (Stable)									ข้อมูลไม่เพียงพอ (Insufficient Data)			

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดนราธิวาสครอบคลุมตัวชี้วัดใน 14 เป้าหมาย (SDG 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16 และ 17) ดังแสดงใน**ตารางที่ 16** รวมทั้งสิ้น 66 ตัวชี้วัด หรือ 79 รายการเมื่อนับตัวชี้วัดย่อยที่แยกตามระดับการศึกษา เพศ หรือหน่วยวัด ในจำนวนนี้ 29 รายการเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P) ส่วน SDG 5 และ SDG 6 ยังไม่สามารถติดตามได้ในปัจจุบันเนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูลระดับจังหวัด และ SDG 14 มีตัวชี้วัดที่ปรับใช้กับบริบทของจังหวัดได้ 3 ตัวชี้วัด แต่ยังไม่มีความพร้อมสำหรับติดตามและประเมินผล

เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศ ตัวชี้วัดที่จัดระดับได้ 63 รายการ อยู่ในระดับ 1 (ต่ำกว่าค่าประเทศมากที่สุด) 29 รายการ ระดับ 2 จำนวน 7 รายการ ระดับ 3 จำนวน 5 รายการ และระดับ 4 (สูงกว่าค่าประเทศมากที่สุด) 22 รายการ ส่วนอีก 16 รายการยังไม่มีการจัดระดับ ตารางต่อไปนี้แสดงรายการตัวชี้วัดตามลำดับเป้าหมายเพื่อสะท้อนภาพรวมขอบเขตการรายงานของจังหวัด

หมายเหตุ: P หมายถึงตัวชี้วัดทดแทน (Proxy indicator) ระดับ 1–4 สะท้อนผลการดำเนินงานเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยระดับ 4 คือสูงกว่าค่าประเทศมากที่สุด และระดับ 1 คือต่ำกว่าค่าประเทศมากที่สุด

ตารางที่ 16 ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัดนราธิวาส

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
SDG 1: ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่			
1.2.1	สัดส่วนคนจน ด้านรายจ่ายอุปโภคบริโภค (ร้อยละ)	28.74	1
1.2.2	สัดส่วนคนจนเป้าหมาย (TPMAP) (ร้อยละ)	11.09	2
1.3.1	สัดส่วนแรงงานที่มีสวัสดิการ (ร้อยละ)	34.47	1
1.4.2	สัดส่วนของประชากรที่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน (ร้อยละ) P	88.68	4
1.5.1	ประชากรที่ประสบภัยพิบัติ (คนต่อแสนประชากร) P	8,001.46	1

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1.5.2 (a)	การสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยตรงอันมีผลต่อ GDP โลก ความเสียหายที่เกิดกับโครงสร้างพื้นฐาน (ล้านบาท)	135.45	—
SDG 2: ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ รวมถึงส่งเสริมเกษตรกรรมแบบยั่งยืน			
2.2.1	ความชุกของภาวะเตี้ยแคระแกร็น (ร้อยละ)	24.37	1
2.2.2 (a)	ความชุกของภาวะทุพโภชนาการ (ผอมแห้ง) (ร้อยละ)	13.97	1
2.2.2 (b)	ความชุกของภาวะทุพโภชนาการ (ภาวะอ้วน) (ร้อยละ)	6.27	4
2.2.3	ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ มีภาวะโลหิตจาง P	17.07	2
2.3.1	มูลค่าการผลิตภาคการเกษตรต่อหน่วยแรงงาน (บาท/คน/ปี) P	89,677.20	2
SDG 3: สร้างหลักประกันให้คนมีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับคนทุกวัย			
3.1.1	อัตราส่วนการตายของมารดาต่อการเกิดมีชีพ (คนต่อแสนประชากร)	53.27	1
3.2.1	อัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (อัตราการตายต่อการเกิด 1,000 คน)	13.68	1
3.3.1	จำนวนผู้ติดเชื้อ HIV รายใหม่ (คนต่อพันประชากร)	0.019	4
3.3.3	อัตราการเกิดโรคมาลาเรีย (คนต่อพันประชากร)	0.17	4
3.3.4	อัตราการเกิดโรคไวรัสตับอักเสบบี (คนต่อแสนประชากร)	4.60	4
3.4.2	อัตราการฆ่าตัวตาย (คนต่อแสนประชากร)	1.10	4
3.5.1	ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดที่ได้รับจำหน่ายครบตามเกณฑ์ (ร้อยละ) P	66.88	4

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
3.6.1	อัตราผู้เสียชีวิตจากการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน (คนต่อแสนประชากร)	18.01	4
3.8.1	ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ร้อยละ) P	99.86	4
3.9.1	อัตราป่วยโรคทางเดินหายใจจากมลพิษสิ่งแวดล้อม (คนต่อแสนประชากร) P	2.86	4
3.c.1	ความหนาแน่นและการกระจายตัวของบุคลากรด้านสาธารณสุข (คนต่อหมื่นประชากร)	30.14	2
SDG 4: สร้างหลักประกันให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต			
4.1.1	คะแนน O-NET นักเรียน ม.6 P	26.41	1
4.1.2 (a)	อัตราการสำเร็จการศึกษา (ประถมศึกษา) (ร้อยละ)	98.26	–
4.1.2 (b)	อัตราการสำเร็จการศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้น) (ร้อยละ)	90.48	–
4.1.2 (c)	อัตราการสำเร็จการศึกษา (มัธยมศึกษาตอนปลาย) (ร้อยละ)	95.99	–
4.1.2 (d)	อัตราการสำเร็จการศึกษา (อาชีวศึกษา) (ร้อยละ)	54.35	–
4.2.1	เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย (ร้อยละ) P	89.59	3
4.2.2	อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (1 ปีก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)	83.79	–
4.3.1	อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในระบบ นอกระบบการศึกษา (ร้อยละ)	51.68	1
4.5.1 (a)	ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศของนักเรียน (ระดับมัธยมปลายสายสามัญ)	1.64	–
4.5.1 (b)	ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศของนักเรียน (ระดับมัธยมปลายสายอาชีวศึกษา)	0.38	–
4.a.1 (a)	ร้อยละสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพดีขึ้นไป (ก่อนประถมศึกษา)	54.55	–

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
4.a.1 (c)	ร้อยละสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพดีขึ้นไป (มัธยมศึกษาตอนต้น)	100.00	—
4.a.1 (d)	ร้อยละสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพดีขึ้นไป (มัธยมศึกษาตอนปลาย)	100.00	—
SDG 5: การยุติการเลือกปฏิบัติทางเพศ และส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ			
ยังไม่สามารถติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดในเป้าหมายนี้ได้ในปัจจุบัน			
SDG 6: สร้างหลักประกันให้มีน้ำสะอาดใช้และสุขอนามัยสำหรับทุกคน รวมถึงการบริหารจัดการที่ยั่งยืน			
ยังไม่สามารถติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดในเป้าหมายนี้ได้ในปัจจุบัน			
SDG 7: สร้างหลักประกัน ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้และยั่งยืน			
7.2.1 (b)	ส่วนแบ่งการใช้พลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าขั้นสุดท้าย (กิโลวัตต์ต่อ 1,000 กิกะวัตต์) P	18.78	1
7.b.1 (a)	การผลิตพลังงานหมุนเวียนที่ติดตั้ง (MW)	5.85	—
7.b.1 (b)	การผลิตพลังงานหมุนเวียนที่ติดตั้ง (วัตต์ต่อหัว)	7.28	1
SDG 8: ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และการมีงานทำที่เหมาะสมสำหรับทุกคน			
8.1.1	อัตราการเติบโตรายปีของรายได้ที่แท้จริงต่อหัวประชากร (ร้อยละ)	-0.68	1
8.2.1	อัตราการเติบโตรายปีของรายได้ที่แท้จริงต่อประชากรผู้มีงานทำ (ร้อยละ)	5.25	4
8.3.1	สัดส่วนการจ้างงานในระบบในการจ้างงานทั้งหมด (ร้อยละ)	47.55	4
8.5.2	อัตราการว่างงาน จำแนกตามเพศ อายุ และความพิการ (ร้อยละ)	5.59	1

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
8.6.1	สัดส่วนของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา จ้างงาน หรือฝึกอบรม (ร้อยละ)	18.65	1
8.8.1	การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน (คนต่อแสนประชากร) P	5.36	4
8.9.1 (a)	รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (ล้านบาท) P	2,070.26	–
8.9.1 (b)	อัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (ร้อยละ) P	20.32	1
SDG 9: สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมนวัตกรรมในทุกอุตสาหกรรม			
9.1.1	หมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปี (ร้อยละ) P	54.91	3
9.2.1 (a)	มูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ร้อยละ)	6.58	1
9.2.1 (b)	มูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่อหัว (บาทต่อหัว)	3,812.65	1
9.2.2	สัดส่วนการจ้างงานในอุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ)	5.60	1
9.5.2	สัดส่วนนักวิจัยต่อประชากร 1 ล้านคน	369.21	1
9.c.1	สัดส่วนประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือเคลื่อนที่ (ร้อยละ)	76.71	2
SDG 10: ลดความไม่เสมอภาคภายใน และระหว่างประเทศ			
10.3.1 (a)	สัดส่วนผู้หญิงที่รู้สึกว่าจะถูกเลือกปฏิบัติหรือถูกคุกคาม (ร้อยละ)	30.35	1
10.3.1 (b)	สัดส่วนผู้ชายที่รู้สึกว่าจะถูกเลือกปฏิบัติหรือถูกคุกคาม (ร้อยละ)	33.85	1
SDG 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิทัศน์และยั่งยืน			
11.5.1	จำนวนผู้เสียชีวิต สูญหาย และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติ (คนต่อแสนประชากร) P	8,001.46	1

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
11.5.2 (a)	การสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยตรงอันมีผลต่อ GDP โลก ความเสียหายที่เกิดกับโครงสร้างพื้นฐาน (ล้านบาท)	135.45	—
11.6.1	สัดส่วนขยะมูลฝอยในเขตเมืองที่ถูกจัดเก็บและทิ้งอย่างเหมาะสม (ร้อยละ)	12.96	1
11.6.2	ค่าเฉลี่ยทั้งปีของฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) P	14.09	4
11.7.2 (a)	สัดส่วนผู้หญิงที่ประสบความรุนแรงทางร่างกายจากการถูกปล้นหรือทำร้าย (ร้อยละ) P	0.00	4
11.7.2 (b)	สัดส่วนผู้ชายที่ประสบความรุนแรงทางร่างกายจากการถูกปล้นหรือทำร้าย (ร้อยละ) P	0.00	4
SDG 12: สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน			
12.4.2 (a)	ของเสียอันตรายชุมชนต่อหัว (กิโลกรัม) P	0.01	4
12.4.2 (b)	สัดส่วนของเสียอันตรายชุมชนที่ถูกส่งไปกำจัด (ร้อยละ) P	100.00	4
12.5.1	อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (ร้อยละ) P	42.00	4
12.a.1	กำลังการผลิตพลังงานหมุนเวียนที่ได้รับการติดตั้งแล้ว (วัตต์ต่อหัว)	7.28	1
SDG 13: เร่งต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น			
13.1.1	จำนวนประชากรผู้ประสบภัยพิบัติ (คนต่อแสนประชากร)	8,001.46	1
SDG 14: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน			
มีตัวชี้วัดที่ปรับใช้กับบริบทของจังหวัดได้ 3 ตัวชี้วัด แต่ยังไม่สามารถติดตามและประเมินผลได้ในปัจจุบัน			

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
SDG 15: ปกป้อง พืชพันธุ์ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียดiversityทางชีวภาพ			
15.1.1	สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ดินทั้งหมด (ร้อยละ)	26.39	2
SDG 16: ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ			
16.1.1	การจับกุมคดีฆ่าผู้อื่นและทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย (คดีต่อแสนประชากร) P	2.94	1
16.1.2	การเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง (คนต่อแสนประชากร)	4.83	–
16.1.3	การจับกุมในคดีพยายามฆ่า ทำร้ายร่างกาย และข่มขืนกระทำชำเรา (คดีต่อแสนประชากร) P	5.85	4
16.2.2	จำนวนผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ (คนต่อแสนประชากร) P	2.35	1
16.3.2	สัดส่วนของผู้ต้องขังที่ 1) อุทธรณ์-ฎีกา 2) ใต้สวน-พิจารณา 3) สอบสวน ต่อจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด (ร้อยละ)	21.71	2
16.4.2	สถิติคดีอาญาคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย (คดีต่อแสนประชากร) P	31.73	4
16.5.1	ผลคะแนน ITA ข้อ E4 การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ (คะแนน) P	97.14	3
16.6.2	ITA หมวด 6 คุณภาพการดำเนินงาน (คะแนน) P	84.94	3
16.b.1	ITA ข้อ E2 การให้บริการและปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมของเจ้าหน้าที่ (คะแนน) P	82.82	3
SDG 17: เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน			

ตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัดหรือชื่อชุดข้อมูล (กรณีเป็นตัวชี้วัดทดแทน (P))	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
17.1.1	สัดส่วนรายได้ภาครัฐต่อ GDP จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ (ร้อยละ)	26.48	4
17.1.2	สัดส่วนงบประมาณภายในประเทศที่จัดสรรจากภาษี (ร้อยละ)	2.42	1
17.8.1	สัดส่วนประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ)	44.90	1
17.17.1	จำนวนเงินดอลลาร์สหรัฐที่เห็นชอบให้ใช้ในโครงการความร่วมมือภาครัฐ-เอกชน และประชาสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ล้านบาท)	331.00	—

ภาคผนวก 2 : ระเบียบวิธี และกระบวนการจัดทำรายงาน (METHODOLOGY AND PROCESS FOR PREPARATION OF THE REVIEW)

การจัดทำรายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด (Voluntary Provincial Review: VPR) ดำเนินการตามแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP) ร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปปรับใช้และขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำรายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัดของประเทศไทย โดยใช้กระบวนการที่เป็นระบบ โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ครอบคลุมการวางแผน การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนา การจัดทำรายงาน และการตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้รายงานสะท้อนบริบทและสถานการณ์การพัฒนาของจังหวัดได้อย่างตรงประเด็น

1) กระบวนการจัดทำรายงาน

กระบวนการจัดทำรายงานฉบับนี้ยึดหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Decision Making) ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency and Accountability) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Participation) และการคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความจำเป็นในการพัฒนากับศักยภาพในการขับเคลื่อนของจังหวัดนราธิวาส โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ระยะสำคัญ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวางแผนและกำหนดกลไกการดำเนินงาน (Planning and Institutional Arrangement)

การสร้างกรอบการดำเนินงานและกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากการประชุมเปิดโครงการ (Kick-off Meeting) เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต และแนวทางการดำเนินงานของโครงการ จากนั้นจึงดำเนินการระบุและวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Mapping) เพื่อให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดนราธิวาส รวมถึงกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการจัดทำรายงาน ตลอดจนร่วมกันออกแบบระเบียบวิธีสำหรับการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย SDGs ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดประเด็นที่จะนำเสนอเชิงลึกภายในรายงาน

ในระยะดังกล่าว ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความสำคัญของ SDGs โดยอาศัยกรอบแนวคิดที่พิจารณาทั้ง "ผลกระทบ" (Impact) และ "ปัจจัยสนับสนุน" (Enabling Factors) เพื่อสะท้อนทั้งระดับความจำเป็นของการพัฒนาและศักยภาพของจังหวัดนราธิวาสในการผลักดันการดำเนินงาน วิธีการดังกล่าวช่วยลดอคติจากการพิจารณาเชิงความเห็นเพียงอย่างเดียว และส่งเสริมให้การคัดเลือกประเด็นสำคัญตั้งอยู่บนหลักฐานเชิงประจักษ์และข้อมูลที่ตรวจสอบได้

ระยะที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและป้อนข้อมูล (Data Collection and Inputs)

เป็นขั้นตอนสำคัญของการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของจังหวัดนราธิวาส จากฐานข้อมูลตัวชี้วัด SDGs ข้อมูลสถิติ แผนพัฒนา และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ ความก้าวหน้า ปัญหา และข้อจำกัดของจังหวัดนราธิวาส

การประชุมดังกล่าวประกอบด้วยการประชุมหารือกับผู้มีส่วนได้เสียหลายภาคส่วน และกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการรายงานและติดตามผล SDGs ในระดับพื้นที่ รวมถึงตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ช่องว่างการพัฒนา และการเชื่อมโยง SDGs กับแผนพัฒนาจังหวัด

ผลการจัดลำดับความสำคัญเบื้องต้นของ SDGs จากข้อมูลเชิงสถิติถูกนำเสนอเพื่อรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้มีส่วนได้เสีย ส่งผลให้การกำหนด SDGs ที่มีความสำคัญ สะท้อนทั้งข้อมูลเชิงประจักษ์ บริบทพื้นที่ และความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น

ระยะที่ 3 การจัดทำรายงาน (Report Preparation)

เป็นขั้นตอนของการบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เข้าสู่การวิเคราะห์และเรียบเรียงรายงาน VPR/VLR โดยทีมผู้จัดทำได้สังเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ผลการวิเคราะห์จาก SDG Profile ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อจัดทำร่างรายงานที่สะท้อนภาพรวมของการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล พร้อมเชื่อมโยงผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย SDGs และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร

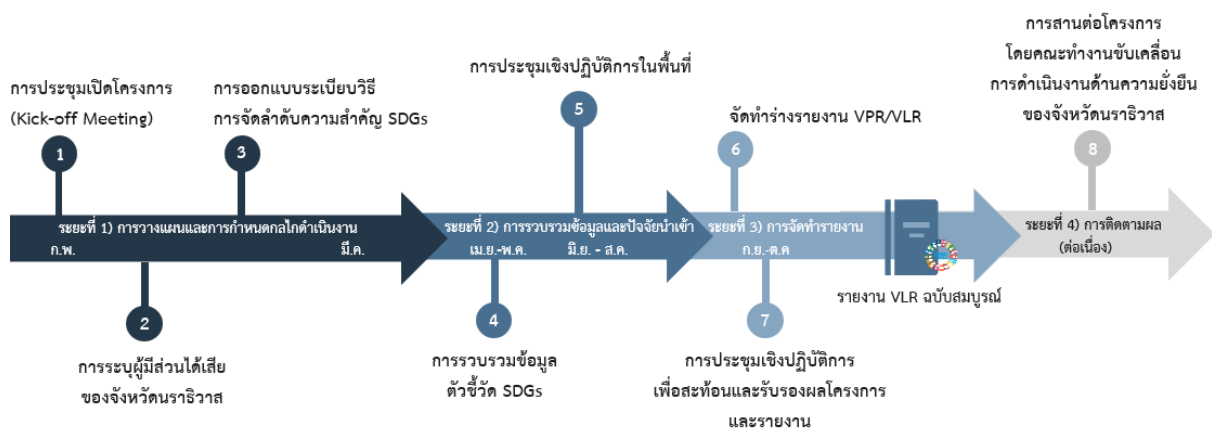
ภายหลังการจัดทำร่างรายงาน ได้มีการจัดประชุมเพื่อสะท้อนผล (Validation Workshop) และรับรองข้อมูลร่วมกับคณะทำงานและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อทบทวนความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงของพื้นที่ ก่อนปรับปรุงเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ กระบวนการดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือของรายงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการจัดทำ

ระยะที่ 4 การติดตามผลและการดำเนินงานต่อเนื่อง (Follow-up and Continuous Implementation)

เป็นขั้นตอนของการบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เข้าสู่การวิเคราะห์และเรียบเรียงรายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด โดยทีมผู้จัดทำได้สังเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ผลการวิเคราะห์จากรายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Profile) ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อจัดทำร่างรายงานที่สะท้อนภาพรวมของการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล พร้อมเชื่อมโยงผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย SDGs และแผนพัฒนาจังหวัด

ภายหลังการจัดทำร่างรายงาน ได้มีการจัดประชุมเพื่อสะท้อนผล และรับรองข้อมูลร่วมกับคณะทำงานและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อทบทวนความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงของพื้นที่ ก่อนปรับปรุงเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ กระบวนการดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือของรายงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการจัดทำ

กระบวนการจัดทำรายงาน VPR ของจังหวัดนราธิวาส 2026

2) แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

การจัดทำรายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนตลอดกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้รายงานสะท้อนบริบทการพัฒนาของจังหวัดอย่างรอบด้าน โปร่งใส และสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ภายใต้แนวทางการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของจังหวัดนราธิวาส อาทิ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และกลุ่มเปราะบาง เข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็น และร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา

กระบวนการมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่การประชุมเริ่มต้นโครงการ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวทาง และแผนการดำเนินงานของโครงการ ตามด้วยการระดมผู้มีส่วนได้เสียและการรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัด SDGs จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยการประชุมปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียหลายภาคส่วน และการประชุมเสริมสร้างศักยภาพ เพื่อร่วมวิเคราะห์บริบทของจังหวัด จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมทุกภาคส่วนถูกนำมาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงสถิติ และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนา การคัดเลือกประเด็นสำคัญของจังหวัด และการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ก่อนนำผลการวิเคราะห์เข้าสู่กระบวนการประชุมสะท้อนผลและรับรองรายงาน เพื่อทบทวนความถูกต้องของข้อมูลและสร้างความเห็นร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ส่งผลให้รายงานสามารถสะท้อนทั้งข้อมูลเชิงประจักษ์และมุมมองของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างสมดุล พร้อมทั้งเสริมสร้างความเป็นเจ้าของร่วมและความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย บทบาท และรูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรายงานฯ

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	หน่วยงานผู้มีส่วนได้เสีย (จังหวัดนราธิวาส)	บทบาทในการจัดทำรายงานฯ	รูปแบบการมีส่วนร่วม
หน่วยงานภาครัฐ	ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส รองผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานจังหวัด นราธิวาส และส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง	สนับสนุนกรอบการดำเนินงาน แนวทางการจัดทำรายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืน ระดับจังหวัด ข้อมูลตัวชี้วัด SDGs และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	- การประชุมเปิดโครงการ - การประชุมเชิงปฏิบัติการการให้ข้อมูล - การตรวจทานรายงาน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส เทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	จัดเตรียมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ของจังหวัดนราธิวาส กำหนดประเด็นสำคัญ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	- การประชุมเปิดโครงการ - การประชุมเชิงปฏิบัติการการให้ข้อมูล - การตรวจทานรายงาน
สถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยชั้นนำในพื้นที่	สนับสนุนข้อมูลวิชาการ วิเคราะห์ข้อมูล วิจัย และให้ข้อเสนอเชิงนโยบาย	- การประชุมเชิงปฏิบัติการการให้คำปรึกษา - การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก
กลุ่มเปราะบาง	เครือข่ายองค์กรผู้แทนกลุ่มเปราะบางและเยาวชน	สะท้อนประเด็นการเข้าถึงบริการสาธารณะ ความเหลื่อมล้ำ และความต้องการเฉพาะกลุ่มเพื่อให้สอดคล้องกับหลัก Leaving No One Behind (LNOB)	- การประชุมกลุ่มย่อย - การสัมภาษณ์ - เวทีรับฟังความคิดเห็น
กลุ่มผู้หญิงและองค์กรด้านเพศภาวะ	มูลนิธิ และเครือข่ายภาคประชาสังคมด้านการส่งเสริมสถานภาพสตรีและสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ	ให้ข้อเสนอแนะด้านความเสมอภาคทางเพศ ความปลอดภัย และการบูรณาการมิติทางเพศ ในนโยบายและตัวชี้วัด SDGs	- การประชุมกลุ่มย่อย - การสัมภาษณ์ - เวทีรับฟังความคิดเห็น

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	หน่วยงานผู้มีส่วนได้เสีย (จังหวัดนราธิวาส)	บทบาทในการจัดทำรายงานฯ	รูปแบบการมีส่วนร่วม
องค์การระหว่างประเทศ และหน่วยงานสนับสนุน โครงการ	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN-Habitat) คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) บริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม จำกัด (ERM Thailand)	สนับสนุนการดำเนินโครงการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ พัฒนาแนวทางและระเบียบวิธีอำนวยความสะดวกในกระบวนการจัดทำรายงาน และให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการ	- การประชุมเปิดโครงการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมเสริมสร้างศักยภาพ - การให้คำปรึกษาทางวิชาการ - การทบทวนร่างรายงาน
ภาคเอกชน	หอการค้าจังหวัดนราธิวาส สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส ผู้ประกอบการในพื้นที่	ให้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การจ้างงาน การลงทุน และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน	การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก
ภาคประชาสังคม/องค์กร อิสระ	ภาคประชาชน เครือข่ายภาคประชาชน	สะท้อนปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของประชาชน	- เวทีรับฟังความคิดเห็น - การสำรวจความเห็นเพื่อรวบรวมข้อมูล - การประชุมกลุ่มย่อย
ชุมชนในพื้นที่	ประชาชนจังหวัดนราธิวาส ชุมชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่	สะท้อนปัญหา ผลกระทบ และความต้องการของพื้นที่	- เวทีรับฟังความคิดเห็น - การประชุมกลุ่มย่อย - การประชุมเชิงปฏิบัติการ

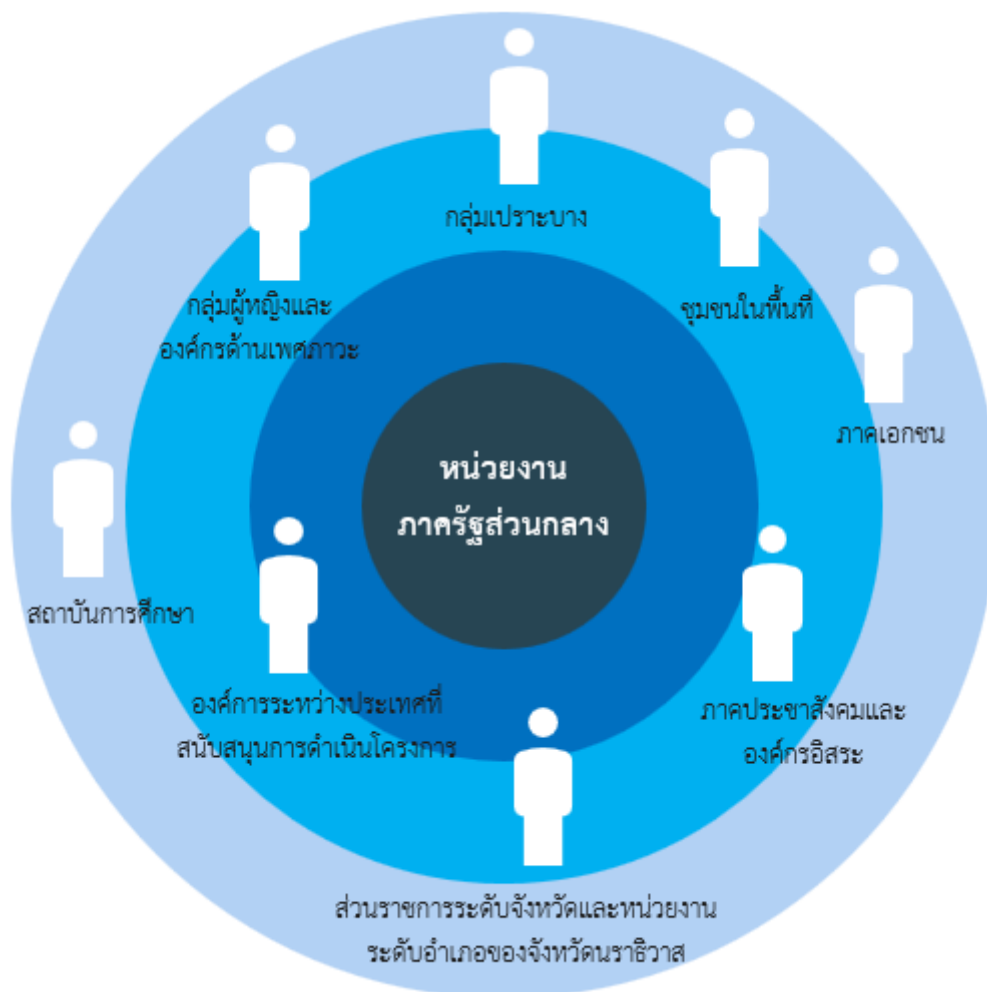
2.1) การระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

การระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียดำเนินการในระยะที่ 1 ของกระบวนการจัดทำรายงาน ผ่านการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Mapping) ร่วมกับคณะทำงานของจังหวัดนราธิวาส โดยใช้เกณฑ์พิจารณา 3 ประการ ได้แก่

- 1) ระดับความเกี่ยวข้องกับการกิจการพัฒนาเมืองและการขับเคลื่อน SDGs
- 2) ระดับการได้รับผลกระทบจากนโยบายและโครงการของจังหวัดนราธิวาส
- 3) ความสามารถในการให้ข้อมูลหรือสนับสนุนการดำเนินงานในระยะถัดไป

เกณฑ์ดังกล่าวทำให้การระบุผู้มีส่วนได้เสียครอบคลุมทั้งกลุ่มที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนา และกลุ่มที่อาจได้รับผลกระทบแต่มีโอกาสน้อยที่จะเข้าถึงเวทีนโยบายตามปกติ

ผลจากการกระบวนการดังกล่าวสามารถจำแนกผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น 9 กลุ่ม

การระบุกุุ่มเปราะบางและกลุ่มผู้หญิงและองค์กรด้านเพศภาวะไว้เป็นกลุ่มเฉพาะ เป็นการดำเนินการโดยเจตนาเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind: LNOB) และเพื่อให้มุมมองด้านเพศภาวะปรากฏอยู่ในผลการทบทวน มิใช่เป็นเพียงกลุ่มย่อยภายใต้ภาคประชาสังคม

2.2) การกำหนดและอธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วม

รูปแบบการมีส่วนร่วมถูกออกแบบให้สอดคล้องกับบทบาทและข้อจำกัดของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยยึดหลักว่ารูปแบบที่เหมาะสมกับหน่วยงานภาครัฐอาจไม่ใช่รูปแบบที่เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือกลุ่มเปราะบางแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ จังหวัดนราธิวาสจึงใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมที่หลากหลายควบคู่กัน ดังนี้

รูปแบบการมีส่วนร่วม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมายหลัก
การประชุมเปิดโครงการ (Kick-off Meeting)	สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต และแผนการดำเนินงาน	- หน่วยงานภาครัฐ - ส่วนราชการระดับจังหวัด
การประชุมหารือผู้มีส่วนได้เสียหลายภาคส่วน (Multi-stakeholder Consultation Workshop)	ร่วมวิเคราะห์บริบทของเมือง และพิจารณาการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย SDGs	ผู้แทนจากทุกภาคส่วน
การประชุมเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building Workshop)	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับใช้ SDGs ในระดับพื้นที่ การใช้ตัวชี้วัด และการวิเคราะห์ช่องว่างการพัฒนา	เจ้าหน้าที่ของจังหวัดตากและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การสัมภาษณ์เชิงลึก (Stakeholder Interview)	เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นเฉพาะที่ต้องการความเห็นเชิงเทคนิคหรือข้อมูลที่ไม่เปิดเผยในเวทีสาธารณะ	- ภาคเอกชน - สถาบันการศึกษา
การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) และเวทีรับฟังความคิดเห็น	เปิดพื้นที่ให้กลุ่มที่มีข้อจำกัดในการแสดงความเห็นในเวทีขนาดใหญ่ได้สะท้อนปัญหาและความต้องการ	- ชุมชนในพื้นที่ - กลุ่มเปราะบาง - กลุ่มผู้หญิง และองค์กรด้านเพศภาวะ
การประชุมสะท้อนผลและรับรองรายงาน (Validation Workshop)	ทบทวนความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล และสร้างความเห็นร่วมต่อผลการทบทวน	คณะทำงานและผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมตลอดกระบวนการ

การจัดกิจกรรมข้างต้นดำเนินการในเดือนกันยายน 2569 ถึง ตุลาคม 2569 โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน XX คน โดยรายละเอียดของการจัดกิจกรรมและรายชื่อผู้เข้าร่วมแสดงไว้ในภาคผนวก 1 และภาคผนวก 4

<Note: รวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมครั้งที่ 3>

2.3) การรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากทุกช่องทางถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบ โดยบันทึกข้อคิดเห็นพร้อมระบุกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ตามประเด็นการพัฒนาและเป้าหมาย SDGs ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อคิดเห็นเชิงคุณภาพเข้ากับข้อมูลเชิงสถิติได้อย่างเป็นระบบ กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสียมิได้ถูกใช้เพียงเพื่อประกอบการบรรยาย แต่ถูกใช้เป็นข้อมูลนำเข้าในการตัดสินใจอย่างแท้จริง โดยข้อคิดเห็นที่รวบรวมได้ถูกนำไปใช้ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1

ใช้ประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนา โดยเฉพาะในประเด็นที่ข้อมูลเชิงสถิติยังไม่สามารถสะท้อนได้อย่างครบถ้วน เช่น ความแตกต่างของการเข้าถึงบริการสาธารณะระหว่างพื้นที่ และสถานการณ์ของประชากรที่ไม่ปรากฏในข้อมูลทะเบียนราษฎร

2

ใช้ตรวจสอบความเหมาะสมของผลการจัดลำดับความสำคัญเบื้องต้นของเป้าหมาย SDGs ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ (Pre-prioritization) โดยนำเสนอผลดังกล่าวต่อผู้มีส่วนได้เสียเพื่อรับฟังความคิดเห็น ก่อนสรุปเป็น Priority SDGs ของนราธิวาส ทำให้ผลการคัดเลือกสะท้อนทั้งหลักฐานเชิงประจักษ์และการยอมรับร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

3

ใช้ประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในระยะถัดไป ซึ่งปรากฏในบทที่ 3 และบทที่ 5 ของรายงานฉบับนี้

ในกรณีที่ข้อคิดเห็นมีความเห็นต่างหรืออยู่นอกเหนือขอบเขตของรายงาน ข้อคิดเห็นดังกล่าวได้รับการบันทึกไว้และส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมมีความโปร่งใสและผู้เข้าร่วมสามารถติดตามผลของการให้ความเห็นได้

ทั้งนี้ ร่างรายงานได้ผ่านการนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้เสียในการประชุมสะท้อนผลและรับรองรายงาน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลก่อนจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

2.4) บทบาทของภาคเอกชนในกระบวนการ VPR

ในการจัดทำรายงาน VPR เล่มนี้ ภาคเอกชนเป็นภาคีสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการของจังหวัดนราธิวาส (อาทิ หอการค้าจังหวัด และสภาอุตสาหกรรม <Note: รอข้อมูลการมีส่วนร่วมครั้งที่ 3>) โดยได้มีส่วนร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมปรึกษาหารือหลายภาคส่วน โดยร่วมให้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การจ้างงาน และการดำเนินงานด้านความยั่งยืน (ESG) แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นต่อประเด็นการพัฒนา

และการคัดเลือกประเด็น SDGs สำคัญของจังหวัดนราธิวาส ผ่านทางสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส พร้อมทั้งเสนอองค์ความรู้ นวัตกรรม และแนวทางการร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการที่สอดคล้องกับการดำเนินงานต่อไปในอนาคต ซึ่งช่วยให้การวิเคราะห์และข้อเสนอเชิงนโยบายของรายงานมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาของจังหวัดนราธิวาสมากยิ่งขึ้น

3) แนวทางการรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกตัวชี้วัด

การรวบรวมข้อมูลและการคัดเลือกตัวชี้วัดเป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดทำรายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัดโดยสมัครใจ เนื่องจากข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ เป็นพื้นฐานในการประเมินความก้าวหน้าของจังหวัดนราธิวาสตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสะท้อนสถานการณ์การพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

4) การกำหนดกรอบตัวชี้วัด

การกำหนดกรอบตัวชี้วัดดำเนินงานโดยอ้างอิงและเทียบเคียงร่วมกันระหว่างกรอบตัวชี้วัด SDGs ระดับสากล กรอบของประเทศไทย และแผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส โดยมุ่งเน้นความสอดคล้องกับบริบทเมืองและการปรับตัวชี้วัดให้เข้ากับพื้นที่ (Area-based & Localisation) เพื่อขับเคลื่อนระบบข้อมูลไปสู่การวิเคราะห์ตรวจสอบความโปร่งใส และติดตามผลการพัฒนาเมืองในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1) การรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและสถานะการพัฒนาเมืองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย โดยยึดหลักการเข้าถึงข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งครอบคลุมข้อมูลจากหน่วยงานภายในจังหวัดนราธิวาส หน่วยงานภาครัฐ ฐานข้อมูลสถิติของประเทศ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Profile) และแผนพัฒนาจังหวัด มาใช้เป็นฐานข้อมูลต้นทางในการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน

4.2) การประเมินความพร้อมของข้อมูล

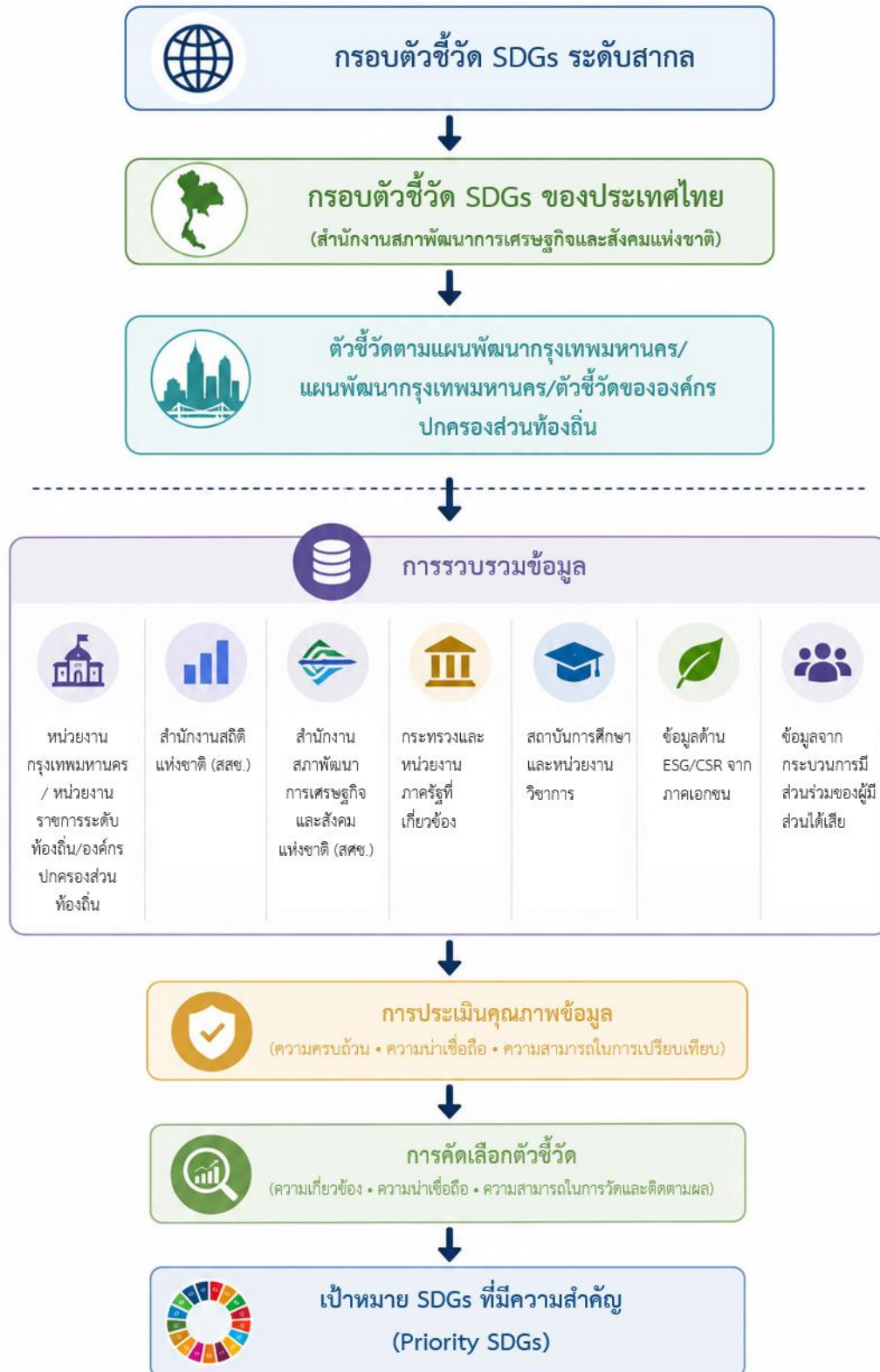
ข้อมูลทุกชุดที่รวบรวมมาจะเข้าสู่กระบวนการประเมินและตรวจสอบอย่างเข้มงวด เพื่อรับประกันความถูกต้อง ความครบถ้วน ความน่าเชื่อถือ รวมถึงความสมบูรณ์และความต่อเนื่องของอนุกรมข้อมูลก่อนนำไปใช้วิเคราะห์ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการตรวจสอบข้อจำกัดของข้อมูลและการประเมินความพร้อมในการจำแนกข้อมูลตามกลุ่มประชากรที่สำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind: LNOB)

4.3) การคัดเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสม

การคัดเลือกตัวชี้วัดในขั้นตอนนี้ ดำเนินการผ่านการวิเคราะห์บริบทของจังหวัดนราธิวาส ร่วมกับการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและคณะทำงาน โดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีสากลในการประเมินข้อมูลผ่าน 2 มิติหลัก คือ:

- **มิติผลกระทบ (Impact):** พิจารณาผลกระทบเชิงบวกต่อประชาชน โลก และความมั่งคั่ง (People, Planet, Prosperity) โดยประเมินจากขนาด (Scale) ขอบเขต (Scope) และความครอบคลุมกลุ่มเปราะบาง (LNOB)
- **มิติปัจจัยสนับสนุน (Enabling Factors):** พิจารณาปัจจัยเชิงบริบทที่ช่วยสนับสนุนความก้าวหน้า เช่น ความพร้อมด้านการเงินและเศรษฐกิจ รวมถึงศักยภาพและความร่วมมือของเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสีย

ทั้งนี้ การกลั่นกรองและคัดเลือกจะยึดหลักความเกี่ยวข้อง (Relevance) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความสามารถในการติดตามและวัดผล (Measurability) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนความก้าวหน้า ความท้าทาย และประเด็นสำคัญของการพัฒนาเมืองได้อย่างรอบด้าน

4.4) กระบวนการคัดเลือก SDGs ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของจังหวัด

จังหวัดนราธิวาสได้คัดเลือกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจำนวน 17 เป้าหมาย ครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจาก (1) บริบทและทิศทางการพัฒนาของจังหวัด (2) ผลการวิเคราะห์สถานการณ์และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง และ (3) ความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เป้าหมายที่ได้รับการคัดเลือกสอดคล้องกับบริบท ความท้าทาย ศักยภาพ และความต้องการของพื้นที่

5) ผลการวิเคราะห์บริบทของจังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาสมีลักษณะภูมิประเทศที่โดดเด่น โดยแนวเทือกเขาถนนธงชัยแบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็นสองส่วน ส่งผลให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงและป่าไม้ คิดเป็นประมาณร้อยละ 81 ของพื้นที่ทั้งหมด อีกทั้งยังเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐกะเหรี่ยงของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงมีศักยภาพในการเป็นประตูการค้าและการลงทุนที่เชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง รวมถึงเป็นพื้นที่รองรับเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดด้านภูมิประเทศและการกระจายตัวของชุมชนยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงบริการสาธารณะ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาจังหวัดในระยะยาว

แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสร้างความสมดุลในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้ไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดที่กำหนดไว้ว่า “ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าทางเกษตร และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ และการค้าการลงทุนในพื้นที่” โดยการขับเคลื่อนผ่านประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่นำไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัด “เมืองน่าอยู่ ประตูการค้าชายแดน” ซึ่งเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและการคัดเลือกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของจังหวัดนราธิวาสให้สอดคล้องกับศักยภาพ ปัญหา และความต้องการของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

5.1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด SDGs

จากข้อมูลรายงานความคืบหน้าการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Profile) จังหวัดนราธิวาสได้วิเคราะห์ตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจำนวน 248 ตัวชี้วัด พบว่าสามารถประยุกต์ใช้กับบริบทของพื้นที่ได้ 160 ตัวชี้วัด และมีตัวชี้วัดที่พร้อมสำหรับการติดตามและประเมินผลจำนวน 58 ตัวชี้วัด โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศ พบว่าจังหวัดนราธิวาส มีผลการดำเนินงานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในหลายเป้าหมาย ได้แก่ SDG 7 พลังงานสะอาดและพลังงานที่เข้าถึงได้ SDG 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ SDG 12 การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน SDG 15 ระบบนิเวศบนบก และ SDG 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของจังหวัดในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การ

ส่งเสริมการค้าขายแดน การเติบโตของเศรษฐกิจในพื้นที่ และการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา

ในขณะเดียวกัน ประเด็นที่ควรได้รับการเร่งรัด ได้แก่ SDG 1 การจัดความยากจน SDG 3 สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี SDG 9 อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน SDG 10 การลดความเหลื่อมล้ำ SDG 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน และ SDG 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ สะท้อนถึงข้อจำกัดด้านการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการ สาธารณะในพื้นที่ห่างไกล ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประชาชน ตลอดจนความเปราะบางต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5.2) ผลการรับฟังความเห็นผู้มีส่วนได้เสีย

จังหวัดนราธิวาสให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำรายงานฉบับนี้ เพื่อให้การประเมินสถานการณ์และการกำหนดแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนสะท้อนมุมมองจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยได้จัดเวทีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้า ความท้าทาย โอกาส และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อคิดเห็นที่ได้รับถูกนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดลำดับประเด็นสำคัญ และการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน รายงานการทบทวนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด เพื่อให้ผลการทบทวนมีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของจังหวัดนราธิวาส

ภาคผนวก 3: สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

แนวทางการดำเนินงานอ้างอิง SDG Profile จังหวัดนราธิวาสเป็นฐานข้อมูลเริ่มต้น โดยระบุจุดที่จังหวัดมีความสอดคล้องอย่างเข้มแข็งอยู่แล้วกับแผนพัฒนาจังหวัด รวมถึงช่องว่างหรือเป้าหมายที่ยังรายงานข้อมูลไม่ครบถ้วน ข้อมูลนี้ถูกนำไปใช้ในการประชุมร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น เพื่อยืนยันภาพรวมดังกล่าวและร่วมกันระบุว่าโครงการที่มีอยู่แล้วโครงการใดสามารถแสดงให้เห็นความก้าวหน้าด้าน SDG ได้อย่างแท้จริง

จากนั้น แบบฟอร์มเก็บข้อมูลได้นำกระบวนการจัดลำดับความสำคัญไปปฏิบัติจริง โดยไม่ได้ขอเพียงรายการกิจกรรมทั่วไปจากหน่วยงาน แต่ให้แต่ละหน่วยงานเชื่อมโยงโครงการของตนกับเป้าหมายย่อย SDG ที่เจาะจง พร้อมเหตุผลประกอบด้วยผลลัพธ์และตัวชี้วัดที่คาดหวัง กิจกรรมหลัก แหล่งเงินทุน และที่สำคัญคือกลุ่มเปราะบางที่ได้รับประโยชน์และวิธีที่โครงการช่วยลดความเหลื่อมล้ำตามหลักการ "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" (LNOB) ขั้นตอนนี้ถือเป็นตัวกรองด้านการจัดลำดับความสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือโครงการที่จะถูกบรรจุใน VPR ต้องมีผลลัพธ์ที่พิสูจน์ได้และประโยชน์ด้านความเสมอภาค ไม่ใช่เพียงความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายในเชิงทฤษฎี

ผลลัพธ์ที่ได้คือรายชื่อโครงการที่มีหลักฐานสูงจำแนกตามเป้าหมาย SDG แต่ละข้อ ควบคู่กับเป้าหมายที่ยังต้องการหน่วยงานเจ้าภาพเข้ามาสนับสนุนข้อมูลผลลัพธ์เพิ่มเติม

เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2569 ERM ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเต็มวัน ณ ห้องประชุมโสภณพิสัย โรงแรมตันหยง จังหวัดนราธิวาส ตั้งแต่เวลา 09.00–16.00 น. มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 58 คน จาก 50 หน่วยงาน รวมผู้แทนกลุ่มเปราะบาง 9 คน (ผู้แทนกลุ่มสตรี 7 คน ผู้พิการ 1 คน และเยาวชน 1 คน) สัดส่วนผู้เข้าร่วมชาย:หญิง ประมาณ 1.0:1.9

กิจกรรมหลัก:

- **พิธีเปิดและปฐมนิเทศ:** บรรยายสรุปวัตถุประสงค์โครงการ VPR และกำหนดการประชุม
- **กิจกรรมกลุ่มแลกเปลี่ยนข้อมูล:** แบ่งผู้เข้าร่วมเป็น 7 กลุ่มย่อยตามกรอบ 5P (People/Planet/Prosperity/Peace/Partnership) เพื่อหารือโครงการที่จังหวัดดำเนินการครอบคลุมความสอดคล้องกับ SDG เป้าหมายย่อย ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน และอุปสรรค ซึ่งข้อมูลนี้ถูกนำไปใช้ในแบบฟอร์มเก็บข้อมูลระดับหน่วยงานโดยตรง

ข้อสังเกตสำคัญจากการลงพื้นที่

หน่วยงานต่าง ๆ เตรียมข้อมูลโครงการเชิงปฏิบัติการมาล่วงหน้า จัดแบ่งเป็น 7 กลุ่มย่อยเพื่อหารือประเด็นภายใต้กรอบ 5P โดยให้ข้อมูลเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน และอุปสรรคของโครงการที่จังหวัดดำเนินการ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลหลักฐานหลักของรายงาน

ภาพถ่ายบรรยากาศการประชุม

